

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์
การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

The Studying on the Community Potential as a Tourism Product
in Phuket , Phangnga and Krabi Provinces

คณะผู้วิจัย

ผศ.มัณฑนา นวลเจริญ

นางสาววราภรณ์ วัจนะพันธ์

นางสาวมนทิรา ไชยตะญากูร

สำนักประสานงานการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

10 พฤศจิกายน 2548

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์
การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

The Studying on the Community Potential as a Tourism Product
in Phuket , Phangnga and Krabi Provinces

คณะผู้วิจัย

สังกัด

ผศ.มัทนา นวลเจริญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

นางสาววราภรณ์ วัจนะพันธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

นางสาวมนทิรา ไชยตะถากู

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

สำนักประสานงานการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย การศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ ได้เริ่มต้น ได้ดำเนินงาน และสำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนให้ความรู้และให้คำแนะนำในทุกขั้นตอนของการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ประกอบด้วย ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ดร.เบญจมาศ ตีระมาศวณิช และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.โยธิน แสงดี ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ วิทยากรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม Ethnography แก่คณะวิจัย และรศ.ดร.อนุรักษ์ ปัญญาณวัฒน์ ที่กรุณาให้ทั้งความรู้ แนวความคิด เป็นที่ปรึกษา รวมทั้งเอกสารที่เพิ่มเติมความรู้อีก 16 เล่ม

ขอขอบคุณ ชาวบ้าน ครู อาจารย์ ข้าราชการของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการท้องถิ่นในชุมชนจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ที่ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามให้แก่คณะผู้วิจัย ขอขอบคุณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย ขอขอบคุณ เพื่อนคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทุกคนที่มีส่วนร่วมทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

และสุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณะครู อาจารย์ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้อบรมสั่งสอน กล่อมเกล้าให้คณะนักวิจัยเป็นคนมุ่งมั่นทำงานเพื่อรับใช้ประเทศไทย

มัณฑนา นวลเจริญ และคณะ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

การวิจัย เรื่องการศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่จะให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว
3. เพื่อให้ประชาชนและผู้ใช้ข้อมูลได้มีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพของชุมชน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน
5. เพื่อเผยแพร่รายงานวิจัยสู่ชุมชนและผู้ใช้ประโยชน์

มีพื้นที่ที่จะดำเนินการวิจัย ในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ขอบเขตการวิจัยวิจัย ศึกษา ศักยภาพชุมชนของจังหวัด ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ในชุมชนที่จะให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวชุมชน ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม – เดือนกันยายน 2547

วิธีการศึกษา ในครั้งนี้ใช้กระบวนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้รูปแบบเชิงสำรวจ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การจัดประชุมกลุ่มใหญ่ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากรเป้าหมาย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปจากการศึกษา มีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ของจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่
- 2) จัดการประชุมเปิดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพชุมชน จำนวน 3 ครั้ง ที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่
- 3) ออกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชน ลงชุมชนเพื่อสอบถามความต้องการของชุมชนว่า ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชุมชนหรือไม่ เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ตำบลละ 9-10 คนในเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียด โดยคณะผู้วิจัยเข้าไป

การสัมภาษณ์ และให้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการของชุมชน

4) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาว่าชุมชนใดมีศักยภาพในการเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยใช้ดูจากองค์ประกอบหลัก คือ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ความรู้และภูมิปัญญาของท้องถิ่น องค์การภายในชุมชน

5) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และออกแบบของแบบสอบถาม สำหรับสำหรับนักท่องเที่ยว

6) เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

7) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัยทางคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อเติมเต็มในประเด็นที่สำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชาชนในชุมชนทุกตำบลของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชน เป็นประชากรในชุมชนทุกตำบลในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 17 ตำบล จังหวัดพังงาจำนวน 48 ตำบล และจังหวัดกระบี่จำนวน 53 ตำบล ตำบลละ 9-10 คน รวม 1,000 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ สุ่มจากสูตร Taro Yamanae ได้กลุ่มตัวอย่างชาวต่างประเทศ จำนวน 400 คน และชาวไทยจำนวน 400 คน ในการดำเนินการได้เก็บข้อมูลชาวไทยเพิ่มอีก 200 คน รวมเป็น ชาวไทยจำนวน 600 คน เพิ่มความสมบูรณ์ของงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และกล้องถ่ายรูป

แบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนววัตถุประสงค์ที่วางไว้ และจากแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีแบบสอบถาม 2 ชุด คือ แบบสอบถามศักยภาพและความต้องการของชุมชน และแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามศักยภาพและความต้องการของชุมชน เป็นแบบสอบถามภาษาไทยแบบปลายเปิด(Open-ended Questions) จำนวน 11 ข้อ สอบถามที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน ได้แก่ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีองค์ที่จัดการดูแลการท่องเที่ยวในชุมชน ความปลอดภัย การเดินทางเข้าถึงชุมชน นักท่องเที่ยวที่เข้าไปยังชุมชน และความต้องการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

แบบสอบถามที่ใช้กับนักท่องเที่ยว มีทั้งแบบสอบถามภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยได้ผ่านการทดสอบแล้ว (Pre-test จำนวน 20 ราย) เป็นคำถามปลายปิด(Close-ended Questions) และปลายเปิด (Open-ended Questions) แบ่งแบบสอบถามได้เป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตัวแปรที่ต้องศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา เป็นคำถามปลายปิด(Close-ended Questions)

กลุ่มที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว เป็นแบบไลเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งจะมีเหตุผลในการท่องเที่ยวชุมชนจำนวน 8 ข้อ และตำบลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 3 ข้อ พังงาจำนวน 8 ข้อ และกระบี่ จำนวน 10 ข้อ

กลุ่มที่ 3 คำถามอื่นๆ เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ได้แก่ เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อนหรือไม่ ความประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวครั้งนี้ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลศักยภาพชุมชน เก็บข้อมูลโดยการจัดการประชุมเปิดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพชุมชนจำนวน 3 ครั้ง ที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ การลงพื้นที่ในชุมชน ใช้การสำรวจพื้นที่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ สอบถามทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ครู อาจารย์ ผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน และร้านค้า การเก็บข้อมูลความต้องการของชุมชนใช้แบบสอบถาม โดยการลงชุมชน เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ตำบลละ 9-10 คนในเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียด โดยคณะผู้วิจัยเข้าไปสัมภาษณ์ และให้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการของชุมชน การเก็บข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยว ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ชาวต่างประเทศจำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็น 600 คน ซึ่งรวมทั้งหมด 1000 คน

การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน นำข้อมูลจากการประเมินโดยวิธีกำหนดค่าตัวแปร ให้น้ำหนักแต่ละตัวแปร (Weighting Score Method) โดยใช้เกณฑ์ตัวแปรเกี่ยวกับ ทรัพยากร ธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชน ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ความหลากหลายของ

กิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน และความปลอดภัย

วิธีการประเมินศักยภาพ คณะผู้ศึกษาได้แบ่งระดับของการให้คะแนนเพื่อชี้ศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเป็น 3 ระดับ ดังนี้ คือ

- ระดับที่มีศักยภาพสูงให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 3
- ระดับที่มีศักยภาพปานกลาง ให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 2
- ระดับที่มีศักยภาพน้อยหรือต่ำให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 1

ทำการคำนวณหาศักยภาพของชุมชน โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก

$$EP = W1R1+W2R2+W3R3+...+WNRN / W1+W2+W3+...+WN$$

ทั้งนี้ EP = ระดับศักยภาพของชุมชน

R1...n = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวแปรที่ 1 ถึง n

W1...n = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่ 1 ถึง n

ค่าที่ได้จากการคำนวณโดยสมการดังกล่าว จะเป็นค่าคะแนนซึ่งมีความเป็นไปได้ตั้งแต่ 0 (ไม่มีศักยภาพ) ถึง 3 (มีศักยภาพสูงมาก) นำค่าคะแนนที่ได้จากการคำนวณดังกล่าวสำหรับพื้นที่ธรรมชาติแต่ละแห่งมาจัดระดับศักยภาพดังนี้

3-2+ = H: ชุมชนมีศักยภาพสูงในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

2-1+ = M: ชุมชนมีศักยภาพปานกลางในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

0-1 = L: ชุมชนมีศักยภาพต่ำในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS+ (Statistical Package for the Social Sciences)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไควสแคว และความสอดคล้องของค่าตัวแปรโดยใช้ความสัมพันธ์ Likelihood Ratio

2) ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว เป็นแบบ ลิเคอร์ทสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และใช้ค่าคะแนน 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ และหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithematic Mean) เพื่ออธิบายระดับของความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย	ระดับความสนใจ
3.67-5.00	สูง
2.67-3.66	มาก
1.00-2.66	ปานกลาง

ผลการศึกษาวิจัย มีผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษาศักยภาพชุมชน

ในจังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูงเกือบทุกตำบล มีศักยภาพสูง 14 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 3 ตำบล ศักยภาพของชุมชนสูงในสามลำดับแรกคือ ตำบลไม้ขาว ตำบลป่าคลอก และ ตำบลเทพกษัตรี

ในจังหวัดพังงามีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูง จำนวน 34 ตำบล และชุมชนที่มีศักยภาพปานกลาง 14 ตำบล ตำบลที่มีศักยภาพสูงแปดลำดับแรกคือ ตำบลเกาะพระทอง ตำบลเกาะยาวน้อย ตำบลคึกคัก ตำบลบ่อแสน ตำบลท้ายเหมือง ตำบลเกาะยาวใหญ่ ตำบลเกาะปันหยี และตำบลสองแพรก

ในจังหวัดกระบี่ มีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูงจำนวน 30 ตำบล และศักยภาพปานกลางจำนวน 23 ตำบล ศักยภาพชุมชนสูงในแปดลำดับแรกคือ ตำบลเกาะลันตาใหญ่ ตำบลคลองประสงค์ ตำบลปากน้ำ ตำบลไสไทย ตำบลอ่าวนาง ตำบลแหลมสัก ตำบลตลิ่งชัน และตำบลคลองท่อมเหนือ ตำบลที่มีศักยภาพรองลงมาและน่าสนใจศึกษาคือ ตำบลเขาครามและตำบลเขาทอง

สรุปผลการศึกษาความต้องการของชุมชน

การศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชน ที่จะพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสอบถาม ศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชน จำนวน 1,000 ชุด ตำบลละ 9-10 คน ได้ผลปรากฏว่า ทุกตำบลในจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน ด้วยเหตุผลที่ใกล้เคียงกันมาก คือเพื่อเพิ่มรายได้และทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า ชุมชนต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวชุมชน

สรุปผลการศึกษาความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชมชน จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

สรุปผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 300 ชุด พังงาจำนวน 100 ชุด และ กระบี่จำนวน 100 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนกันยายน 2547 ได้ผลจากการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไป นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นเพศชายร้อยละ 48.33 เพศหญิงมีจำนวนร้อยละ 51.67 แสดงว่าเป็นช่วงที่เพศหญิงเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี เป็นจำนวนมากที่สุดร้อยละ 32.33 รองลงมาคืออายุ 15-24 ปีร้อยละ 32.00 ภูมิลำเนาอยู่ทางภาคใต้มากที่สุดร้อยละ 47.50 รองลงมาเป็นภาคกลางร้อยละ 15.33 รวมกับกรุงเทพมหานครร้อยละ 14.00 เป็นร้อยละ 29.33 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาเป็นปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 32.00 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาร้อยละ 29.67 นักท่องเที่ยวมีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดร้อยละ 27.83 รองลงมาเป็นนักเรียน / นักศึกษาร้อยละ 22.50 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้(ต่อเดือน) จำนวน 10,001 - 20,000 บาท เป็นกลุ่มที่เดินทางมามากที่สุดร้อยละ 48.33 รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทร้อยละ 22.00 นักท่องเที่ยวนับถือศาสนาพุทธมากที่สุดร้อยละ 80.83 รองลงมานับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 15.33 นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเป็นกลุ่มมากที่สุดร้อยละ 78.33 เดินทางคนเดียวร้อยละ 21.67 นักท่องเที่ยวเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงาและกระบี่มาก่อนจำนวนร้อยละ 50.00 ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยวมาก่อนจำนวนร้อยละ 50.00

นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จากสื่อมากที่สุด ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้นได้รับข่าวสารจากหน่วยงานของราชการ และเอกชน รวมทั้งการบอกเล่าของพ่อแม่ พี่น้อง ญาติ และเพื่อน

ความต้องการท่องเที่ยวชมชน นักท่องเที่ยวไม่ต้องการท่องเที่ยวชมชน จำนวนร้อยละ 19.67 ทั้งนี้มีเหตุผลที่ไม่ต้องการ เพราะ ปกติอยู่ในชนบทจนเบื่อแล้ว ไม่ชอบความลำบาก ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ กลัวอาจจะไม่ปลอดภัย สถานที่ไม่เป็นที่รู้จักดีพอ

นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวในชมชน จำนวนร้อยละ 82.67 เหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชมชน เพราะในชมชนมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เป็นเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอบอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น ได้เรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ การได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น การได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริง มีความปลอดภัย และการเดินทางสะดวก ตามลำดับ

จังหวัดภูเก็ต ระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดภูเก็ต มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.27-3.39 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจในลำดับแรก คือ ตำบลเทพกระษัตรี รองลงมาเป็นตำบลบ้านไม้ขาว และตำบลป่าครอก ซึ่งอยู่ในอำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ตทั้งสามตำบล

ตำบลเทพกระษัตรี มีจุดที่น่าสนใจหลายอย่าง ได้แก่ วิถีชีวิตชุมชนชาวกลางที่จัดแสดงที่บ้านวัฒนธรรมบ้านแขนง ทรัพยากรธรรมชาติเขาพระแทว บริเวณน้ำตกโตนไทรสามารถเดินป่าไปยังน้ำตกบางแปได้

จังหวัดพังงา ระดับความสนใจนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา เรียงตามลำดับคือ ต.เกาะพระทอง อ.คุระบุรี ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว ต.คึกคัก อ.ท้ายเหมือง ต.เกาะปันหยี อ.เมือง ต.เกาะยาวใหญ่ อ.เกาะยาว ต.ท้ายเหมือง อ.ท้ายเหมือง ต.บ่อแสน อ.ทับปุด สองแพรก อ.เมือง

นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.75-4.10 ตามเกณฑ์ที่วางไว้จัดอยู่ในระดับสูง แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุด ได้แก่ ตำบลเกาะพระทอง ซึ่งเป็นอันซีนไทยแลนด์ (Unseen Thailand) จะมีธรรมชาติที่เป็นทุ่งหญ้า มีกวาง และพืชพรรณที่แปลกแตกต่างออกไป มีชายหาดและทะเลที่สวยงาม สามารถไปพักผ่อน มีกิจกรรม หารปลากับชาวบ้าน และสามารถตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด

จังหวัดกระบี่ ระดับความสนใจนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดกระบี่ เรียงตามลำดับ คือ ต.ตลิ่งชัน อ.เหนือคลอง ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา ต.ไสไทย อ.เมือง ต.อ่าวนาง อ.เมือง ต.คลองประสงค์ อ.เมือง ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก ต.ปากน้ำ อ.เมือง ต.เขาคราม อ.เมือง ต.คลองท่อมเหนือ อ.คลองท่อม ต.เขาทอง อ.เมือง และ ต.เขาพนม อ.เขาพนม จ.กระบี่

นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดกระบี่ มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.20-3.85 ตามเกณฑ์ที่วางไว้จัดอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างสูง แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุดได้แก่ตำบลตลิ่งชัน อำเภอเหนือคลอง มีสภาพธรรมชาติอยู่ริมฝั่งทะเล มีเกาะแก่งหลายเกาะ มีแนวปะการังน้ำตื้น อยู่กึ่งกลางระหว่างเกาะพีพีและเกาะลันตา เป็นชุมชนกลุ่มที่นับถือ

อิสลาม มีวิถีชีวิตแบบชาวประมง ที่นักท่องเที่ยวสนใจรองลงมาเป็นตำบลเกาะลันตาใหญ่ จะมีทะเล เกาะแก่ง หาดทรายชายทะเล น้ำทะเลใส มีวิถีชีวิตชาวประมง และมีชุมชนชาวเล สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวของชุมชนจังหวัดภูเก็ตพังงาและกระบี่ นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลที่มีวิถีชีวิตของชุมชน และให้ความสนใจเกี่ยวกับทะเลที่สะอาด น้ำทะเลใส ท้องทะเลที่ยังเป็นธรรมชาติ มีสิ่งก่อสร้างน้อย เป็นทะเลและธรรมชาติที่ยังบริสุทธิ์ ถึงแม้ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายอยู่แบบธรรมชาติ ยังเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่จะท่องเที่ยวชุมชน ลำดับที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนมากที่สุดคือจังหวัดพังงา รองลงคือจังหวัดกระบี่ และในจังหวัดภูเก็ต

ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 ชุด พังงาจำนวน 100 ชุด และ กระบี่จำนวน 100 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนสิงหาคม 2547 ได้ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นเพศชายร้อยละ 57.96 เป็นเพศหญิงร้อยละ 42.04 แสดงว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศเพศชายเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศหญิง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัด ภูเก็ต พังงาและกระบี่จะเป็นกลุ่มที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-34 ปี จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 32.50 รองลงมามีอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 28.25 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาจะเป็นชาวอังกฤษมากที่สุด จำนวนร้อยละ 18.25 รองลงมาเป็นกลุ่มยุโรปจำนวนร้อยละ 17.50 ชาวออสเตรเลียจำนวนร้อยละ 9.50 ชาวจีนจำนวนร้อยละ 7.25 เป็นกลุ่มเอเชียจำนวนร้อยละ 7.25 ชาวญี่ปุ่นจำนวนร้อยละ 5.00 ชาวอเมริกันจำนวนร้อยละ 4.25 ชาวสแกนดิเนเวียจำนวนร้อยละ 4.00 และชาติอื่นๆ จำนวนร้อยละ 22.75 ได้แก่ อิสราเอล ตะวันออกกลาง ซิมบับเวย์ อัฟริกา เป็นต้น

ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวุฒิมัธยมศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 29.50 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาจำนวนร้อยละ 26.75 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอาชีพหลากหลายมาก มีทั้งนักเรียน/ นักศึกษา ร้อยละ 9.56 รับจ้าง/เอกชนจำนวนร้อยละ 2.01 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ครู พยาบาล จำนวนร้อยละ 2.96 และอาชีพอื่นๆ จำนวนร้อยละ 85.47 ได้แก่ กัปตัน บรรณาธิการวารสาร นักถ่ายรูป นักแต่งเพลง ผู้กำกับการแสดง นักเต้น สถาปนิก มัณฑนากร ออกแบบคอมพิวเตอร์ นักจิตวิทยา แม่บ้าน เป็นต้น รายได้ของนักท่องเที่ยว (ต่อเดือน) มีนักท่องเที่ยวที่ไม่อยากจะระบุ

รายได้จำนวนร้อยละ 81.50 มีเพียงร้อยละ 18.50 ที่ระบุรายได้อยู่ระหว่าง 500-60,000 ดอลลาร์ และเงินปอนด์อยู่ระหว่าง 400-6,000 ปอนด์ ที่ระบุเป็นเงินบาทอยู่ระหว่าง 30,000-400,000 บาท นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุดจำนวนร้อยละ 49.50 นับถือศาสนาอิสลามจำนวนร้อยละ 14.25 ศาสนาพุทธ จำนวนร้อยละ 14.26 นับถือศาสนาอื่นๆ จำนวนร้อยละ 22.25 การเดินทางท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเป็น กลุ่มจำนวนร้อยละ 75.00 มากกว่าเดินทางคนเดียวซึ่งมีร้อยละ 25.00 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อนร้อยละ 49.75 ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยว 50.25

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จะพักอยู่ตั้งแต่ 1-7 วัน ร้อยละ 58.89 จำนวน 8-14 วัน ร้อยละ 20.94 จำนวน 15-21 วัน ร้อยละ 5.93 จำนวน 22-30 วัน ร้อยละ 1.58 มากกว่า 30 วัน ร้อยละ 12.64 จะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะพักประมาณ 1-7 วันมากที่สุด ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวชุมชนควรจะคำนึงถึงระยะเวลาของนักท่องเที่ยวด้วย

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีไกด์นำเที่ยวจำนวนร้อยละ 25.25 ไม่ได้ใช้ไกด์นำเที่ยวจำนวนร้อยละ 74.75

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ประมวลได้ดังนี้ จังหวัดภูเก็ตมีเครื่องอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีทันสมัยดีมาก ทะเลสวย มีความสนุกสนานมากที่ภูเก็ต ชอบสปา ป่าตอง หาดทราย วัด ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดพังงา สวยงามมากเงียบสงบผู้คนเป็นมิตรและสุภาพ ฉันไม่เคยชอบที่ไหนเท่าที่นี้มาก่อน ครั้งแรกที่มารู้สึกประทับใจและมหัศจรรย์ ประทับใจธรรมชาติและ การขี่ช้าง ทะเลสวย หาดทราย ป่าชายเลน สปาดีมาก ผู้คนใจดี รอยยิ้มของผู้คน ทุกอย่างก็แปลกใหม่ วัฒนธรรมประเพณี ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ กิจกรรมป็นเขา เกาะพีพี การจัดท่องเที่ยวทางเรือ 3 วัน 2 คืน ทางตะวันตกและ ตะวันออกของกระบี่ ร้านอาหาร ทะเลสวย หาดทราย ป่าชายเลนแม่น้ำกระบี่ อากาศดี รีสอร์ทที่ริมทะเลอ่าวนางดีมาก น้ำตกร้อน สปาสบายมาก อาหารอร่อยมาก รอยยิ้ม วัฒนธรรม สิ่งที่แตกต่างกัน เป็นที่ที่สวยงามมาก ธรรมชาติที่สวยงาม

จะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีความประทับใจพอใจในสิ่งทีใกล้เคียงกัน คือ ทะเล หาดทราย อากาศ ธรรมชาติที่สวยงาม วัฒนธรรม รอยยิ้ม ความเป็นมิตรของผู้คน รวมทั้งอาหารและสปา

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ไม่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน จำนวนร้อยละ 39.75 นักท่องเที่ยวที่
ต้องการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวนร้อยละ 60.25

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวชุมชน ด้วยเหตุผลเรียงตามลำดับ
คือ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอบอ้อมอารี
ของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น การได้ชมชนบ
ธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และ
การประกอบอาชีพ การเดินทางสะดวก มีความปลอดภัย และการได้มีโอกาสพบกับประชาชนใน
ท้องถิ่นที่แท้จริง

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสนใจต้องการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดภูเก็ตร้อยละ 55.19
จังหวัดพังงาร้อยละ 23.24 และจังหวัดกระบี่ร้อยละ 21.58 แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวต่าง
ประเทศยังให้ความสนใจจังหวัดภูเก็ตมากกว่าจังหวัดพังงาและกระบี่ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การที่นัก
ท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ รู้จักจังหวัดภูเก็ตมากกว่าจังหวัดพังงาและจังหวัดกระบี่ เพื่อให้รู้จักทั้ง
สองจังหวัดต้องมีการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

ชื่องานวิจัย	การศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่
คณะผู้จัดทำ	ผศ.มณฑนา นวลเจริญ นางสาววราภรณ์ วัจนะพันธ์ นางสาวมนทิวา ไชยตะถาญการ
แหล่งทุน	สำนักงานประสานงานการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่จะให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ประชาชนและผู้ใช้ข้อมูลได้มีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพของชุมชน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน

วิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จาก การสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถามของประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการวิจัยเอกสาร การศึกษาวิจัยได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ การประเมินศักยภาพชุมชนโดยวิธีกำหนดค่าตัวแปร ให้น้ำหนักแต่ละตัวแปร (Weighting Score Method) การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศใช้โปรแกรม SPSS⁺ วิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไคร์สแควและความสอดคล้องของค่าตัวแปรโดยใช้ความสัมพันธ์ Likelihood Ratio

ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต มีศักยภาพสูง 14 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 3 ตำบล ในจังหวัดพังงา มีศักยภาพสูง จำนวน 34 ตำบล และมีศักยภาพปานกลาง 14 ตำบล ในจังหวัดกระบี่ มีศักยภาพชุมชนสูงจำนวน 30 ตำบล

และศักยภาพปานกลางจำนวน 23 ตำบล จังหวัดพังงา เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมากที่สุด

ในแง่ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่จะให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนต้องการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวร้อยละ 100 ด้วยเหตุผลเพื่อทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการท่องเที่ยวชุมชนร้อยละ 82.67 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวชุมชนร้อยละ 60.25 โดยมีเหตุผลในการท่องเที่ยวเหมือนกันดังนี้

1. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย
2. ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอบอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น
3. ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น
4. การได้ชมชนบทรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น
5. ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ
7. ได้สัมผัสกับคนพื้นเมืองอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชน
2. ควรมีมาตรการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
3. ควรพัฒนาความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน

Research Topic	The Studying on the Community Potential as a Tourism Product in Phuket , Phangnga and Krabi Provinces	
Research Team	Assist.Prof.Mantana	Nualcharoen
	Ms.Waraporn	Watjanapun
	Ms.Montira	Chaitayakul
Funding Agency	Area-Based Tourism Research Center for Sustainable Tourism Development.	

Abstract

The purposes of this study on the community potential as a tourism products in Phuket , Phangnga and Krabi Provinces were first, to study the potential and readiness of the communities in Phuket, Phang-nga and Krabi as the tourism product, and, second, to study the needs and opinions of the residents to use their area for tourism . Moreover, this research examined the needs and opinions of the tourists for the community tourism. The qualitative and quantitative methods were chosen for conducting the study. The researcher interviewed the representatives of the residents in rural communities of Phuket, Phang-nga and Krabi and the questionnaires were employed to collect data as well. The collected data was analyzed by using percentage, mean, Chi-square, and Likelihood Ratio Correlation.

The findings of the study were as follows:

1.It was found that there were 14 communities (Tambons) in Phuket that had the high potential to be tourism products, while 3 communities were found at average level. In Phang-nga, 34 communities had the high potential and 14 were found at average level. In Krabi, 30 communities had the high potential and 23 were found at average

level. So that Phang-nga Province had the most potential community to be tourism products.

.2.The study revealed that 100% of the residents in the rural communities of the three provinces agreed that their communities should involve in the tourism business because it could help develop their economy.

3.It was found that Thai tourists had a high level of satisfaction in visiting the rural communities of these provinces (82.67%) while foreign tourists had a moderate level of satisfaction in visiting the rural communities of these provinces (60.25%) for the following reasons : to join varieties of tourism activities, to meet and get experience in the hospitality from the natives, to observe and get experience in nature , which most people have never seen, to see the native traditions , customs and culture., to meet and get experience in the local wisdom, to meet and get experience in the natives' way of life and their occupations and to meet genuine natives.

Suggestions from this study were that the residents in these communities should be trained how to manage the tourism properly along with how to preserve nature and look after their environment properly. Second, there should be create the conservation policy for the sustainable use of the nature . Lastly, the communities should become strong so that they can manage their own tourism successfully.

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 คำถามหลักของการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์	2
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.5 ขอบเขตการวิจัย	3
1.6 นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	13
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
2.4 ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
3.1 วิธีการศึกษา	37
3.2 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	37
3.3 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	38
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	38
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิจัยที่ได้ดำเนินการ	45
4.1 ผลการศึกษาศักยภาพชุมชน	45
4.2 ผลการศึกษาความต้องการของชุมชน	88
4.3 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว	94
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	115
5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัย	115
5.2 การอภิปรายผล	119
5.3 ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชน	12
ตารางที่ 3.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่	38
ตารางที่ 3.2 เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพของศักยภาพชุมชนซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ	40
ตารางที่ 3.3 แสดงการกำหนดค่าระดับความคิดเห็น	43
ตารางที่ 3.4 แสดงการแปลค่าระดับความคิดเห็น	44
ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดภูเก็ต	47
ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา	52
ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่	65
ตารางที่ 4.4 เกณฑ์การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	80
ตารางที่ 4.5 การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต	83
ตารางที่ 4.6 การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจังหวัดพังงา	84
ตารางที่ 4.7 การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่	86
ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดภูเก็ต	88
ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลและความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดพังงา	89
ตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดกระบี่	90
ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	95
ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	96
ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	96
ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	97
ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวกับความการท่องเที่ยวชุมชน	98
ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ (ต่อเดือน) ของนักท่องเที่ยวกับความการท่องเที่ยวชุมชน	98

ตารางที่ 4.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยว กับความการท่องเที่ยวชุมชน	99
ตารางที่ 4.18	แสดงผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชนเรียงตามลำดับ	100
ตารางที่ 4.19	แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต	101
ตารางที่ 4.20	แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยใน การท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา	102
ตารางที่ 4.21	แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยใน การท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดกระบี่	103
ตารางที่ 4.22	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	108
ตารางที่ 4.23	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	108
ตารางที่ 4.24	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	109
ตารางที่ 4.25	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	110
ตารางที่ 4.26	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	110
ตารางที่ 4.27	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน	111
ตารางที่ 4.28	แสดงผลที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยว ชุมชนเรียงตามลำดับ	112

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาศักยภาพชุมชน ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การศึกษาศักยภาพของชุมชน จะต้องศึกษาถึงสิ่งที่แสดงสภาพของชุมชน ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรภายในชุมชน และการจัดการการท่องเที่ยว ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนมีฐานทรัพยากร ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์หรือไม่ มีความสวยงามของ ธรรมชาติ ความเหมาะสมของพื้นที่ ในด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือไม่ ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอะไรบ้าง องค์กรภายในชุมชน ระบบสังคมของชุมชน มีผู้นำเป็นอย่างไร มีการจัดการการท่องเที่ยวหรือไม่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว จากการศึกษาสิ่งเหล่านี้ จะทำให้ทราบศักยภาพชุมชนในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และการที่จะทำให้การท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จะต้องคำนึงถึงผู้มาเยือนและเจ้าของพื้นที่หรือชุมชนควบคู่กันไป จะต้องทราบว่าคนในชุมชนต้องการให้ชุมชนของตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ เป็นความสำคัญที่ต้องตระหนัก ไม่ใช่ว่าจะปลูกอาคารร้านค้าเพื่อเอาใจผู้มาเยือน ไม่ได้คำนึงถึงขนาดของพื้นที่หรือสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนและองค์กรการปกครองท้องถิ่นจะต้องร่วมกันกำหนดกติกาการพัฒนาชุมชนของตนเอง การกำหนดมารยาทสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาทำกิจกรรม และจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว เช่น น้ำสะอาด ที่พัก ระบบสุขภาพ ไร่รองรับอย่างเพียงพอ สำหรับนักท่องเที่ยวเองต้องการจะท่องเที่ยวชุมชนเพื่อวิถีชีวิตหรือไม่ การขาดข้อมูลชุมชนต่างๆเหล่านี้ ทำให้ไม่มีข้อมูลสำหรับใช้ในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นการศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา จึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว อีกทั้งยังสามารถกำหนดจุดยืนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ในอนาคต

ศักยภาพของชุมชนเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด การศึกษาวิจัยชุมชนเพื่อค้นหาศักยภาพในการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ถือเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าการท่องเที่ยวได้เป็นสิ่งที่ทำรายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นจํานวนมหาศาล อัตราการเจริญเติบโตของการบริการด้านการท่องเที่ยวเพิ่มปริมาณเป็นอย่างมาก และศักยภาพทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย สามารถดึงดูดใจให้คนมาเที่ยวชม

ทั้งความงามตามธรรมชาติ (nature beauty) วิถีชีวิตผู้คนในชุมชนที่ประกอบด้วยน้ำใจไมตรี (way of life) ประเพณีวัฒนธรรมที่งดงาม (culture & tradition) เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศ

การที่นักท่องเที่ยวเข้ามายังชุมชนได้นำเอา นวัตกรรม เทคโนโลยี และวิถีชีวิตที่แปลกแตกต่างออกไป เข้ามายังชุมชน ตัวชุมชนเองในฐานะที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดจะต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลง หรือปรับตัวให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามา เพื่อส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิต ชุมชนดีขึ้นตามมา ทุกคนในชุมชนจะมีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีทางของชุมชน ในการประเพณีปฏิบัติให้ไปตามระเบียบประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และร่วมกันรับผิดชอบในการนำพาให้เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้นโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นแนวทางที่จะนำพาชุมชนไปสู่ความเข้มแข็ง ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวอยู่ที่ท้องถิ่นและชุมชน”

ปัญหา ชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ยังไม่มีการศึกษาและเก็บข้อมูลด้านศักยภาพ ที่จะนำมาเพื่อการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวและกำหนด จุดยืนในการจัดการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

1.2 วิทยุวิจัย / คำถามวิจัย

วิทยุวิจัย

ชุมชนในจังหวัด ภูเก็ต พังงาและกระบี่ มีศักยภาพเพียงพอหรือไม่ที่จะเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ชุมชนเหล่านั้นต้องการให้ชุมชนของตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ และนักท่องเที่ยวมีความต้องการจะท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่

คำถามวิจัย

1. ศักยภาพของชุมชนมีเพียงพอหรือไม่ที่จะเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ในจังหวัดภูเก็ต พังงาและกระบี่
2. ชุมชนเหล่านั้นต้องการให้ชุมชนของตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่
3. นักท่องเที่ยวมีความต้องการจะท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่จะให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

3. เพื่อให้ประชาชนและผู้ใช้อุปกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพของชุมชน

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน

5. เพื่อเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชนและผู้ใช้ประโยชน์

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

1. ได้ข้อมูลศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา

2. ได้ข้อคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

3. ทราบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะท่องเที่ยวชุมชน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศักยภาพชุมชนของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่จะให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่จะดำเนินการวิจัย จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม – เดือนกันยายน 2547

1.6 นิยามศัพท์

ศักยภาพชุมชน หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงสภาพของชุมชน ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ประเพณี ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรในชุมชนและการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ ฯลฯ

วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนประเพณีปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ชำบชึ้งยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ

ประเพณี หมายถึง ความเชื่อ ความคิด การกระทำ ค่านิยม ทัศนคติ ศีลธรรม ระเบียบแบบแผน และวิธีการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนจนถึงการประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ ที่กระทำกันมาในอดีต

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความสามารถในการใช้พื้นความรู้สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

องค์กรชุมชนในชุมชน หมายถึง องค์กรหรือกลไกการจัดการที่ชุมชนจัดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็น นิติบุคคล และไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการเรียนรู้การจัดการ และการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว หมายถึง สินค้าหรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ได้แก่ สินค้า/บริการที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสินค้า/บริการที่มนุษย์สร้างขึ้น

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาศักยภาพชุมชน ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จะต้องศึกษาถึง ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ รวมทั้งตัวตนของศักยภาพชุมชนอันหมายถึง สิ่งที่แสดงถึงสภาพของชุมชน ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ประเพณี ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรในชุมชนและการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งจะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัย โดยมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

2. 1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นกิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายที่อยู่อาศัย ไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

แม็คอินทอสและโกลด์เนอร์ (Mc Intosh and Goeldner , 1986 : 4) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่างๆที่เกิดขึ้นมาจากปฏิสัมพันธ์ (การกระทำซึ่งกันและกัน) ของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจ รัฐบาลผู้เป็นเจ้าของบ้านและชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้าน เป็นกระบวนการดึงดูดใจและต้อนรับขับสู้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอื่นๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(2537:3) อธิบายถึงลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการคือ

- 1.การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2.การเดินทางด้วยความสมัครใจ
- 3.เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพ

จากการเดินทางของผู้คนไปท่องเที่ยวในที่แห่งหนึ่ง มักไปเกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานของผู้อื่น ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีความผูกพัน เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน มีการใช้บริการในสถานที่ต่างๆ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล วิธีการ และความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลายสาเหตุ จึงเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีการเรียกลักษณะการท่องเที่ยวตามความแตกต่างของแต่ละรูปแบบ เช่น

- การท่องเที่ยวธรรมชาติ
- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
- การท่องเที่ยวเขตชนบท
- การท่องเที่ยวแบบผจญภัย
- การทัศนอาจร
- การท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง
- การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- และการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism)

จากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environment and Development) หรือการประชุม EARTH SUMMIT ที่ กรุงริโอเดอจาเนโรประเทศบราซิล ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบไม่ว่าจุดหมายปลายทางจะเป็นที่ใด จะเป็นกลุ่มใหญ่ (Mass Tourism) หรือกลุ่มขนาดเล็ก ทั้งในเมืองและชนบท

ในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย (สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2538)

หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Shirley Eber 1993) มีดังนี้

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว
2. การลดการบริโภคที่มากเกินไปและการลดของเสีย (Reducing Overconsumption and Waste) จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining Diversity) มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Integrating Tourism into Planning) จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Supporting Local Economics) โดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว (Involving Local Communities) ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากร และสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย
7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน
8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว
9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมมูล (Marketing Tourism Responsibly) จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย
10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ (Undertaking Research) จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวและนักลงทุน

จะเห็นได้ว่า แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมปรับสภาพการจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไป ดังนั้นขอบเขตของการพัฒนาจึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน กล่าวโดยสรุป กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมจะต้องไม่มี หรือมีน้อยที่สุด มีแต่การจัดการอย่างยั่งยืนเท่านั้น จึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาจากภาษาอังกฤษว่า Ecotourism ซึ่งเป็นคำผสมกันระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับ Tourism หรือการท่องเที่ยว นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้มีการกำหนดขึ้นจากบุคคลต่าง ๆ ไว้มาก ที่สำคัญและได้รับการอ้างอิงเสมอ มีดังนี้

เฮกเตอร์ ซีบาลโลส ลาคูเริน (Hector Ceballos-Lacurain, 1990) แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for the Conservation of Nature Resources-IUCN) ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

บู (Boo, 1990) เป็นผู้คลุกคลีกับงานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในลาตินอเมริกาและหมู่เกาะแคริบเบียน และได้เขียนรายงานเรื่อง “Eco-tourism : The Potentials and Pitfalls” ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

The Eco-Tourism Society (1991) ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่มีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับการศึกษา วางแผน และเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงแรกว่า

การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติและโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและ

ประวัติศาสตร์ธรรมชาติด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

ต่อมาคำนิยามข้างต้นของ The Eco Tourism Society ได้รับการปรับปรุงโดย Western (1993) ให้สั้นและกะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น

ราฟ บัคเลย์ (Raff Buckley, 1993) ผู้อำนวยการสถาบันศูนย์การวิจัยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นานาชาติ มหาวิทยาลัยกรีฟฟิท ประเทศออสเตรเลีย กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ถูกจัดการดูแลอย่างยั่งยืนด้วยรูปแบบการบริหารที่ถูกต้อง เป็นการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและ/หรือสิ่งแวดล้อม เป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ เป็นการสร้างความพอใจแก่นักท่องเที่ยว

บลามี (Blamey, 1995) ประเทศออสเตรเลีย ได้นิยามการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีการจัดเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน คำว่าธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่ารักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้น หมายถึง การบันผลประโยชน์ต่าง ๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

จากนิยามข้างต้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความหมายที่เป็นสาระสำคัญพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวธรรมชาติ หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวมีโอกาสเข้าไปชื่นชมสถานที่ธรรมชาติ เช่นการเที่ยวชมถ้ำ น้ำตก ทะเล ป่าไม้ ป่าชายเลน ป่าพรุ ชมสัตว์ ดูนก หรือวัฒนธรรม วิถีชีวิต ของท้องถิ่น

2. การศึกษาและเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติ มีหลายระดับ ตั้งแต่การชมเพื่อความเพลิดเพลินไปจนถึงเรียนรู้ในรายละเอียด การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อม

ล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังจะเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย

3. การอนุรักษ์ระบบนิเวศ หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศ ไม่สร้างมลพิษ เช่น การก่อสร้างที่ทำลายทัศนียภาพ ปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งจะต้องมีการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นประการที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญ 3 ประเด็น คือ

ประการแรก ประชาชนในท้องถิ่นต้องอาศัยพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีวิต บางครั้งอาจจะมีการบุกรุกพื้นที่และทำลายทรัพยากรโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เนื่องจากไม่เห็นประโยชน์และคุณค่าทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะช่วยสร้างงานให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จะทำให้เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรเพื่อใช้ในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประการที่สอง การให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เป็นการชี้ให้เห็นว่า ทรัพยากรธรรมชาติไม่ได้เป็นของผู้ประกอบการที่จะไปใช้ประโยชน์ฝ่ายเดียวเท่าที่ผ่านมานในอดีต ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์และดูแลทรัพยากรธรรมชาติเพื่อชุมชน

ประการที่สาม การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจะช่วยให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น การแสดงพื้นบ้าน หรือขายสินค้าท้องถิ่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีการเชื่อมโยงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษา ระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540)

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ด้านพื้นที่

- แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ด้านการจัดการ

- มีการจัดการอย่างยั่งยืน
- สร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

- ให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ
- สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกต่อนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและประชาชนท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วม

- ให้ชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม
- กระจายรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต
- ผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวกลับมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism-CBT) เป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัว แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากการท่องเที่ยวโดยทั่วไป (พจนาน,2546)

การท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญ มีชื่อเรียกต่าง ๆ หลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน (Community Based Ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco and Adventure Tourism) และการท่องเที่ยวแบบพักบ้านชาวบ้าน (Homestay)

คำว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีพัฒนาการมาจากการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยมีชุมชนเป็นฐาน (Community Based Sustainable Ecological Social Tour) Project-REST ผู้บุกเบิกงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทย ได้เรียกรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวว่า “การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism-CBT)”

ความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ,2540)

หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

โครงการการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ ได้กำหนดหลักการเพื่อให้เห็นจุดยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน ได้แก่

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทาง
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกกระดับคุณภาพชีวิต
5. มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
6. คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างความต่างวัฒนธรรม
8. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
10. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม
  - ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์
  - มีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
  - ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
2. องค์กรชุมชน
  - ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน
  - มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ ที่หลากหลาย
  - ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา
3. การจัดการ
  - มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

- มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้
- มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม
- มีกองทุนของชุมชนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4. การเรียนรู้

- ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- มีระบบการจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน
- สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนาน,2546)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	การท่องเที่ยวโดยชุมชน
1. วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว - รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติ ลักษณะและวัฒนธรรมท้องถิ่น	เอก - รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม และตอบสนองความต้องการ ของชุมชน
2. ความเป็นเจ้าของ - ไม่ได้กำหนดว่าใครเป็นเจ้าของ	- ชุมชนเป็นเจ้าของ
3. การจัดการท่องเที่ยว - ไม่ได้กำหนดว่าเป็นใครเป็นผู้จัดการ	- ชุมชนเป็นผู้จัดการ
4. การเชื่อมโยงของการท่องเที่ยว - เน้นหนักการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม	- เน้นหนักการพัฒนาแบบองค์รวม

ความแตกต่างที่ชัดเจนของการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ เรื่องของความเป็นเจ้าของ แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนถือได้ว่าเป็นประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมที่มีความเปราะบาง พร้อมที่จะก่อให้เกิดการขัดแย้งในผลประโยชน์ ชุมชนต้อง ตระหนักในบทบาทและเรียนรู้ร่วมกันตกลงกันได้ และต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ ตั้ง ต้องตระหนักว่าการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นผลทางอ้อมที่เกิดขึ้นจากการอนุรักษ์ การ สืบทอดรักษาไว้ ซึ่งมรดกทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงเอกลักษณ์ ของชุมชน นำมาเปลี่ยนเป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน

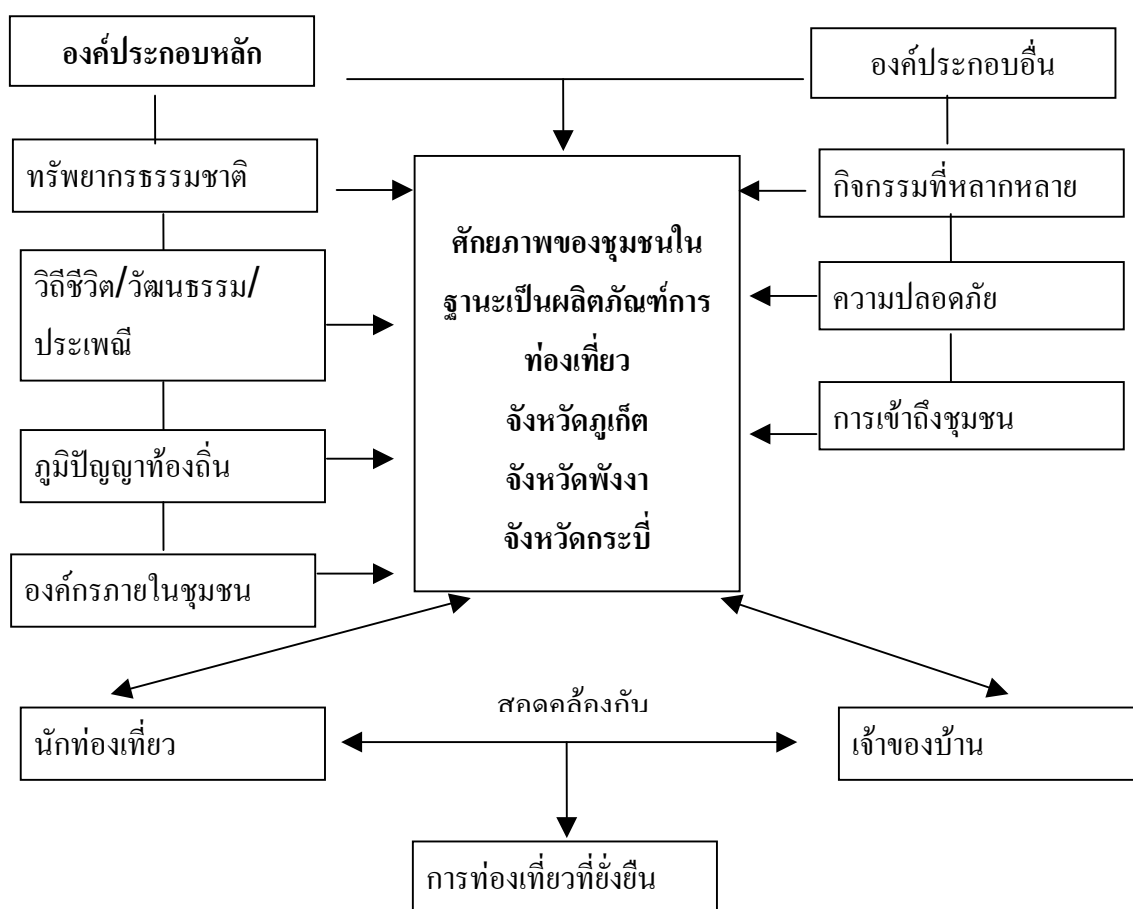
การท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคใต้ที่น่าสนใจนำมาเป็นตัวอย่าง ได้แก่การจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนของเกาะยาวน้อย ที่มีความต้องการที่จะรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เนื่อง จากการประมงที่เป็นอาชีพหลักของชาวเกาะยาวน้อยได้ทำให้ปลาและสัตว์น้ำลดลง เป็นจำนวนมาก จากเครื่องมือประมงอวนลาก และอวนรุน ได้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างรุนแรง ชุม ชชนได้ตระหนักและกลับมาสู่วิถีชีวิตการประมงแบบดั้งเดิม ร่วมกันอนุรักษ์และปลูกป่าชายเลน อันเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย วางไข่ และอนุบาลสัตว์วัยอ่อน และการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมทำการ ประมงแบบพื้นบ้าน ได้นำการท่องเที่ยวมาสู่ชุมชน และเป็นตัวอย่างในการจัดการท่องเที่ยวโดย ชุมชน เน้นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของชุมชน เกาะยาวน้อยจึงยังคงเป็นเกาะยาวน้อยโดยไม่ถูกเปลี่ยนเป็นชุมชนเมือง การท่องเที่ยวชุมชนแบบ นี้จะเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพชุมชน ควรจะเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยว ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ตลอดจนภูมิปัญญา ของคนท้องถิ่น มาเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยตรง ทำให้ชุมชนรู้คุณค่าและประโยชน์ในทุกๆด้านของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น รวมทั้งคุณค่าทางเศรษฐกิจที่ชุมชนจะได้รับซึ่งก่อให้เกิดการ อนุรักษ์ รวมทั้งการที่องค์กรภายในชุมชนได้มีการจัดการดูแลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเที่ยว โดยชุมชนซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนั้นยังมีองค์ประกอบที่สนับสนุนให้เกิดศักยภาพ ของชุมชนในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ที่น่าจะนำมาพิจารณา คือ ความหลากหลายของกิจ กรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน ความรู้สึกปลอดภัยในการท่องเที่ยว ทั้งสองส่วนนี้จะมี ความสำคัญระดับหนึ่งที่สนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพสูงขึ้น อีกอย่างหนึ่งคือการเข้าถึงชุมชนจะเป็น องค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพสูงขึ้น ถึงแม้จะมีความสำคัญไม่มาก

นักก็ต้งนำมาพิจารณา เพราะการเดินทางไปยังชุมชนมีความสะดวก ย่อมจะเพิ่มศักยภาพในการเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ดังภาพที่ 2.1

กรอบแนวคิดในการศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
ของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

จากแผนภาพในการศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจะศึกษาในองค์ประกอบหลักประกอบด้วย แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตวัฒนธรรมและประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์กรภายในชุมชน และศึกษาในองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กิจ

กรรมอันหลากหลาย ความปลอดภัย และการเข้าถึงชุมชน รายละเอียดมี ดังนี้

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ ฯลฯ

ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ไม่รู้จักหมด (Nonexhausting natural resources) เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มากมายจนใช้ไม่หมด ได้แก่ น้ำ อากาศ แสงอาทิตย์ ดิน ฯลฯ แต่ถ้าใช้อย่างผิดวิธีหรือไม่บำรุงรักษาก็อาจทำให้เสื่อมคุณภาพลงและเกิดปัญหากับผู้ใช้ได้

2. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป (Nonexhausting natural resoures) เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วมีการสิ้นเปลืองและหมดไปได้ เช่น แร่ธาตุ น้ำมัน เป็นต้น จึงต้องใช้อย่างประหยัดและระมัดระวังเพื่อถนอมไว้ให้นานที่สุด

3. ทรัพยากรธรรมชาติที่มีเกิดขึ้นแทนอยู่ตลอดเวลา (Renewable resources) เป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วมีการเกิดขึ้นใหม่ เช่น ป่าไม้ น้ำ สัตว์ป่า ดิน เป็นต้น แต่ถ้ามีแต่ใช้อย่างเดียวไม่มีการสงวนรักษาก็อาจจะหมดไปหรืออาจอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ได้

จะเห็นได้ว่า ในบรรดาทรัพยากรทั้งสามประเภทนั้น ประเภทที่ 1 และ 3 เท่านั้นที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ ประเภทที่ 2 นั้นเป็นทรัพยากรที่เกินความจำเป็น นอกจากนี้ทรัพยากรธรรมชาติหากแบ่งโดยพิจารณาในด้านทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยสำคัญโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์นั้นมี 7 อย่าง ได้แก่ ดิน (Soil resources) น้ำ (Water resources) ป่าไม้ (Forest resources) สัตว์ป่า (Wildlife resources) แร่ธาตุ (Mineral resources) สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (Recreation resources) และมนุษย์ (Men resources)

การศึกษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามายังชุมชนจากงานวิจัย โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ : กรณีภาคใต้ของ สุพรรณบุรี เศรษฐศาสตร์ (2538) ได้กล่าวถึงการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ที่เป็นแหล่งทรัพยากร ธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางนิเวศ ไว้ในหลายประเด็น เช่น

ความหลากหลายชนิดของสังคมพืช จะศึกษาจากจำนวนชนิดของสังคมพืช สามารถจัดระดับความดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

ป่า 1 ชนิด ระดับความดึงดูดนักท่องเที่ยวต่ำ

2 ชนิด ระดับความดึงดูดนักท่องเที่ยว ปานกลาง

>= 3 ชนิด ระดับความดึงดูดนักท่องเที่ยวสูง

ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช จัดเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดให้เข้า

ไปในพื้นที่ของชุมชนมี 3 ระดับคือ

- ระดับดี : หมายถึง พื้นที่ยังเป็นป่าดั้งเดิม (Vergin forest) ไม่มีการบุกรุกแต่อย่างใด
- ระดับปานกลาง : หมายถึงพื้นที่ที่เคยถูกบุกรุกแล้วแต่สามารถทดแทนคืนสภาพเป็นป่าสมบูรณ์อีกครั้ง
- ระดับต่ำ : หมายถึง พื้นที่ที่กำลังถูกบุกรุกหรือพื้นที่บางส่วนถูกยึดครองเข้ามาทำกิจกรรมจนทำให้สภาพป่าดั้งเดิมแปรเปลี่ยนสภาพไป

โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า พิจารณาจากความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่า (species diversity) และประชากรสัตว์ป่า (population abundance) ในชุมชนใดที่มีพื้นที่ที่มีจำนวนชนิดพันธุ์และจำนวนประชากรสัตว์ป่าอยู่มาก โอกาสที่นักท่องเที่ยวจะสามารถพบสัตว์ป่ามีสูง ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะพบเห็นสัตว์ป่าตามธรรมชาติ

ความเป็นแหล่งรวมสัตว์หายาก(rare spp.) สัตว์หายากใกล้สูญพันธุ์ (endangered spp.) หรือชนิดพันธุ์ใหม่ที่ค้นพบ (new found spp.) สัตว์ป่าหายากและใกล้สูญพันธุ์ หมายถึง สัตว์ที่ไม่มีโอกาสพบเห็นได้โดยทั่วไป มีจำนวนประชากรในธรรมชาติน้อย มีการกระจายแคบ ต้องการเห็นสัตว์ป่าเหล่านี้จะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามา เช่นนกแก้วแร้วท้องดำ ที่กระบี่

ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ (เฉพาะระบบนิเวศบนบกเท่านั้น) ในการตีความตัวบ่งชี้ที่สามารถกระทำได้คือ ระบุว่า มีหรือไม่มี ถ้ามีจะมีความโดดเด่นในเรื่องใดหรือเป็นระบบนิเวศป่าชนิดใด พร้อมระบุชนิด เช่นระบบนิเวศป่าพุ่มน้ำจืด ที่จังหวัดภูเก็ต หรือระบบนิเวศป่าดิบชื้นในที่ต่ำที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประบางคราม จังหวัดกระบี่ที่หายากและมีจำนวนน้อยในประเทศไทย จะมีศักยภาพสูง

ความเป็นแหล่งรวมพืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ หรือพืชที่ค้นพบชนิดใหม่ของโลก การประเมินองค์ประกอบพื้นที่ในลักษณะนี้สามารถบอกได้ 2 ลักษณะคือ มีกับไม่มีเท่านั้น ซึ่งถ้า มี จะส่งผลให้เพิ่มความดึงดูดมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว

ความโดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่ ลักษณะเด่นแปลกตาด้านกายภาพที่หาพบได้ยากในประเทศไทย เช่น น้ำตกร้อน น้ำพุร้อน ภูมิลักษณะ ถ้ำ และเกาะแก่งต่าง ๆ เป็นต้น

สภาพภูมิทัศน์ ลักษณะและองค์ประกอบของพื้นที่ที่ประกอบกันขึ้นเป็นสภาพทัศนียภาพตามธรรมชาติที่ปรากฏแก่สายตาทั้งนี้พิจารณาจาก ตำแหน่งมุมมอง ระยะห่าง ภูมิทัศน์ ประเภทและคุณภาพของภูมิทัศน์

สิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง พิจารณาจากคุณสมบัติรวมที่เป็นองค์ประกอบเช่น ความอุดมสมบูรณ์ ความสวยงาม ปะการัง ปลาทะเล เป็นต้น

ลักษณะต่างๆดังกล่าว ได้เป็นแนวคิดให้ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ในการประเมินศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่การที่จะใช้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชน หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนก็ตามจะต้องมีข้อที่ควรคำนึง ดังที่ดร.เลิศชาย ศิริชัย ได้ให้ความคิดในเวที “นำเสนอกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้” ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์สรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่จะต้องคิดให้รอบคอบเพราะมีผลกระทบต่อชุมชน และส่วนรวมเป็นอย่างมาก เช่น วัฒนธรรมใหม่ที่ไปแบบไม่เคารพชุมชน นำเข้าคิดถึงตัวแปรเรื่องเงินเป็นหลัก ทำให้เกิดความขัดแย้งระยะยาว และในตอนท้ายได้มีคำถามว่าจำเป็นหรือไม่ที่ทุกชุมชนต้องเปิดการท่องเที่ยว คำตอบในเรื่องนี้คงจะต้องอยู่ที่ชุมชนว่าชุมชนพร้อมและต้องการหรือไม่

วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต

ความหมายของ "วัฒนธรรม" นักวิชาการวัฒนธรรมหลายท่านได้ให้คำจำกัดความ คำว่า "วัฒนธรรม" ไว้ดังนี้

วัฒนธรรม มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิด และการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติ การจัดระเบียบตลอดจนความเชื่อ ความนิยม ความรู้ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการควบคุม และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ (สุพัตรา สุภาพ, 2528)

นอกจากนี้ คำว่า วัฒนธรรมตรงกับภาษาอังกฤษว่า culture และคำว่า culture นี้มีที่มาจากภาษาฝรั่งเศส โดยฝรั่งเศสเองเอามาจากภาษาละติน คือ cultura อีกต่อหนึ่ง ในหนังสือ Encyclopedia of Social Science หน้า 621 ได้อธิบายคำว่า วัฒนธรรม (Culture) ว่า เป็นคำที่ใช้ในวิชามานุษยวิทยาสมัยใหม่ (Modern Anthropology) และในทางด้านสังคมศาสตร์ (Social Sciences) หมายถึง มรดกของสังคม (Social Heritage) เป็นลักษณะเฉพาะในการดำรงชีวิต ของกลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกัน และได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เจริญตามยุคสมัย (อ้างใน สุพัตรา สุภาพ, 2528)

ความหมายของวัฒนธรรมในภาษาไทยนั้น ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 ได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

"วัฒนธรรม" หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญของงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียว ก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน เป็นการชี้ชวน เชิญชวน วิจารณ์ให้

ประชาชนร่วมกัน ทำให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้มีความดีขึ้น ไม่ใช่เพียงแต่รับมรดกกันมา แต่จะต้องรักษาของเดิมที่ดี แก้ไขดัดแปลงของเดิมที่ควรแก้ หรือดัดแปลงวางมาตรฐานความดี ความงามขึ้นใหม่ แล้วส่งเสริมให้เป็น ลักษณะที่ดีประจำชาติสืบต่อไปจนถึงอนุชนรุ่นหลัง

"วัฒนธรรม" เป็นคำสมาส คือการรวมคำสองคำเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ "วัฒนธรรม" ซึ่งมีความหมายทั่วไปว่า เจริญงอกงาม รุ่งเรือง "ธรรม" ซึ่งในที่นี้หมายถึง กฎ ระเบียบหรือข้อปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเมื่อพูดถึงคำว่า "วัฒนธรรม" ในความหมายทั่วไป หมายถึงความเป็นระเบียบ ความมีวินัย เช่นเมื่อพูดถึงบุคคลหนึ่งว่า "เป็นคนมีวัฒนธรรม" ก็มักหมายความว่า เป็นคนมีระเบียบวินัย เป็นต้น

"วัฒนธรรม" เป็นศัพท์ทางวิชาการ (Technical Vocabulary) ซึ่งในทฤษฎีของสังคมวิทยา หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต กระบวนการพฤติกรรม และบรรดาผลงานทั้งหมดที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น ตลอดจนความคิด ความเชื่อ และความรู้ เป็นต้น

พระยาอนุมานราชธนได้ อธิบายคำว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตมนุษย์ในส่วนรวมที่ถ่ายทอดกันได้เลียนแบบกันได้ เอาอย่างกันได้

วัฒนธรรม คือการคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติและกิริยาอาการ หรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ ในส่วนรวม ลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกันและสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบ ประเพณี เป็นต้น

วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตใจ สังคม และวัตถุ มีการสั่งสมและ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นแบบแผนที่สามารถ เรียนรู้และก่อให้เกิดผลิตรกรรมและผลิตผล ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม อันควรค่าแก่การวิจัย อนุรักษ์ ฟื้นฟู ถ่ายทอด เสริมสร้างเอตทัคคะ และแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างคุณภาพแห่งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีสุข สันติสุข และอิสรภาพ อันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษยชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2535)

วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนประเพณีปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจ ชำบชึ้ง ยอมรับ และใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2535)

วัฒนธรรมเป็นผลงานด้านต่าง ๆ ที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นโดยผ่านการคัดเลือกปรับปรุงและ

ยึดถือสืบทอด กันมาจนถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมเป็นทั้งลักษณะนิสัยของคนหรือกลุ่มคนในชาติ ลัทธิ ความเชื่อ ภาษา ขนบธรรมเนียม อาหารการกิน เครื่องใช้ไม้สอย ศิลปะต่าง ๆ และการประพฤติ ปฏิบัติในสังคม

วัฒนธรรมเป็นมรดกสังคมที่คนในชาติรับไว้ และจะต้องวิวัฒนาการต่อไปในอนาคตวัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย เป็นรากฐานของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและของการสร้างสรรค์ความมั่นคงของชาติ วัฒนธรรมแสดงศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ และความภูมิใจร่วมกันของคนไทย (คณะกรรมการการเฉพาะกิจ จัดทำหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยสำหรับเยาวชน ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ, 2525)

วัฒนธรรม ได้แก่ สิ่งอันเป็นวิถีชีวิตของสังคมโดยส่วนรวมจะคิดเห็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร มีความเชื่อถืออย่างไร ก็แสดงออกได้ปรากฏเป็นรูปภาพ ประเพณี กิจกรรม การเล่น การศาสนา เป็นต้น ตลอดจนเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ ที่คนในสวนรวมสร้างขึ้น สิ่งอันจำเป็น แห่งวิถีชีวิตของการครองชีพ มีเรื่องปัจจัยสี่ เครื่องมือเครื่องใช้เหล่านี้ เป็นต้น

วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (Way of life) หรือรูปแบบแห่งพฤติกรรม (Behavior patterns) และบรรยายผลงานทั้งหมดที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น ได้แก่ ศาสนา ปรัชญา ภาษา กฎหมาย การปกครอง ศิลปวิทยาการ เครื่องใช้ต่างๆ ฯลฯ ซึ่งมีการส่งต่อและสืบทอดติดต่อกันมา (เสาวณีย์ จิตต์หมวด, ม.ป.ป.)

วัฒนธรรม คือ วิถีดำเนินชีวิตทุกด้านของคนทั้งหมดในสังคม ซึ่งหมายถึงวิธีการกระทำสิ่งต่างๆ ทุกอย่าง ทั้งหมดทั้งสิ้น นับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถี จราจร และขนส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ตลอดจนวิถีแสดงทางความ สุขทางใจและหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิตทั้ง เครื่องใช้ หรือวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่นำมาใช้เพื่อการเหล่านั้น ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไม่ว่าสิ่งของ เหล่านั้นจะเป็นสิ่งของที่นำมาจากธรรมชาติหรือคิดค้นประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ก็ตาม (เจลิยว บุรีภักดี, ม.ป.ป.)

วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตมนุษย์

1. วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึก นึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถแก้ไขและชาบซึ่งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทย คือวิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรร ปรับปรุง แก้ไข จนถือ ว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและ ได้ใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม

2. วัฒนธรรม คือ มรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมปรับปรุงและรักษาไว้ให้เจริญ งอกงามวัฒนธรรม

ธรรมเกิดขึ้นจากการ ประพฤติปฏิบัติร่วมกัน เป็นแนวเดียวกันอย่างต่อเนื่องของสมาชิกในสังคม สืบทอดเป็นมรดกทางสังคมต่อกัน มาจากอดีต หรืออาจเป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ หรืออาจรับเอาสิ่งที่เผยแพร่มาจากสังคมอื่นๆ ทั้งหมดนี้หากสมาชิกยอมรับและยึดถือเป็นแบบแผนประพฤติกปฏิบัติร่วมกัน ก็ย่อมถือว่าเป็นวัฒนธรรมของ สังคมนั้น

3. วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือสร้างขึ้น เพื่อความเจริญ ออกงาม วัฒนธรรม เป็นวิธีการดำเนินชีวิตของสังคมเป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่ง ความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและ เข้าซึ่งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทยคือ วิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกลง ปรับปรุง แก้ไข จนถือ กันว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสม กับสภาพแวดล้อม และได้ใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นแนวทางในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม

วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา เมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่ง ใหม่ วิธีใหม่ ที่ใช้แก้ปัญหาและตอบสนองของความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ย่อมทำให้สมาชิกของ สังคมเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม การจะรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้จึงต้อง ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือ พัฒนาวัฒนธรรมนั้นให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัยวัฒนธรรม ของแต่ละกลุ่มชนในสังคมใหญ่ ย่อมมีเนื้อหา รูปแบบ บทบาท และหน้าที่แตกต่างกันไป หาก ความแตกต่างนั้นไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสังคมโดยรวมแล้ว ก็สมควรให้กลุ่มชนทั้งหลายมีโอกาส เรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกันสภาพความแตกต่างเช่นนี้เป็นธรรมชาติของวัฒนธรรมวัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้น เพื่อความเจริญออกงามใน วิถีแห่งชีวิต ของส่วนรวม วัฒนธรรม คือ วิถีแห่งชีวิตของมนุษย์ในส่วนรวม ที่ถ่ายทอดกันได้ เรียน กันได้เอาอย่างกันได้ วัฒนธรรม คือ ความคิดเห็นความรู้สึกความประพฤติและกิริยาอาการหรือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วน รวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็น ภาษาศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้นวัฒนธรรม คือ มรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมรับ และรักษาไว้ให้เจริญออกงาม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2531)

โดย สรุป วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (The way of life) ของคนในสังคม นับ ตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถี แต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีจรรยาและ ขนส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิถี แสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต โดยแนวทางการแสดงออกถึงวิถีชีวิตนั้นอาจเริ่มมาจาก เอกชนหรือคณะบุคคลทำเป็นตัวแบบ แล้วต่อมา คนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบต่อกันมา วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลง ไปตามเงื่อนไขและกาลเวลาเมื่อมี การประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วิธีใหม่ที่ใช้แก้ปัญหาและตอบสนองของ ความ ต้องการของสังคมได้ดี

กว่า ซึ่งอาจทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม ดังนั้นการรักษาหรือธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิมจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาวัฒนธรรมให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

วัฒนธรรมแบ่งออกได้ 5 สาขา

1. วัฒนธรรมทางภาษาและวรรณคดี (ภาษาพูดและภาษาเขียน)
2. วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีวิต หรือในกิจการต่าง ๆ ของมนุษย์(หัตถกรรมพื้นบ้าน)
3. วัฒนธรรมทางจิตใจ เช่น ศาสนา ศิลธรรมและคติธรรม
4. วัฒนธรรมทางจารีต หรือขนบธรรมเนียมประเพณีและการประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ ในสังคม (พระราชประเพณี จารีตประเพณี-การตอบแทนบุญคุณ การเคารพครูบาอาจารย์ การนับถือบรรพบุรุษ ขนบประเพณี-กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ประเพณีการทำบุญวันเกิด ธรรมเนียมประเพณีการทักทายด้วยการกราบไหว้ลักษณะการกิน การอยู่ กิริยามารยาท และการแต่งกาย)
5. วัฒนธรรมทางสุนทรีย์ ได้แก่ ความงดงาม ความไพเราะ หมายถึงศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ และสถาปัตยกรรม เป็นต้น (ทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ ดนตรี) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยว พักผ่อนชื่นชมความงามและวิถีชีวิตของประชาชนตามเมืองและแหล่งวัฒนธรรมต่าง ๆ

ความหมายของประเพณี

ประเพณี หมายถึงความเชื่อ ความคิด การกระทำ ค่านิยม ทัศนคติ ศิลธรรม ระเบียบแบบแผน และวิธีการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนจนถึงการประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ ที่กระทำกันมาในอดีต ลักษณะสำคัญของประเพณี คือเป็นสิ่งที่เชื่อถือปฏิบัติกันมาจนกลายเป็นแบบอย่างความคิดหรือการกระทำที่ได้สืบต่อกันมาและมีอิทธิพลจนถึงปัจจุบัน

ประเภทของประเพณี แบ่งเป็นสองประเภท

1. ประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิตหรือประเพณีส่วนบุคคล หมายถึงประเพณีที่เกี่ยวข้องเฉพาะบุคคลภายในครอบครัว ได้แก่ ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน การปลูกเรือน การจัดงานศพ เป็นต้น
2. ประเพณีที่เกี่ยวกับกลุ่มบุคคลหรือประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล หมายถึงประเพณีใน ส่วนรวมที่กลุ่มบุคคลร่วมกันจัดขึ้น อาจจะเป็นเกี่ยวกับการทำบุญหรือเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงของกลุ่มที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาได้แก่ ประเพณีตรุษสารทและสงกรานต์ การลอยกระทง การทำบุญในวันเข้าพรรษาและออกพรรษา ประเพณีเทศน์มหาชาติ การทอดกฐิน วันวิสาขบูชา ถวายสลากภัต การ

ทอดผ้าป่า เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีประเพณีส่วนรัฐบาล คือประเพณีที่ทางราชการได้จัดขึ้นเกี่ยวเนื่องด้วยพระราชพิธีและรัฐพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีวางศิลาฤกษ์ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา พระราชพิธีอัฐมรณคล พระราชพิธีพืชมงคลและจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นต้น

จารีตประเพณีหรือกฎศีลธรรม (mores) มีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. เป็นสิ่งควบคุมวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล ตลอดจนสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอย่างใกล้ชิด

2. มีอำนาจเข้มแข็งและไม่โอนอ่อนผ่อนปรนตามกรณี ใ้บังคับโดยถือมติแห่งสังคมการละเมิดจะไม่มีกรให้ยกย

3. จารีตที่มีลักษณะเป็นข้อห้าม (taboo) จะมีบทบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นการจดจำสืบต่อกันมาและปฏิบัติตามข้อห้ามนั้นโดยไม่ต้องอธิบายเหตุผล

การศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จะต้องศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ในชุมชนว่าจะเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามายังชุมชนได้มากน้อยเพียงใด

ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิ มีความหมายว่า พื้น ชื้น พื้นเพ

ปัญญา หมายความว่า ความรอบรู้ ความรู้ทั่ว ความฉลาดเกิดแต่การเรียนและคิด

ภูมิปัญญา หมายถึง พื้นความรู้ ความสามารถ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความสามารถในการใช้พื้นความรู้สร้างสรรคงานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) ปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดให้ความหมายไว้อย่างชัดเจนแต่พอทำความเข้าใจได้ดังนี้ หมายถึง ความรู้หรือประสบการณ์ดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษหรือถ่ายทอดต่อกันจากสถาบันต่างๆ ในชุมชน เช่น จากสถาบันครอบครัว สถาบันความเชื่อและศาสนา สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ในการสัมมนาทางวิชาการ โดยศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏสุรินทร์ ในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างเครือข่าย นั้นได้ให้คำจำกัดความของคำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Local wisdom หรือ popular wisdom) คือพื้นฐานของความรู้ของชาวบ้านหรือคือความรอบรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบต่อกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือที่เป็นความรู้สะสมสืบต่อกันมา

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom) เป็นองค์ความรู้ความสามารถของชาวบ้านที่สั่งสม

สืบทอดกันมาอันเป็นศักยภาพหรือความสามารถที่จะใช้แก้ปัญหา ปรับตัว เรียนรู้ และมีการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ หรือคือแก่นของชุมชนที่จรรโลงชุมชนให้อยู่รอดจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom) คือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของเรา ผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน และในตัวของผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษาและนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ ตามยุคตามสมัยได้

จากการสัมมนาของนิสิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2534 เรื่อง “ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยพัฒนาการศึกษาได้อย่างไร” ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ กระบวนการปรับเปลี่ยนแบบแผนการดำเนินชีวิตของบุคคล ซึ่งอยู่ในท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข หรือสามารถแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตของคนให้สอดคล้อง กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละยุคสมัย

รัตนะ บัวสนธิ์ กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่คนของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลกและสิ่งแวดล้อมซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีตประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลง แต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขของในชุมชนและปัจเจกบุคคล ซึ่งกระบวนการที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจำแนกออกได้ 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อม

ลักษณะที่ 2 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบสังคมหรือการจัดการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

ลักษณะที่ 3 ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบการผลิตหรือการประกอบอาชีพที่มีลักษณะมุ่งเน้นระบบการผลิตเพื่อพึ่งพาตนเอง

และจากหนังสือชื่อ “การถ่ายโยงงานวิจัยด้านเกษตรศาสตร์สู่การพัฒนา” นั้น ดี เอ็ม วอเรน (D.M. Warren) ได้ใช้คำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในความหมายว่าเป็นระบบเกษตรกรรมในท้องถิ่น ซึ่งพัฒนามาแล้วช่วงระยะเวลาหนึ่งด้วยรูปแบบของการเพาะปลูกที่มีพื้นฐานจากความรู้ด้านการเกษตร ที่ได้ปฏิบัติกันมาในท้องถิ่นนั้น และได้รับอิทธิพลจากนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตัวระบบเองรวมทั้งรับมาจากภูมิปัญญาที่อื่นทั้งระบบเกษตรระดับชาติและนานาชาติ วอเรน ใช้คำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น แทนคำว่า วัฒนธรรม เพื่อหลีกเลี่ยงความหมายที่มักนิยมกันทางตะวันตกว่าหมายถึง ระบบที่หยุดนิ่งไม่เปลี่ยนแปลง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีหลายสาขา ดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม คือผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และมีผลงานด้านการทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ประมง ทำไร่นาสวนผสม ฯลฯ โดดเด่น เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้อย่าง

พอเพียง มีรายได้จากผลผลิตด้านนี้ มีแนวคิดที่ดี แปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์และช่วยพัฒนา อาชีพ ด้านนี้ได้อย่างน่าสนใจ เช่น เป็นผู้คิดริเริ่มการทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแบบพอเพียง เกษตรที่เอื้อประโยชน์ต่อ ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

2.สาขาคหกรรม คือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และมีผลงานโดดเด่นในเรื่องต่อไปนี

2.1 ด้านอาหาร เป็นต้นดำเนินการปรุงอาหารที่มีรสชาติอร่อย ให้คุณค่าด้านโภชนาการ ใช้ วัสดุที่มีราคาไม่แพง วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น รู้จักคิด ดัดแปลงสูตรอาหารได้แปลกใหม่ หรือเป็นผู้ที่ สืบสานตำรับตำราที่มีอาหารรสเลิศ สามารถผลิตเป็นสินค้าจำหน่ายได้ เช่น การทำปลาว่า การทำ ส้มหรือแหนม ขนมต่างๆ ฯลฯ

2.2 ด้านงานประดิษฐ์เครื่องนุ่งห่ม สามารถทำเป็นอาชีพจำหน่ายได้ สามารถทำเลี้ยงตัว เองและครอบครัวได้ เช่น การทำผ้านวม การตัดเย็บเสื้อผ้า ฯลฯ

2.3 ด้านที่อยู่อาศัย สามารถจัดบ้านเรือน บริเวณได้น่าอยู่ น่าอาศัยตามอัตภาพ ทำให้มี สุขภาพอนามัยในการอยู่อาศัย

3.สาขาศิลปกรรม คือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ มีผลงานโดดเด่นในเรื่องต่อไปนี

3.1 ด้านจิตรกรรม คือ การวาดภาพฝาผนัง การเขียนภาพลงบนผ้า การสักลาย ฯลฯ

3.2 ด้านประติมากรรม คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และมีฝีมือในการปั้น แกะสลัก การหล่อ เช่น หล่อพระพุทธรูป ปั้นโถ่ง สลักลวดลาย ประดับต้นเทียน ฯลฯ

3.3 ด้านสถาปัตยกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการก่อสร้าง อาคารบ้านเรือน โบสถ์ ศาลา ศาลพระภูมิ ฯลฯ

3.4 ด้านหัตถกรรม (งานช่างฝีมือ) คือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานในสิ่งที่ทำด้วย มือ เช่นเครื่องจักสานต่างๆ

3.5 ด้านงานประดิษฐ์ คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ด้านการจัดทำผล งานเลียนแบบธรรมชาติ เช่น การประดิษฐ์ดอกไม้ บายศรี การแต่งลวดลายบนแผ่นผ้า ฯลฯ

3.6 ด้านดนตรี นาฏศิลป์และการเล่นพื้นบ้าน คือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบ การณ์ด้านการเล่นดนตรี การขับลำ การฟ้อนรำ การคิดวิธีการเล่นพื้นบ้าน หมอลำ การเล่นหนังป ราโมทัย ลิเก เพลง กันตรึม เจริบง ฯลฯ

4.สาขาสาธารณสุข คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ด้านการใช้ยาสมุนไพร การรักษาโรคแผนโบราณ การรักษาสุขภาพอนามัยร่างกาย การสืบสานตำราสมุนไพร หมอนวด

แผนโบราณ หมอตำแย ฯลฯ

5. สาขาภาษาและวรรณกรรม คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการแต่งวรรณกรรมพื้นบ้าน การคิดประดิษฐ์อักษรภาษาถิ่น การสืบสานอักษรโบราณ วรรณกรรมท้องถิ่น ฯลฯ

6. สาขาอื่นๆ ภูมิปัญญาด้านอื่นๆนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้แก่ ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถประสบการณ์ในด้านต่อไปนี้

1. ด้านพิธีกรรมต่างๆ ได้แก่ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ มีผลงานเกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น หมอสูตรขวัญ

2. ด้านโหราศาสตร์ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และมีผลงานด้านโหราศาสตร์หรือหมอดู ฯลฯ

3. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการปฏิบัติตามขนบประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ ที่มา :

ในการประเมินศักยภาพชุมชน ได้นำสิ่งเหล่านี้มาพิจารณาถึงความโดดเด่นที่สามารถจูงใจนักท่องเที่ยว เป็นผลิตภัณฑ์ที่ขายการท่องเที่ยวได้

องค์กรภายในชุมชน

ความหมาย องค์กร หมายถึง กระบวนการรวมกลุ่มคนเพื่อเป็นหลักในการพัฒนาหรือคือการให้ชาวบ้านรวมกลุ่มกันเพื่อวิเคราะห์ปัญหาชุมชนและเป็นการจัดตั้งกลุ่มร่วมกันบนพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นคำกล่าวของดร. อานันท์ กาญจนพันธุ์

องค์กรชุมชน เป็นองค์กรที่ประชาชนในชุมชนรวมตัวกันสร้างขึ้นเองและจัดการเองได้ ไม่ใช่องค์กรที่คนอื่นสร้างให้หรือยึดเย็ดให้หรือจัดการโดยคนอื่น องค์กรชุมชนเกิดขึ้นโดยกระบวนการที่คนในชุมชนประชุมปรึกษาหารือกันซ้ำแล้วซ้ำอีก จนปรากฏตัวผู้นำตามธรรมชาติขึ้น มีการจัดการองค์การวิเคราะห์ปัญหา วิจัยปัญหา วิเคราะห์ทางเลือก และตัดสินใจทางเลือกได้ถูกต้อง คำกล่าวนี้โดย นายแพทย์ประเวศ วะสี

จะพบว่ามักมีคำที่เกี่ยวข้องและมีความหมายใกล้เคียงกันมากคือ คำว่า องค์กรชุมชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรประชาชน และองค์กรชาวบ้าน ฯลฯ ขอสรุปให้ใช้คำว่า “องค์กรชุมชน” หมายถึง คนที่อยู่ในชนบทหรือเมืองที่เป็นชาวบ้านธรรมดาพื้น ๆ ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรหรือรับจ้าง มีรายได้ไม่แน่นอนชัดเจน อาจจะได้เป็นฤดูกาล รายวัน และอยู่รวมกันในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน จะต้องมีส่วนร่วมกันและมีเป้าหมายร่วมกันด้วย

พล.อ.ศิริ ทิวะพันธุ์ ประธานสถาบันสืบทอดอินโดจีน จังหวัดพิษณุโลก กล่าวไว้ว่าชุมชนเข้มแข็งหมายถึง ชุมชนที่มีผู้นำที่ดี โปร่งใส และตรวจสอบได้ ประสานงานดีผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้ตามที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีประชาธิปไตย มีกฎระเบียบกติกาที่ชัดเจน และต้อง

ปฏิบัติตาม มีการศึกษาและวัฒนธรรมดี ได้รับและติดตามข้อมูลข่าวสารสม่ำเสมอ การคมนาคมสะดวกรวดเร็วมีกลุ่มอาชีพเข้มแข็งและมั่นคง มีอาชีพสุจริตและโปร่งใส มีรายได้ต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้โดยการออม ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชนส่วนด้านสาธารณสุขชุมชน เพื่อสุขภาพที่ดีปลอดสิ่งเสพติดและอบายมุข ส่งเสริมกีฬา เพื่อให้เกิดความสามัคคี มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความเสมอภาคด้านความคิด การแสดงออกด้านอาชีพพร้อมกัน อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสม่ำเสมอ สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ ต้องมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

มีนักวิชาการอีกหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรชุมชน ดังนี้

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (อ้างใน ชูชัย ศุภวงศ์, 2540: 161-162) กล่าวว่า องค์กรชุมชน หมายถึง องค์กรหรือกลไกการจัดการที่ชุมชนจัดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็น นิติบุคคล และไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการเรียนรู้ การจัดการ และการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

น.พ.ประเวศ วะสี (อ้างใน ชูชัย ศุภวงศ์, 2540: 6) ได้เสนอว่า ความเป็นชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือมีความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกัน มีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกัน ในการกระทำในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างและมีการจัดการ นอกจากนี้ ในความเป็นชุมชนที่ว่ามีศักยภาพสูงนั้นอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ

1. เรื่องทางจิตใจ อันเป็นจิตวิญญาณที่ทรงคุณค่าแห่งความสำนึกร่วมกัน
2. การเรียนรู้ร่วมกัน
3. การจัดการ

ลักษณะของชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นที่คาดหวังและต้องการคือ

1. ชุมชนที่มีสภาพรวมกันเป็นปึกแผ่น อย่างแน่นแฟ้น ในทางกายภาพหรือรูปธรรมคือ สมาชิกของชุมชนที่มีศักยภาพ มีการพึ่งพาอาศัยและร่วมมือกันในกิจกรรมต่างๆ ทั้งของส่วนตัวและส่วนรวม ทั้งด้านอาชีพ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม การพัฒนาชุมชน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นต้น ในทางจิตวิญญาณ คือ สมาชิกของชุมชนมีค่านิยม ความเชื่อต่อสิ่งสูงสุดอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรู้สึกผูกพันกับชุมชน และสมาชิกในชุมชน มีความรักใคร่สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความช่วยเหลือแบ่งปันระหว่างกัน

2. ชุมชนมีศักยภาพที่พึ่งพิงตนเองได้ในระดับที่สูง โดยมีทุน แรงงาน ทรัพยากร เพื่อการยังชีพพื้นฐานของครอบครัวตัวเอง แม้จะมีการพึ่งพิงภายนอกก็อยู่ในลักษณะชุมชนที่มีอำนาจในการจัดการการเลือกสรร การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมสูง ไม่ว่าในด้านการอาชีพ การศึกษา การกินอยู่

ประเพณี การรักษาพยาบาล เป็นต้น

3. ชุมชนที่สามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยอาศัยอำนาจ ความรู้ และกลไกภายในของชุมชน กำหนดแนวทางของการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยความร่วมมือภายในชุมชนเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

4. ชุมชนที่พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้สร้างภูมิปัญญาของตนเอง ในด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การบริหารจัดการ การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี มีผลให้ชุมชนมีความรู้และความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและถ่ายทอดความรู้นั้นได้อย่างต่อเนื่อง

ลักษณะของความเข้มแข็งและอ่อนแอที่กล่าวมาข้างต้น ถูกกำหนดด้วยปัจจัยหลายประการ ทั้งที่เป็นเรื่องของภายในชุมชนและที่เกี่ยวข้องกับภายนอกชุมชน บทบาทขององค์กรชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำพาชุมชนไปสู่อนาคต เป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ถ้าชุมชนมีศักยภาพและมีความพร้อม ได้เรียนรู้จากตัวอย่างและบทเรียนจากชุมชนอื่น มีประสบการณ์มีความเข้มแข็ง จะสามารถนำพาชุมชนและการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนไปสู่ความยั่งยืนได้ จึงจัดได้ว่าองค์กรชุมชนเป็นศักยภาพอย่างหนึ่งในการศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

สมคิด ทองสง (2544) ได้วิจัยเรื่องฐานอำนาจและการใช้อำนาจชุมชน : ชุมชนบ้านปากแพรกหา อำเภอดอนขุน จังหวัดพัทลุง พบว่าความเข้มแข็งและการใช้อำนาจชุมชนบ้านปากแพรกหา เกิดจากปัจจัย 9 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง มีผู้นำเข้มแข็ง ประการที่สอง ผู้หญิงมีบทบาทในชุมชนสูง ประการที่สาม มีระบบการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการที่ดี ประการที่สี่ มีการปรับใช้วัฒนธรรม และภูมิปัญญาเดิมให้เกิดประโยชน์ ประการที่ห้า มีการระดมทุนจากภายในและภายนอก ประการที่หก มีกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมค่อนข้างสูง ประการที่เจ็ด มีวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมที่มีความเข้มแข็ง ประการที่แปด รู้จักให้การยอมรับและสนับสนุนคนในชุมชน ประการที่เก้า มีความขัดแย้งในชุมชนน้อยมาก ดังนั้นศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ด้วย

องค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่

การที่ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีหลากหลาย ในชุมชนใดที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวมากกว่า 1 อย่าง ย่อมทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเข้าไปสัมผัสมากกว่าชุมชนที่มีกิจกรรมเพียงอย่างเดียว

เช่น มีทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ชาติขาด ทะเล ภูเขา มีกิจกรรม วายน้ำ ตกปลา ดูปะการัง ปีนผา ย่อมจะเป็นชุมชนที่มีศักยภาพในการเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูง

ความปลอดภัย เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณา ชุมชนใดที่ไม่มีประวัติของความรุนแรง ไม่มีโจรผู้ร้าย การเดินทางไม่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจะรู้สึกถึงความความปลอดภัย ไม่ต้องหวาดระแวงภัย จะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การเข้าถึงชุมชน เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ถึงแม้จะมีความสำคัญไม่มากนักก็ต้องนำมาพิจารณา เพราะการเดินทางไปยังชุมชนมีความสะดวก ย่อมจะเพิ่มศักยภาพในการเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว แต่ไม่ใช่สิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากนัก เพราะในบางครั้งหนทางลำบาก ตัวอย่างเช่น การเดินทางไปที่น้ำตกทีลอซู การเข้าถึงพื้นที่ค่อนข้างลำบาก ก็ยังมีนักท่องเที่ยวนิยมไปจนถึง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พงษ์อนันต์ สรรพพานิช (2528) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อประชาชนชาวภูเก็ท ทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ในด้านดีนั้น ชาวภูเก็ทยอมรับว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างงานและอาชีพแก่ประชาชนท้องถิ่น และนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น ส่วนในด้านไม่ดีนั้นคือ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าครองชีพและอาชญากรรม สำหรับบทบาทในการอนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้น ชาวภูเก็ทผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเห็นว่า นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างชาติได้นำวัฒนธรรมที่ขัดกับสังคมไทยมาประพฤติปฏิบัติ ทั้งในด้านการแต่งกายและความประพฤติระหว่างชายหญิงในที่สาธารณะ อันเป็นช่องทางที่ทำให้เยาวชนเลียนแบบได้ และเป็นผลร้ายต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวยังช่วยให้ชาวภูเก็ท ได้ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย (2528:8) ได้ศึกษาแผนแม่บทเพื่อวางแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน และได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาพื้นที่เฉพาะทาง สาขาแห่งการท่องเที่ยวพบว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่กำลังเจริญเติบโตประเภทหนึ่งของไทย ดังนั้นภาคใต้ตอนบนที่มีช่องทางติดต่อกับประเทศต่างๆโดยรอบมีความสะดวก ย่อมได้ประโยชน์มหาศาล จากการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ คาดว่า จะมีนักท่องเที่ยวหลังไหลไปสู่ภาคใต้ตอนบนจะขยายตัวในอัตราร้อยละ 8.7 ต่อปี และจะมีมากถึง 1.8 ล้านคนต่อปี ในปี พ.ศ.2543 โดยนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ 400,000 คนและเป็นคนไทย 1.4 ล้านคน การที่จะชวนนักท่องเที่ยว

เที่ยวให้มาท่องเที่ยว จะต้องรักษาให้คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและให้สาขาการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคใต้ตอนบนด้วยนั้น ควรมีการดำเนินการในขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดศูนย์การท่องเที่ยวสำคัญๆ ของภูเก็ตและสุราษฎร์ธานี แล้วจึงประสานเข้ากับจุดท่องเที่ยวต่างๆโดยรอบ
2. การพัฒนาด้านที่พักเพื่อสนองความต้องการนักท่องเที่ยว ประเภทพักตากอากาศและประเภทพักในเมือง เพื่อรองรับกับตลาดการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลง
3. การพัฒนาหรือการใช้ประโยชน์ จากการบริการพื้นฐานใดที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยว ต้องประสานกับการพัฒนากับสาขาอื่นๆ โดยเฉพาะการขนส่งและการพัฒนาเมือง

ทั้งนี้ จำเป็นต้องเน้นความสำคัญในการส่งเสริมความสามารถของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการดำเนินตามประเด็นสำคัญ ต่อไปนี้

1. กำหนดเขตการพัฒนาการท่องเที่ยว และป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม
2. จัดทำแผนการแบ่งงานอย่างชัดเจนและสมบูรณ์ระหว่างหน่วยงานราชการ ส่วนท้องถิ่น และเอกชน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวประสานกันและเกิดผลอย่างจริงจัง

พรเทพ พรหมมินทร์ (2529:60) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของภาคเอกชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า การรวมกลุ่มของธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในส่วนภูมิภาค เช่น สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต จะมีบทบาทต่อการพัฒนาปัจจัยสิ่งแวดล้อมความสะดวกทางการท่องเที่ยว และช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 6 ประการคือ

1. เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในสวนภูมิภาค
3. เพื่อประสานงานกับภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการพัฒนาและส่งเสริม ตลอดจนการแก้ปัญหาอุปสรรคทางการท่องเที่ยวสวนภูมิภาค
4. ส่งเสริมมาตรฐานการบริการท่องเที่ยวในสวนภูมิภาคให้เป็นที่ยอมรับและประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักของตลาดการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ
5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและข่าวสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในสวนภูมิภาค
6. เพื่อหารายได้ใน การนำไปใช้จ่ายประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในสวนภูมิภาค

พันทิภา โฉมประดิษฐ์ (2530:128-135) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการจัดการพื้นที่ แต่มีข้อแม้ว่าต้องมีการกำหนดเขตและขนาดของพื้นที่ในการพัฒนาด้วย เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนในด้านการก่อสร้างที่พักแรมนั้น นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการที่จะสร้างที่พักแรมหลายประเภท รวมทั้งมีสิ่งประกอบภายในพร้อม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และงบประมาณของนักท่องเที่ยว ที่มาใช้ประโยชน์ แต่สำหรับกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ได้รับความนิยมมากได้แก่ การเดินป่า การถ่ายภาพ การตั้งแคมป์พักแรม

จารุภรณ์ ปาณานนท์ (2532: 26) ได้ศึกษา โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน พบว่าความเติบโตด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตเป็นไปอย่างรวดเร็วมากนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 เป็นต้นมา ทั้งนี้จะเห็นได้จากส่วนของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาเยือนภูเก็ต เปรียบเทียบนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั้งหมดที่เดินทางมาเยือนประเทศไทย กล่าวคือ ในปี 2526 นักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วน 4% ของนักท่องเที่ยวระหว่างปี 2527 เพิ่มขึ้นเป็น 6.2% ปี 2528 เพิ่มขึ้นเป็น 6.4% ปี 2529 เพิ่มขึ้น 9% และปี 2530 เพิ่มขึ้นประมาณ 11.5 % การเติบโตด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตเนื่องจากการขยายตัวทางด้านปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะทางด้านโรงแรม ซึ่งสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เพียงพอ หากพิจารณาศักยภาพการท่องเที่ยว ของภูเก็ตมิใช่หาดทราย ชายทะเล เท่านั้นเป็นสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว แต่ยังมีเรื่องโบราณคดีและวัฒนธรรม ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวควรนำทรัพยากรหลายรูปแบบเข้ามาผสมผสานกัน เพื่อขยายผลการพัฒนาให้ได้ประโยชน์สูงสุด แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญของภูเก็ตที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ และนำมาพัฒนาให้เป็นประโยชน์ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ดี สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัฒนธรรม ได้แก่ สถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างอาคารในตัวเมืองภูเก็ต
2. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติสิรินาถ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาพะราเทว
3. แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหมู่บ้านท้องถิ่น ได้แก่
  - 3.1 หมู่บ้านพาราหรือหมู่บ้านสวนยาง
  - 3.2 หมู่บ้านลิพอน เป็นหมู่บ้านปั้นหม้อ

3.3 หมู่บ้านควรร เป็นหมู่บ้านทำตะกร้าและเครื่องเรือนหวาย

ปฐวี อาคมานนท์ มอนซอน และคณะ (2535) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเดินป่าต่อสภาวะแวดล้อม และประชาชนในท้องถิ่น พบว่า การท่องเที่ยวเดินป่าส่วนใหญ่ยังคงอยู่ที่อุทยานแห่งชาติและในพื้นที่ของจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย และมีแนวโน้มการขยายตัวขึ้นทุกปี เนื่องจากได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งชอบความสวยงามของธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่นและการผจญภัย ผลประโยชน์สำคัญของการท่องเที่ยวเดินป่าคือ การที่ประชาชนในท้องถิ่นได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพและมีรายได้ อย่างไรก็ตาม ไม้ผลเสียด้านกายภาพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม การเกิดความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อม เพราะมีการแสวงหาเส้นทางเดินป่าใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องและไม่มีการควบคุม ตลอดจนไม่มีการบริหารจัดการที่ดีสำหรับเส้นทางเดินป่า อันเดิมและการประสบปัญหาสำคัญในเรื่องการทำลายพืชและสัตว์ป่าในพื้นที่ วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวเขาได้เปลี่ยนแปลงไป ส่วนปัญหาอื่นๆ พบว่า ขาดนโยบายระดับท้องถิ่น จังหวัด ระดับชาติ งบประมาณ กำลังคน ข้อมูลทางสถิติและการประสานงาน ในการบริการการจัดการท่องเที่ยวเดินป่า ขาดความรู้เกี่ยวกับ “นิเวศการท่องเที่ยว” ในกลุ่มสาธารณชนและรัฐบาล ผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติ พฤติกรรมที่ไม่ดีของนักท่องเที่ยวที่มีความตระหนักรู้และไม่รู้จักใช้ทรัพยากรให้เหมาะสม และได้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีนโยบายระดับชาติและระดับภูมิภาคในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเดินป่า ควรเร่งรัดให้มีการรณรงค์เพิ่มความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้มีความตระหนักและมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและยังได้กล่าวว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องอยู่บนรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีนิเวศการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรมเดินป่าเป็นกิจกรรมย่อยส่วนหนึ่งในนิเวศการท่องเที่ยว

รัญจวน ทองรอด (2537:40) ได้รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวยุคปี 2010 ว่าจากการศึกษาองค์การท่องเที่ยวโลก(World Tourism Organization : WTO) ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวโลกเพิ่มขึ้นในช่วงสิบปีข้างหน้า พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น เหตุผลเนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้นเอง

นุชนารถ เอี้ยวสกุล และคณะ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการนำนโยบายและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไปปฏิบัติงานในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประ

สิทธิผลของการนำนโยบายของการท่องเที่ยวไปปฏิบัติในจังหวัดภูเก็ตด้วยปัจจัย 8 ประการ คือ

1. มาตรการและวัตถุประสงค์ของนโยบาย
2. กระบวนการติดต่อสื่อสาร
3. กิจกรรมเพื่อให้การบังคับใช้มีผล
4. ลักษณะของหน่วยปฏิบัติ
5. สภาพการเมือง
6. สภาพเศรษฐกิจและสังคม
7. การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ
8. การสนับสนุนของสื่อมวลชน นักการเมือง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2538) ได้รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง โครงการสำรวจสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศ เขตภาคใต้ปี 2538 พบปัจจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยการสนับสนุน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาและการบริการทางการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบข้อมูลต่างๆ เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาประเทศไทยและให้คนไทยเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาสและคณะ (2538:2-5) ได้ศึกษาวิจัยโครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ : กรณีภาคใต้ พบว่า กระแสการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขยายวงกว้างออกไปในสังคมไทย ทั้งนี้สาเหตุหลักๆของการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ดังกล่าว เนื่องจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติชนิดต่างๆ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างฟุ่มเฟือย และผิดหลักของการอนุรักษ์ จนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลง ระบบนิเวศธรรมชาติถูกทำลาย และสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าลดลง การเกษตร เช่น การทำสวนยางและสวนปาล์ม น้ำมันเข้ามาแทนที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ที่เป็นของรัฐถูกบุกรุกจับจอง ทำให้มีการรณรงค์ให้มีการประกาศพื้นที่ธรรมชาติที่มีแนวโน้มจะถูกคุกคามเป็นอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเพิ่มเติมอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งครอบคลุมพื้นที่ 11.1 ล้านไร่ หรือประมาณ 25 % ของพื้นที่ภาคใต้ทั้งหมด โดยหวังจะป้องกันรักษาสภาพพื้นที่ธรรมชาติไว้จากการบุกรุกทำลายต่างๆได้ พื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าวพบว่าครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามบริสุทธิ์อยู่มากมาย เช่น หมู่เกาะสิมิลัน หมู่เกาะสุรินทร์ และอุทยานแห่งชาติเขาสก ฯลฯ นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบของการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติที่อยู่ในพื้นที่

อนุรักษ์ต่างๆ ทั้งเกาะแก่ง ชายหาด และป่าเขา ได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะแสวงหาที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่ยังคงความบริสุทธิ์เป็นธรรมชาติ ตลอดจนในด้านความปลอดภัย และความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวในภาคใต้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จึงเป็นตัวเสริมให้มีการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมวางแผนจัดการ หรือหามาตรการการป้องกันผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้การท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์เป็นไปอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับนโยบายหลักในการจัดการพื้นที่ดังกล่าว

คันสนีย์ ตันตวิท (2538) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะล้านต่อท้องถิ่น พบว่า การสร้างจิตสำนึกให้มีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อให้เกิดลักษณะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น โดยการให้ความรู้กับประชาชนให้เกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมของท้องถิ่นตน โดยเฉพาะหน่วยงานรัฐที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากชุมชนจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว จะต้องได้รับการถ่ายทอดสู่ผู้อื่นและคนรุ่นต่อไปด้วย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการส่งเสริมให้จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกอย่างยั่งยืน เป็นการศึกษาวิจัย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยที่การศึกษาวิจัยคุณภาพเป็นการศึกษาแบบเจาะลึก ผู้บริหารระดับสูงภาครัฐและเอกชนจำนวน 9 คน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนชาวภูเก็ต นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 450 คน ผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ผ่านมามีทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนชาวภูเก็ตเป็นจำนวนมาก แต่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านขยะ น้ำเสีย มลภาวะ สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย มีการบุกรุกที่ดินสาธารณะรวมทั้งมีปัญหอาชญากรรมเพิ่มขึ้น สำหรับทิศทางและความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีความต้องการให้จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองที่ปลอดจากอาชญากรรม และดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ สำหรับผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น โดยเฉพาะ ทะเล หาดทราย ประชาชนมีคุณภาพและจิตสำนึกที่ดี นโยบาย แผนงาน โครงการรับรอง ค่อนข้างสอดคล้องและเหมาะสม การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี แต่สถานะทางการเมืองและการบริหารเอื้อต่อการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย แต่ผลที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่เด่นชัดคือ การสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดอย่างมหาศาล แต่ผลเสียคือ มีการบุกรุกทำลายป่า ปัญหามลภาวะ น้ำเสีย แต่อย่างไรก็ตามในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

แสดงความคิดเห็นว่า จังหวัดภูเก็ตเป็นไปได้ที่จะส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกอย่างยั่งยืน

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ(2539:23) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.0 คาดหมายว่าจะเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยเลือกที่จะท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ภูเก็ต ชลบุรี(พัทยา) โดยให้เหตุผลว่า สภาพทางกายภาพของสถานที่ ภูมิอากาศ และการมีน้ำใจของคนในท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในจังหวัดนั้นๆ เป็นสิ่งจูงใจสำคัญ

สุรีย์ บุญญาพงศ์(2539:183) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า หลังมีการท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากทั้งในด้านดีและไม่ดี ในด้านดี เช่น มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบก ทางอากาศ การพัฒนาระบบสื่อสารและการบริการอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา สถานศึกษาและแหล่งงาน ด้านไม่ดี ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรม ของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ปัญหายาเสพติด และการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ รวมทั้งปัญหาของเสียและมลภาวะสิ่งแวดล้อม และสิ่งหนึ่งที่ประชาชนมีความคิดเห็นร่วมกัน คือ การรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนชาวไทยใหญ่ ทั้งยังมีส่วนกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญส่วนหนึ่งด้วย เนื่องจากสิ่งดึงดูดใจประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวได้พบในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ลักษณะสังคม วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชาวไทยใหญ่ที่แตกต่างจากชาวไทยกลุ่มอื่น

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสาน แบบยึดพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า การวางแผนและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้ระบบการวางแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด สามารถปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ในขณะที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในปัจจุบันมีจุดอ่อนหลายประการ แต่ก็สามารถปรับปรุงให้มีจุดแข็งเพิ่มขึ้นได้ภายใต้โครงสร้างเดิมและโครงสร้างใหม่ แม้ว่าเงื่อนไข ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับบางอย่างเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคในการปรับปรุงรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการแต่ไม่ใช่เงื่อนไขที่แก้ไขไม่ได้

สมชาย สนั่นเมือง (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ในกรวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องมีความสอดคล้อง และเกิดประโยชน์ร่วมกัน

แก่ทุกฝ่าย ดังนั้น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนจะต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกฝ่าย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชาชนในชุมชน ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนา ซึ่งทั้ง 3 ฝ่ายนี้ ต่างมองหรือคาดหวังผลที่จะได้แตกต่างกันคือ

1. สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้เห็น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆ วิธีการการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น เอกลักษณ์ของท้องถิ่น และการได้มีส่วนร่วมสัมผัสกับประชาชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ ตลอดจนความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความร่มรื่นของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น

2. สิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นคาดหวัง ประชาชนที่อาศัยในแต่ละชุมชน อาจมีความหวังและค่านิยมที่แตกต่างกันไปจากนักท่องเที่ยวเล็กน้อย หรือตรงกันข้าม ทั้งนี้ ประชาชนในท้องถิ่นอาจมีแนวโน้มความต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลง การพัฒนาที่ทันสมัยไปจากเดิม อย่างไรก็ตามสิ่งที่ประชาชนในชุมชนคาดหวังจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวคือ การได้มีที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้น ได้อาศัยและดำเนินชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดี เกิดความภาคภูมิใจต่อชุมชนของตนเองและได้รับประโยชน์อื่นร่วมกับนักท่องเที่ยว เช่น ความสะดวกในการเดินทางมากขึ้น

3. สิ่งที่ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนาคาดหวังคือ สามารถแบ่งโครงการพัฒนาออกเป็นขั้นตอนได้โดยง่าย โดยทั้งนี้จะต้องเป็นโครงการพัฒนาที่ไม่ขัดแย้งกับหน่วยงานอื่นหรือประชาชนในชุมชน ได้รับความร่วมมือจากประชาชนส่วนใหญ่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นโครงการที่ผลตอบแทนหรือมีผลกระทบต่อสังคมในทางบวก และเร่งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร และบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมของประเทศหรือท้องถิ่น

รณกร ตีรกานนท์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการรวมแนวความคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวกับแนวคิดของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการประกอบการที่ยั่งยืน แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปมักไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการทรัพยากรของชุมชน เช่น การพัฒนาป่าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของคนในท้องถิ่นจะเป็นกิจกรรมหนึ่งของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ของชุมชน ขณะเดียวกันชุมชนสามารถควบคุมทิศทางการพัฒนาได้โดยชุมชนเอง

จากการวิจัยของรพีพรรณ ทองหอ (2545) เรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เป็นผลจากการท่องเที่ยว : น่าน พบว่า การท่องเที่ยวในจังหวัดน่านเป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และชนเผ่าต่าง ๆ ศักยภาพในการท่องเที่ยว

เที่ยวจัดว่าอยู่ในระดับสูง และพบว่าการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ มากกว่าสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะชุมชนของเมืองน่ามีความเข้มแข็งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้อย

ในด้านนักท่องเที่ยวในแต่ละปีมีผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่เป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวเหล่านี้ มีความต้องการจะท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่ ในปี 2543 WTO (World Tourism Organization) ได้คาดการณ์ไว้ว่า ใน 20 ปีข้างหน้าการท่องเที่ยวจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ประมาณ 3 เท่าของในอดีต ในปี 2543 มีนักท่องเที่ยว 696 ล้านคนทั่วโลก และทท.คาดการณ์ว่า อีก 10 ปีข้างหน้าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทย 25 ล้านคน

สมาคมนักวิชาชีพไทยในญี่ปุ่น ได้วิจัยเรื่องนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นกับโอกาสในการยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวไทย จากการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นกลุ่มต่าง ๆ พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการเติบโตสูงมี 4 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว นักท่องเที่ยวกลุ่มสาวออฟฟิศ และกลุ่มนักเรียนที่ไปศึกษาตามหลักสูตร และได้เสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวไว้ 5 รูปแบบหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพพลานามัย การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสธรรมชาติและชีวิตวัฒนธรรมพื้นถิ่นพันธุ์

สำหรับการวิจัยศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์ของการท่องเที่ยว ยังมีงานวิจัยน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ชุมชนเป็นผู้จัดการ ซึ่งในองค์ประกอบมีการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ พื้นที่ที่มีทรัพยากรที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจะนำประเด็นต่าง ๆ มาร่วมพิจารณา

การศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จะต้องศึกษาถึงสิ่งที่แสดงสภาพของชุมชน ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรภายในชุมชนและการจัดการการท่องเที่ยว และองค์ประกอบอื่น เช่น การที่ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการเข้าถึงชุมชน

2.4 ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มอันดามัน ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ จังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีแหล่งและทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ถิ่น

ที่ตั้ง

จังหวัดภูเก็ต เป็นเกาะใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ ตั้งอยู่ทางชายฝั่งทะเลตะวันตกของประเทศไทยในน่านน้ำทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีพื้นที่ประมาณ 543 ตารางกิโลเมตร ความยาวสุดของเกาะภูเก็ตวัดจากทิศเหนือถึงทิศใต้ประมาณ 47.8 กิโลเมตร และส่วนกว้างที่สุดวัดจากทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตกประมาณ 21.3 กิโลเมตร ทิศเหนือ จดช่องปากพระ จังหวัดพังงา เชื่อมโดยสะพานสารสินและสะพานท้าวเทพกษัตรีย์ ทิศใต้ จดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ทิศตะวันออก จดทะเลเขตจังหวัดพังงา ทิศตะวันตก จดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

จังหวัดพังงา เป็นจังหวัดที่มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีพื้นที่ 4,170.895 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ระยะทางประมาณ 788 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 2,606,809 ไร่ (4,170,895 ตร.กม.) มีชายฝั่งทะเลยาว 239.5 กม. ตลอดแนวด้านตะวันตก และมีเกาะประมาณ 105 เกาะ อาณาเขต ทิศเหนือติดกับ จ.ระนอง ทิศใต้ติดกับ จ.ภูเก็ต ตรงช่องปากพระและทะเลอันดามัน ทิศตะวันออกติดกับ จ.สุราษฎร์ธานี และ จ.กระบี่ ทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน และมหาสมุทรอินเดีย

จังหวัดกระบี่ ตั้งอยู่ทางด้านฝั่งทะเลตะวันตกของภาคใต้ติดกับ ทะเลอันดามันอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไปตามทางหลวงแผ่นดินประมาณ 814 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 4,708.512 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 2,942,820 ไร่ มีอาณาเขต ทิศเหนือจดจังหวัดพังงา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีทางด้านอำเภอปลายพระยา และอำเภอเขาพนม ทิศใต้จดจังหวัดตรัง และทะเลอันดามันทางด้านอำเภอเกาะลันตา อำเภอเมืองกระบี่ และอำเภอเหนือคลอง ทิศตะวันออกจดจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรังทางด้านอำเภอเขาพนม อำเภอคลองท่อม และอำเภอลำทับ ทิศตะวันตก จดจังหวัดพังงา และทะเลอันดามันทางด้านอำเภออ่าวลึก และอำเภอเมืองกระบี่

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัด ภูเก็ต กระบี่ และพังงา จะเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลประกอบด้วยเทือกเขาจำนวนมาก ทอดตัวไปในแนวเหนือใต้สลับกับสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาดและลอนชัน มีที่ราบชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตก บริเวณด้านตะวันตกมีลักษณะเป็นชายฝั่งทะเลติดกับทะเลอันดามัน ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีลักษณะภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนมีลมพัดผ่านตลอด

เวลา อากาศอบอุ่นและชุ่มชื้นตลอดปี มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน ฤดูฝนเริ่มเดือนพฤษภาคม-ปลายเดือนตุลาคม ฤดูร้อนเริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน-เดือนเมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยสูงสุดประมาณ 33 -36 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 17.9-23 องศาเซลเซียส ช่วงที่อากาศดีที่สุด อยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-เมษายน ไม่มีฝน ท้องฟ้าแจ่มใส อุณหภูมิประมาณ 31 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วงประมาณ 2,300 - 2,900 มิลลิเมตรต่อปี

การปกครอง

จังหวัดภูเก็ตแบ่งการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอกลาง และอำเภอกะทู้

จังหวัดพังงา แบ่งเป็น 8 อำเภอ คือ อ.เมือง อ.กะปง อ.เกาะยาว อ.คุระบุรี อ.ตะกั่วทุ่ง อ.ตะกั่วป่า อ.ทับปุด และ อ.ท้ายเหมือง

จังหวัดกระบี่ แบ่งเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอเขาพนม อำเภอเกาะลันตา อำเภอลองท่อม อำเภออ่าวลึก อำเภอปลายพระยา อำเภอเหนือคลอง อำเภอลำทับ

ลักษณะชุมชนในจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่

ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ เป็นชุมชนที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ ทุกจังหวัด ในจังหวัดภูเก็ตมีประวัติศาสตร์กลาง ในจังหวัดพังงามีประวัติศาสตร์เมืองเก่าตะกั่วป่า และกระบี่มีประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ที่น่าสนใจ ทั้งสามจังหวัดมีชุมชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ในการดำรงอาชีพ ชุมชนที่อยู่กับทะเลทำการประมง ชุมชนที่อยู่ที่ราบและริมน้ำจะทำการเกษตร ทำสวน ทำนา ทำไร่ ทำให้วิถีชีวิตในชุมชนไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในสามจังหวัด

ตัวอย่างที่น่าสนใจ ในจังหวัดภูเก็ต มีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ตำบลเทพกระษัตรี เป็นค่ายเมืองเก่าสมัยเมื่อพม่ายกทัพมาตีเมืองกลาง ซึ่งสมัยนั้นเจ้าเมืองกลางได้เสียชีวิต คุณย่ามุกและคุณย่าจันได้ร่วมกันรบจนชนะพม่า ดังนั้นในพื้นที่ของบริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งค่ายรบชนะพม่า จึงได้ชื่อว่าตำบลเทพกระษัตรี ตามชื่อของย่าจัน ซึ่งได้รับพระราชทานนามมา ตำบลปากคลอง เมื่อประมาณ 200 ปีที่ผ่านมาสภาพเป็นป่าทึบ ต้นไม้สูงใหญ่ สัตว์ป่านานาชนิดชุกชุม ต่อมาพม่าต้องการเมืองขึ้นจึงได้ยกพล 9 ทัพ เข้ามาตีเมืองต่าง ๆ และพม่าได้ยกพลมาตีเมืองกลางส่วนหนึ่งยกทัพมาแถบบริเวณชายทะเล ได้เกิดการปะทะกันฆ่าผู้คนล้มตายเกลื่อนกลาด พม่าได้จับเด็กแล้วใช้ไฟคดลิเกา ต่อมาคุณหญิงจัน-คุณหญิงมุกได้รวบรวมคนมาต่อสู้กับพม่า จนพม่าขาดเสบียงยกทัพกลับไปจึงเรียกว่า "ปากคลอง" จนถึงปัจจุบัน

ในจังหวัดพังงา มีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจเช่นกัน ได้แก่ : ตำบลตะกั่วป่า ในเชิงตำนานว่าแต่เดิม เป็นเมืองท่าสำคัญเมืองหนึ่งทางฝั่งทะเลตะวันตกของภาคใต้ ในราว พ.ศ. 200-

300 พระเจ้าอโศกมหาราช จักรพรรดิแห่งประเทศอินเดีย ยกกองทัพมาปราบปรามพวก ลิงค
 ราชกุมาร และเมืองใกล้เคียง เช่น ตะกั่วทุ่ง และถลาง เป็นต้น มาจนปรากฏตามหลักฐาน หนังสือมิลิน
 นทรีปัญหา ซึ่งรจนาขึ้นราว พ.ศ. 500 ว่าชาวอินเดีย เรียกเมืองนี้ว่า ตักโกละหรือตักโคล (ตักกล
 ภาษาสันสกฤต แปลว่ากระวาน) เนื่องจากบริเวณนี้อุดมไปด้วยเครื่องเทศ มีหลักฐานปรากฏตามแผนที่
 ประวัติศาสตร์ของแฮมมอนด์ และมีโบราณสถาน และโบราณวัตถุประเภทลูกปัด เครื่องภาชนะดิน
 เผา เครื่องแก้วเป็นหลักฐาน อยู่เป็นจำนวนมาก ณ บริเวณบ้านทุ่งตึกที่เกาะคอเขา ต่อมา ตักโกล
 จึงกลายเป็นเมือง "ตะโกลา" และเนื่องจากบริเวณนี้มีสินแร่อยู่ทั่วไป ตั้งแต่สมัยโบราณ มีโรงถลุงแร่
 เคียวเอาน้ำตะกั่ว ส่งไปขายต่างประเทศ จึงเรียกเมืองตะโกลา เป็น "ตะกั่วป่า"

จังหวัดกระบี่ มีวัตถุโบราณที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ได้แก่ การค้นพบซากดึกดำ
 บรรพ์ และ วัสดุ เครื่องใช้โบราณ ได้แก่ กำไลดินเผาที่ถ้ำลอดที่ถ้ำลอด ตำบลเขาพนม นอกจากนั้นใน
 ตำบลกระบี่น้อย มีผู้พบอาวุธสมัยโบราณที่ใช้ในการสงคราม ลักษณะแบบกระบี่ 2 เล่ม ในระยะ
 เวลาใกล้เคียงกันแต่ต่างสถานที่กัน กล่าวคือ เล่มใหญ่พบในท้องที่ตำบลกระบี่ใหญ่ ซึ่งปัจจุบันเป็น
 ท้องที่เขตเทศบาลเมืองกระบี่ ส่วนเล่มเล็กพบในเขตท้องที่ตำบลกระบี่น้อย จึงเรียกกระบี่น้อย และ
 ในปัจจุบันนี้กระบี่ทั้งสองเล่มได้ใช้เป็นรูปตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดกระบี่

ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ทั้ง
 ทรัพยากรธรรมชาติ ความเชื่อ ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม จะแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ในครั้งนี้ ใช้กระบวนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้รูปแบบเชิงสำรวจ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การจัดประชุมกลุ่มใหญ่ ส่วนการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากรเป้าหมาย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปจากการศึกษา มีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ของจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่
- 2) จัดการประชุมเปิดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพชุมชน จำนวน 3 ครั้ง ที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่
- 3) ออกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชน ลงชุมชนเพื่อสอบถามความต้องการของชุมชนว่า ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชุมชนหรือไม่ เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ตำบลละ 9-10 คนในเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียด โดยคณะผู้วิจัยเข้าไปการสัมภาษณ์ และให้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการของชุมชน
- 4) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาว่าชุมชนใดมีศักยภาพในการเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยใช้ดูจากองค์ประกอบหลัก คือ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ความรู้ และภูมิปัญญาของท้องถิ่น องค์กรภายในชุมชน
- 5) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และออกแบบของแบบสอบถาม สำหรับสำหรับนักท่องเที่ยว
- 6) เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
- 7) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัยทางคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อเติมเต็มในประเด็นที่สำคัญ

3.2 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชาชนในชุมชนทุกตำบลของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชน เป็นประชากรในชุมชนทุกตำบลในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 17 ตำบล จังหวัดพังงาจำนวน 48 ตำบล และจังหวัดกระบี่จำนวน 53 ตำบล ตำบลละ 9-10 คน รวม 1,000 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

จังหวัด	นักท่องเที่ยวชาวไทย	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	รวม
ภูเก็ต	1,087,704	2,766,350	3,854,054
พังงา	274,093	231,936	479,029
กระบี่	478,822	74,646	1,219,468

(ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถิตินักท่องเที่ยวในจังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่ ปี 2545)

จากจำนวนในตารางที่ 3.1 นำมาสุ่มจากสูตร Taro Yamanee ได้กลุ่มตัวอย่างชาวต่างประเทศ จำนวน 400 คน และชาวไทยจำนวน 400 คน ในการดำเนินการได้เก็บข้อมูลชาวไทยเพิ่มอีก 200 คน รวมเป็น ชาวไทยจำนวน 600 คน เพิ่มความสมบูรณ์ของงาน

3.3 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แยกประเภทของข้อมูลไว้ 2 ประเภทดังนี้

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ** ได้แก่ข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มใหญ่เปิดเวทีชาวบ้าน และการลงพื้นที่ในชุมชน และจากการใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ครู อาจารย์ ผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน และร้านค้า และข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

2) **ข้อมูลทุติยภูมิ** ได้แก่ข้อมูลที่ได้จาก ห้องสมุด หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่รวบรวมไว้แล้ว เป็นเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลที่สืบค้นทาง อินเทอร์เน็ต

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และกล้องถ่ายรูป

แบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนววัตถุประสงค์ที่วางไว้ และจากแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีแบบสอบถาม 2 ชุด คือ

- 1)แบบสอบถามศักยภาพและความต้องการของชุมชน
- 2)แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามศักยภาพและความต้องการของชุมชน เป็นแบบสอบถามภาษาไทยแบบปลายเปิด(Open-ended Questions) จำนวน 11 ข้อ สอบถามที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน ได้แก่ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มืองค์กรที่จัดการดูแลการท่องเที่ยวในชุมชน ความปลอดภัย การเดินทางเข้าถึงชุมชน นักท่องเที่ยวที่เข้าไปยังชุมชน และความต้องการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

แบบสอบถามที่ใช้กับนักท่องเที่ยว มีทั้งแบบสอบถามภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยได้ผ่านการทดสอบแล้ว (Pre-test จำนวน 20 ราย) เป็นคำถามปลายปิด(Close-ended Questions) และปลายเปิด (Open-ended Questions) แบ่งแบบสอบถามได้เป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตัวแปรที่ต้องศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Questions)

กลุ่มที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว เป็นแบบไลเคอร์ทสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งจะมีเหตุผลในการท่องเที่ยวชุมชนจำนวน 8 ข้อ และตำบลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 3 ข้อ พังงาจำนวน 8 ข้อ และกระบี่ จำนวน 10 ข้อ

กลุ่มที่ 3 คำถามอื่นๆ เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ได้แก่ เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อนหรือไม่ ความประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวครั้งนี้ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1)การเก็บข้อมูลศักยภาพชุมชน เก็บข้อมูลโดยการจัดการประชุมเปิดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพชุมชน จำนวน 3 ครั้ง ที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

การลงพื้นที่ในชุมชน ใช้การสำรวจพื้นที่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ สอบถามทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ครู อาจารย์ ผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน และร้านค้า

2)การเก็บข้อมูลความต้องการของชุมชนใช้แบบสอบถาม โดยการลงชุมชน เก็บข้อมูล

จากกลุ่มประชากร ตำบลละ 9-10 คนในเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียด โดยคณะผู้วิจัยเข้าไป สัมภาษณ์ และให้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการของชุมชน

3)การเก็บข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยว ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากนัก ท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ชาวต่างประเทศจำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวชาว ไทยเป็น 600 คน ซึ่งรวมทั้งหมด 1000 คน

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เก็บข้อมูลที่จังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 คน จังหวัดพังงา จำนวน 100 คน และจังหวัดกระบี่จำนวน 100 คน ตามสัดส่วนประชากรนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทย เก็บข้อมูลที่จังหวัดภูเก็ตภูเก็ต จำนวน 300 คน จังหวัดพังงา จำนวน 100 คน และจังหวัดกระบี่จำนวน 200 คน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน

นำข้อมูลจากการประเมินโดยวิธีกำหนดค่าตัวแปร ให้ค่าน้ำหนักแต่ละตัวแปร (Weighting Score Method) โดยใช้เกณฑ์ดังตารางที่ 3.2 มาวิเคราะห์หาศักยภาพชุมชนของ จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ เรียงตามลำดับ โดยมีรายละเอียดการประเมินดังนี้

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพของศักยภาพชุมชนซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร (Variables)	ค่าถ่วง น้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
--------------------	----------------------	--

1.ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติ	W1 = 5	<p>พิจารณาจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> -ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ เช่น ความสวยงามปะการัง ปลาทะเล เป็นต้น -ความอุดมสมบูรณ์ของป่าบกและสังคมพืช ความเป็นแหล่งรวมพืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ หรือพืชที่ค้นพบชนิดใหม่ของโลก -โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า สัตว์ป่าหายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ เช่นนกแต้วแร้วท้องดำ ที่กระบี่ -สภาพภูมิทัศน์ ลักษณะเด่นแปลกตาต้านกายภาพที่หาพบได้ยากในประเทศไทย เช่น น้ำตกร้อน น้ำพุร้อน ภูมิลักษณะ ถ้ำ และเกาะแก่ง ต่าง ๆ เป็นต้น
2.ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชน	W2 =5	<p>เน้นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่โดดเด่น เช่น ประเพณีปล่อยเต่าที่หาดไม้ขาวของจังหวัดภูเก็ต หรือความเป็นอยู่ที่ดึงดูดใจ เป็นชุมชนที่รักษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม เป็นต้น</p>

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพของศักยภาพชุมชนซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร (Variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
3.ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพของความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน	W3 =5	<p>ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในด้านต่างๆของชุมชน ที่มีผลงานโดดเด่น สามารถดึงดูดดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสในชุมชนได้</p>
4.ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพองค์กรชุมชน	W4 = 5	<p>ศักยภาพชุมชนพิจารณาจากความเข้มแข็ง ขององค์กรชุมชน มีองค์กรที่ดูแลการท่องเที่ยวโดยเฉพาะหรือไม่ มีการจัดการเป็นอย่างไร</p>

5.ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน	W5= 5	<p>ศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจะสูง ถ้ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวได้หลายประเภท เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพต่ำ กิจกรรมท่องเที่ยว 1 ประเภท - ศักยภาพปานกลาง กิจกรรมท่องเที่ยว 2-3 ประเภท - ศักยภาพสูง กิจกรรมท่องเที่ยว >3 ประเภท
6.ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน	W6 = 1	<p>พิจารณาจาก</p> <p>ฤดูกาล/ช่วงเวลาที่สามารถเข้าชุมชนได้</p> <p>ความถี่ของยานพาหนะประจำทาง/รับจ้างในการนำนักท่องเที่ยวเข้าถึงชุมชน</p> <p>สภาพของเส้นทาง(ความลำบากในการเดินทาง)</p> <p>ประเภทของยานพาหนะ (เช่น เดินทางโดยรถอย่างเดียว หรือ เดินทางด้วยรถและเรือ ประกอบกัน ฯลฯ)</p>

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพของศักยภาพชุมชนซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร (Variables)	ค่า ถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
7. ความปลอดภัย	W7 = 4	<p>จำแนกเป็นความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินระหว่างการเดินทาง และความปลอดภัยในชุมชน</p> <p>พิจารณาว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น ความปลอดภัยจากกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน โจร ผู้ร้ายท้องถิ่น</p> <p>โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทางโดยรถ/เรือ</p>

วิธีการประเมินศักยภาพ

การกำหนดระดับของศักยภาพชุมชน ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยวิธี Weighting Score Method (สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต, 2538 :6-11 อ้างจาก Bo Shellby and Thomas A. Heberlein, 1986:63) ทั้งนี้ มีรายละเอียดของขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจศักยภาพชุมชน มาพิจารณาให้คะแนน (rating) เกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ในตารางที่ 3.1

ทั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้แบ่งระดับของการให้คะแนนเพื่อชี้ศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเป็น 3 ระดับ ดังนี้ คือ

- ระดับที่มีศักยภาพสูงให้คะแนนตัวเองชี้เป็น 3
- ระดับที่มีศักยภาพปานกลาง ให้คะแนนตัวเองชี้เป็น 2
- ระดับที่มีศักยภาพน้อยหรือต่ำให้คะแนนตัวเองชี้เป็น 1

ทำการคำนวณหาศักยภาพของชุมชน โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก

$$EP = W1R1+W2R2+W3R3+...+WNRN / W1+W2+W3+...+WN$$

ทั้งนี้   EP   = ระดับศักยภาพของชุมชน
                      R1...n = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวแปรที่ 1 ถึง n
                      W1...n = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่ 1 ถึง n

ค่าที่ได้จากการคำนวณโดยสมการดังกล่าว จะเป็นค่าคะแนนดิบซึ่งมีความเป็นไปได้ตั้งแต่ 0 (ไม่มีศักยภาพ) ถึง 3 (มีศักยภาพสูงมาก) นำค่าคะแนนดิบที่ได้จากการคำนวณดังกล่าว สำหรับพื้นที่ธรรมชาติแต่ละแห่งมาจัดระดับศักยภาพดังนี้

- 3-2+ = H: ชุมชนมีศักยภาพสูงในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
- 2-1+ = M: ชุมชนมีศักยภาพปานกลางในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
- 0-1 = L: ชุมชนมีศักยภาพต่ำในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS+ (Statistical Package for the Social Sciences)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) วิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไควสแคว และความสอดคล้องของค่าตัวแปรโดยใช้ความสัมพันธ์ Likelihood Ratio

2) ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว เป็นแบบ ลิเคอร์ท์

สเกล (Likert Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ได้กำหนดค่าความคิดเห็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงการกำหนดค่าระดับความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) เพื่ออธิบายระดับของความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ คือระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากคะแนนดังกล่าวสามารถแบ่งระดับความคิดเห็นกับระดับคะแนนดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แสดงการแปลค่าระดับความคิดเห็น

ค่าเฉลี่ย	ระดับความสนใจ
3.67-5.00	สูง
2.67-3.66	มาก
1.00-2.66	ปานกลาง

3) ข้อมูลอื่นๆ เช่น เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อนหรือไม่ ใช้สถิติร้อยละเป็นค่าที่แปลผล ส่วนความประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวครั้งนี้ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ได้ใช้การบรรยาย

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีผลการศึกษาวิจัยดังนี้

- 4.1 ผลการศึกษาศักยภาพชุมชน
- 4.2 ผลการศึกษาความต้องการของชุมชน
- 4.3 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว

4.1 ผลการศึกษาศักยภาพชุมชน

จากการจัดการประชุม เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนร่วมกับประชาชน จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จัดเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องศักยภาพชุมชนกับการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ ในวันที่ 8 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ จังหวัดพังงา ในวันที่ 9 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา และจังหวัดภูเก็ต ในวันที่ 10 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

กิจกรรมที่ดำเนินการจัดประชุม

ประกอบด้วยกิจกรรมการให้ความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมทั้งศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และเกณฑ์การประเมิน

กิจกรรมที่มีการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นในแต่ละตำบล เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติ

ในตำบลของท่านมีทรัพยากรธรรมชาติที่คิดว่าจะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในตำบลของท่านอะไรบ้าง มีลักษณะโดดเด่นเป็นพิเศษอย่างไร ได้แก่

มีความหลากหลายของสังคมพืช มีพืชกี่ชนิด

ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช มีต้นไม้ขนาดใหญ่บ้างหรือไม่ป่าเคยถูกทำลายบ้างไหม

โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า พิจารณาจากความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่า (species diversity) และประชากรสัตว์ป่า (population abundance)

เป็นแหล่งรวมสัตว์หายาก (rare spp.) สัตว์หายากใกล้สูญพันธุ์ (endangered spp.) หรือชนิดพันธุ์ใหม่ที่ค้นพบ (new found spp.) หรือไม่

มีความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ เช่น ป่าพรุ ป่าที่ราบต่ำ เป็นต้น
 ความเป็นแหล่งรวมพืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ หรือพืชที่ค้นพบชนิดใหม่ของโลก
 ความโดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่
 สภาพภูมิทัศน์ มีลักษณะสวยงามอย่างไร
 มีสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งหรือไม่ อุดมสมบูรณ์อย่างไร

2. วัฒนธรรมและวิถีชีวิต

ในชุมชนมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่โดดเด่น เช่น ประเพณีปล่อยเต่าที่หาดไม้ขาวของจังหวัดภูเก็ต หรือความเป็นอยู่ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว หรือเป็นชุมชนที่รักษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม เป็นต้น

3. ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถประสบการณ์ในด้านต่างๆของชุมชนที่มีผลงานโดดเด่นสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสในชุมชนได้

4. องค์กรชุมชน

องค์กรหรือหน่วยงานที่จัดการหรือดูแลการท่องเที่ยว หรือไม่ ถ้ามีการจัดการเป็นอย่างไร ผู้ที่มีบทบาทมากในการเป็นนำชุมชนของท่าน คือใคร

การดำเนินงานของอบต.เป็นอย่างไร รายได้ของ อบต.มากน้อยเพียงใด ในอบต.ของท่านมีโครงการที่สนับสนุนการท่องเที่ยว อะไรบ้าง

5. ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน

มีกิจกรรมท่องเที่ยวอะไรบ้าง ก็ประเภท

6. การเข้าถึงชุมชน

การเดินทางไปตำบลของท่านไปได้ ทางไหน มีความสะดวกเพียงใด

ความถี่ของยานพาหนะประจำทาง/รับจ้างในการนำนักท่องเที่ยวเข้าถึงชุมชน

สภาพของเส้นทาง (ด้านความลำบากในการเดินทาง)

ประเภทของยานพาหนะ (เช่น เดินทางโดยรถอย่างเดียว หรือ เดินทางด้วยรถและเรือประกอบกัน ฯลฯ)

7. ความปลอดภัย

ในตำบลของท่านมีความปลอดภัยหรือไม่ มีโจรผู้ร้ายผู้ร้ายท้องถิ่น หรือขโมยมากน้อยเพียงใด ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินระหว่างการเดินทาง และความปลอดภัยในชุมชน

8. ความต้องการของชุมชน

ในตำบลของท่านมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เป็นชาวไทย หรือชาวต่างประเทศ

ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในชุมชนของท่านหรือไม่ เพราะอะไร
สำหรับกิจกรรมการประเมินศักยภาพ ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันประเมินศักยภาพของชุมชน
ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยวิทยากรได้ให้แนวคิดและเกณฑ์การประเมินตลอดจน
การถ่วงน้ำหนักแต่ละตัวแปรและให้แต่ละกลุ่มร่วมประเมินศักยภาพชุมชนของตนเอง

ข้อมูลศักยภาพชุมชนจังหวัดภูเก็ต

ผลการจัดประชุมที่จังหวัดภูเก็ต วันที่ 10 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ได้ข้อมูล จำนวน ตำบล และผู้ศึกษาได้ออกเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละตำบล ได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กร	การจัด	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทางไป	ความ
1.	กมลา	ทะเลชายหาด	กินเจ สงกรานต์	ผ้าบาติก นวดแผน โบราณ	อบต.	ปานกลาง	นักร้อง เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	งานประเพณี สงกรานต์	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	มาก
2.	กะทู้	น้ำตกกะทู้	ประเพณีกินผัก	ผ้าบาติก	เทศบาล ตำบล กะทู้	ปานกลาง	นายกเทศมนตรีตำบล กะทู้	1-10 ล้านบาท	งานประเพณี กินเจ	ดี	น้อย	ทางบก/ ทางเรือ	มาก
3.	ป่าตอง	หาดทราย/ปะการัง	งานเปิดฤดูกาลท่องเที่ยว / ประเพณีวันสงกรานต์	แกะหนังตลุง/ ผ้าบาติก/นวดแผนโบราณ	องค์กรเอกชน	ปานกลาง	นักร้อง เมือง/ กรรมการ ชุมชน	มากกว่า 10 ล้านบาท	จัดงานเปิดฤดูกาลท่องเที่ยว/ สงกรานต์/ ลอยกระทง	ดี	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
4.	เกาะแก้ว	คลองน้ำขนาดใหญ่	กินเจ	แปรรูปผลิตภัณฑ์ทางทะเล	อบต.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท		ปานกลาง	น้อย	ทางบก/ทางเรือ	มาก
5.	ฉลอง	อ่าวฉลอง/หาดป่าหลาย/วัดฉลอง	กินเจ/งานประจําปีวัดฉลอง	นวดแผนโบราณ/ผ้าบาติก	อบต./อบจ.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น/ราชการ	1-10 ล้านบาท	จัดหน่วยช่วยรบ.ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง
6.	รัชฎา	ชายทะเลป่าชายเลน	กินเจ/ทำบุญเดือนสิบ/ลอยเรือของชาวไทยใหม่	ผลิตน้ำตาล/รองเง็ง / ผ้าบาติก / งานสาน	อบต.	ปานกลาง	อบต.	มากกว่า 10 ล้านบาท	ทำเที่ยวเรือรักษา/การพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐาน	ครบปรับปรุง	น้อย	ทางบก	มาก
7.	ตลาดเหนือ	สวนหลวง/เขารัง	กินเจ/พื้ต่อ	ภาษาจีนฮกเกี้ยนเด็กพระพิทักษ์ชินประชา/ปลาจิ้งจางทอดกรอบ	เทศบาล	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	มากกว่า 10 ล้านบาท	วิ่งเพื่อสุขภาพงานพ่อต่อ	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
8.	ตลาดใหญ่	ป่าชายเลนท่าเรือ	กินเจ	สินค้าทางด้าน การประมง/ผ้า เฉาก๊วย	ททท.	ปานกลาง	ข้าราชการ การ	1-10 ล้านบาท	ย่อนอดีตเมืองภูเก็ต	ดี	น้อย	ทางบก	มาก
9.	ราไวย์	ทะเล/แหลมพรหมเทพ/แหลมกา/ในหาน/หาดราไวย์	กินผัก/สงกรานต์/ลอยกระทง/ประเพณี ชาวไทยใหม่	ผ้าบาติก/ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย/ระบำรองเง็ง	ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	งานวัดฉลอง/งานประเพณีลอยกระทง	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
10.	กะรน	หาดกะตะ หาดกะรน เกาะปู	สงกรานต์/ลอยกระทง	ผ้าบาติก/นวัตกรรม	อบต.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	งานประเพณีลอยกระทง	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
11.	วิชิต	จุดชมวิว/หาดทรายขาวทะเล	ถือศีลออกแห่/เทียนพรรษา/สวดกลางบ้าน	ดอกไม้จากเกลือปลา/ปลาล้างจิ้งจาง	อบต.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	มากกว่า 10 ล้าน บาท	สถานพิพิธพันธุ์สัตว์น้ำ/จุดชมวิว	ควบคุมปรับปรุง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง
12.	เทพกษัตรี	ชายทะเล/เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาพระแทว/น้ำตกโตนไทร/วัด	งานสงกรานต์/การถือศีลกินผัก	ผ้าบาติก/หมู่บ้านวัฒนธรรม/การทำเครื่อง	อบต.	ปานกลาง	นายก อบจ./ข้าราชการ การ	1-10 ล้านบาท	สนับสนุนประเพณีถือศีลกินผัก	ควบคุมปรับปรุง	น้อย	ทางบก/ทางเรือ	มาก

	พระสุต	ดิม														
--	--------	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกา	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไป	ความสะดวก
13.	ป่าตอก	น้ำตกบางแป	การถือศีลของชาวไทยมุสลิม	ผลิตภัณฑ์จากน้ำตาลและใบยาง/อุปกรณ์ประมง	อบต.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	โครงการคืนชะนีสู่ป่า/การสร้างท่าเรือบางโรง	ดี	น้อย	ทางบก/ทางเรือ	มาก
14.	ไม้ขาว	หาดไม้ขาว/หาดทะเลแร่สีบุก	การเดินทาง/วันสาร์ทเด็อนสิบ/ประกวดควาย	อุปกรณ์ประมง/การทำเส้ลจูด	อุทยานแห่งชาติ	ปานกลาง	อบต./ผู้ใหญ่บ้าน/ข้าราชการ	มากกว่า 10 ล้านบาท	ปรับปรุงภูมิทัศน์ชายหาดไม้ขาว	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
15.	เชิงทะเล	หาดสุรินทร์/หาดเลพัง/หาดก/ภูเขา	ถือศีลอด/กินเจ/ทำบุญเดือนสิบ/บางเทาใหม่/พีชชิงเกมส์	จักสาน/ผ้าบาติก/อาหารพื้นเมือง	อบต./ข้าราชการ	ปานกลาง	ผู้ใหญ่บ้าน/นักการเมืองท้องถิ่น/นักธุรกิจ	มากกว่า 10 ล้านบาท	สนับสนุนบางเทาใหม่/พีชชิงเกมส์/งานปล่อยเต่า/การแข่งขันไตรกีฬา	ควรปรับปรุง	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทางไป	ความสะดวก
16.	ศรีสุนทร	ป่าชายเลน/หน้าตึกไอซ์	งานท้าวเทพะ/กินเจ	การเย็บจากมุงหลังคา/ไม้กวาดดอกหญ้า/การปั้นหม้อดิน	อบต.แล	ปานกลาง	ข้าราชการ/นักการเมืองท้องถิ่น	มากกว่า 10 ล้านบาท	โครงการสร้างศูนย์ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหาดถาญัน/โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์หาดสุรินทร์	ดี	น้อย	ทางบก	มาก
17.	สาธุ	เกาะ/ทะเล/ภูเขา/น้ำตก	การทำบุญเดือนสิบ/สวดกลางบ้าน/สงกรานต์ตีปีใหม่	การทำขนมลา/ทุเรียนกวน	อบต.	ปานกลาง	ผู้ใหญ่/กำนัน/นายก อบต./นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว	ดี	น้อย	ทางบก	ปานกลาง

ข้อมูลศักยภาพชุมชนจังหวัดพังงา

ผลการจัดประชุมที่จังหวัดพังงา วันที่ 9 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ได้ข้อมูล จำนวน ตำบล และผู้ศึกษาได้ ออกเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละตำบล ได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัด การ	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุน	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไป	ความสะดวก
1.	ท้ายช้าง	ปายายเลนวังหม้อแกง	กินเจ วัดถ้ำตา ปาน/วัดถ้ำพุงช้าง	การเย็บจาก	เทศบาลดี		อบต.	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	มาก
2.	นบบริง	วนอุทยานสะพานงมโนราห์	วันสารทเดือนสิบ ตักบาตรเทโว	การเย็บจากสาธิต	อบต./องค์กรป่าไม้	ปานกลาง	นักรการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	มาก
3.	ถ้ำน้ำผุด	โบราณสถาน ถ้ำน้ำผุด(ศาลเจ้าปู่ท้าวแก้ว)	วันสารทเดือนสิบ	ทำการเกษตร	อบต.	ปานกลาง	นักรการเมืองท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
4.	บางเตย	ปายายเลน	การถือศีลอด	การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางทะเล การผลิตไปยงพารา	อบต.	ปานกลาง	ครูใหญ่บ้าน	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดทำ	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	เชื่อมโยง	การเดินทางไป	ความสะดวก
5.	ตากแดด	อุทยานชลประทาน	สงกรานต์เดือนสิบ	ดอกไม้ใบยางพารา	อบต.	ควรปรับปรุง	อบต.	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก/ ทางเรือ	มาก
6.	สองแพรก	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนปริวรรต น้ำตกโตนปริวรรต น้ำตกโตนน้ำพุ	สงกรานต์เดือนสิบ	ไม่กวาดดอกอ้อ	อบต.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น/ข้าราชการ	1-10 ล้านบาท	โครงการอบรมมีจุดสกัดท้องถิ่น/แผนไทย/หมู่บ้านท่องเที่ยว	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง
7.	ทุ่งคาโงก	ป่าไม้ไผ่ ห้วย	วันสารท	งานจักสานไม้ไผ่ งานจักสานห้วย	อบต.	ควรปรับปรุง	อบต.	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
8.	เกาะปันหยี	ปายาเลน	พิธีกรรมของมุสลิม	การทำกะปิ การเลี้ยงปลาในกระชัง น้ำพริกกุ้งเสียบ	อบต./ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ปานกลาง	โต๊ะอิหม่าม	1-10 ล้านบาท		ปานกลาง	น้อย	ทางเรือ	น้อย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัด	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการ	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทางไป	ความ
						การ	ชน	อบต (บาท)	สนับสนุน การท่องเที่ยว	รอบต	โจร ผู้ร้าย	ตำบล	สะดวก
9.	ปากอ	น้ำตาลโกนโตน	วันสารทเดือนสิบ	งานจักสาน จากไม้ไผ่	อบต.	การปรับปรุง	อบต.	ไม่เกิน 1 ล้านบาท	-	ควร ปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	ปาน กลาง
10.	เกาะยาว น้อย	ป่าชายเลน	การแต่งงานแบบ โบราณ	การทำไซ ปลา การหาปู	อบต./ กลุ่ม อนุรักษ์ ธรรมชาติ/สมา พันธ์์ NGC	ดี	อบต./ นักการ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	การท่องเที่ยว อนุรักษ์	ปาน กลาง	ไม่มี	ทางเรือ	ปาน กลาง
11.	เกาะยาว ใหญ่	ป่าชายเลน ทะเล ชายหาด	พิธีกรรมของ มุสลิม	การทำกะปิ ผ้าบาติก กุ่มเสียบ	อบต.	ปานกลาง	ผู้นำท้อง ถิ่น/นัก การ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	การท่องเที่ยว นิเวศน์/จัด ทำป้าย บอกแหล่ง ท่องเที่ยว	ปาน กลาง	ไม่มี	ทางเรือ	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้เข้าชม	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
12.	พุนเ	เกาะชายหาดป่าชายเลน	พิธีต้มส้ม	การทำไข่ การทำปลาจิ้งจั้ง	อบต./หมู่บ้าน	ควบคุมปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ควบคุมปรับปรุง	น้อย	ทางเรือ	ปานกลาง
13.	กะบง	น้ำตกหินลาด ดอกบัวผุด	การให้ทานไฟวันเด็ก	ทำขนมไทย ดอกไม้เปียงพารา การขยายพันธุ์ทุเรียนเสถียริกา	อบต./ททท.	ปานกลาง	ครู/ข้า - ราชการ / นักการเมือง	1-10 ล้านบาท	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ปรับปรุงทางไปน้ำตกหินลาด	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง
14.	ท่านา	บ่อน้ำร้อนทุ่งนาร้อน	แห่กระเจาเต๋นสิบ	หมวกใบร่มข้าว	อบต. อบจ.	ปานกลาง	อบต.	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง
15.	เหมาะ	น้ำตกแสงทอง หอนงน้ำค้างดาว	รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่	หม้อทำขวัญนาค ประชาญมโนราห์	อบต.	ควบคุมปรับปรุง	ผู้นำท้องถิ่น/ครูเจ้าอาวาส	1-10 ล้านบาท	-	ควบคุมปรับปรุง	น้อย	ทางบก	น้อย
16.	แหล	ภูเขาโดน	แห่กระเจาเต๋นสิบ	ปลาเบรียว	ชมรมแม่บ้าน	ควบคุมปรับปรุง	ครู	1-10 ล้านบาท	การแข่งขันกีฬา	ปานกลาง	น้อย	ทางเรือ	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
17.	ร่อนนุ้ย	น้ำตกภูเขาป่าไม้ สัตว์ป่า	แห่กระเจาทำบุญเดือนสิบ	การทำไม้กวาดจากดอกตองกง	อบต.	ปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางเรือ	ปานกลาง
18.	ถ้ำ	น้ำตก	ทำบุญวันสารทเดือนสิบ สงกรานต์	เย็บจากสาธูทุเรียนหวาน ไบยางพารา ฟอกขาว	อบต.	ปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	ศูนย์ทำใบยางฟอกขาว	ควรปรับปรุง	น้อย	ทางเรือ	ปานกลาง
19.	กระโสม	ถ้ำสุวรรณคูหา น้ำตกรามัญ อ่าวพังงา	วันสารทเดือนสิบ	การผลิตใบยางพารา ช้าง	อบต.	ปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก ทางเรือ	ปานกลาง
20.	กะไหล	ป่าชายเลน ทรัพยากรทางทะเล	การบวชของมุสลิม	การทำกะปิ การทำข้าวย่า	อบต.	ปานกลาง	อบต.	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก/ ทางเรือ	มาก
21.	ท่าอยู่	อ่าวพังงา	วันสารทเดือนสิบ	การทำกะปิ	อ่าวพังงา	ปานกลาง	อบต./นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก/ ทางเรือ	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
22.	หล่อยูง	ภูเขา ทะเล ป่าพรุ	เดือนสิบ	ดอกกระดุก	อบต.	ควรปรับปรุง	นักร้องเมืองท้องถิ่น/อบต.	1-10 ล้านบาท	โครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา/การอนุรักษ์ป่าชายเลน	ควรปรับปรุง	น้อย	ทางบก/ทางเรือ	ปานกลาง
23.	โคกกลอย	ป่าชายเลนชายหาด	ลอยกระทง การทำบุญเดือนสิบ	ผ้าบาติก ปลาน้ำตกแห้ง การทำดอกไม้บายาง	อบต.	ปานกลาง	นักร้องเมืองท้องถิ่น	มากกว่า 10 ล้านบาท	โครงการรณรงค์การรักษาความสะอาดชายทะเลและแหล่งท่องเที่ยว	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดการ	ผู้เข้าชม	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
24.	คลองเคียน	ป่าชายเลนเกาะ	แพทย์โบราณ	การหาลาปลา	อบต.	ปานกลาง	ผู้นำศาสนา/อบต./ผู้ใหญ่บ้าน	1-10 ล้าน บาท	สร้างทำเทียบเรือขนาดใหญ่	ปานกลาง	น้อย	ทางบก/ทางเรือ	ปานกลาง
25.	ตะกั่วป่า	ป่าไม้	วันสงกรานต์ วันสารทเดือนสิบ	ขนมเต้าส้อ	อบต.	ควรปรับปรุง	อบต./ผู้นำท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ควรปรับปรุง	น้อย	ทางบก	ควรปรับปรุง
26.	บางนายสี	ป่าชุมชนควนถ้ำ ป่าชายเลน ป่าพรุน้ำตก	กินเจ ประเพณีบวงสรวงเทวรูปพระนารายณ์	การทำปุ๋ยทำขนม	อบต./เทศบาล	ปานกลาง	นักร้องท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ปานกลาง	ไม่มี	ทางเรือ	มาก
27.	บางม่วง	แหลมปอมน้ำตกทับตะวัน น้ำตกบ่อหิน หาดบางหลุด หาดบางลึก	แห่กระเจาด ประเพณีลอยเรือ	ไม้กวาดดอกหญ้า เครื่องจักสาน การทำขนมสอยดาว	อบต.	ควรปรับปรุง	นักร้องท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	โครงการก่อสร้างถนน	ควรปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการสนับสนุน	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
28.	บางไทร	ภูเขา น้ำตก	กีฬา	ขนมเต้าส้อ	อบต.	ปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	มาก
29.	ตำตัว	น้ำตกบางปรึก	สงกรานต์	-	อบต.	ปรับปรุง	ครู/นักการเมืองท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปรับปรุง	น้อย	ทางบก	มาก
30.	โคกเคียน	น้ำตกหินค้าง	ทำบุญเดือนสิบ ลอยกระทง	เครื่องจักสานจากไม้ไผ่	อบต.	ปรับปรุง	อบต.	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง
31.	คึกคัก	น้ำตกปากวีป / สายรุ้ง น้ำตกโตนช่องฟ้า	ลอยกระทง ทำบุญเดือนสิบ	เครื่องจักสานจากไม้ไผ่ ไม้กวาดดอกหญ้า	อบต.	ปรับปรุง	อบต.	1-10 ล้านบาท	-	ดี	ไม่มี	ทางบก	มาก
32.	เกาะคอเขา	แพเรือทุ่งหญ้าป่าพรุ	ทำบุญเดือนสิบ แพ้เรือ	อุปกรณ์การประมง	อบต.	ปรับปรุง	เจ้าของกิจการ	1-10 ล้านบาท	ท่องเที่ยวทางทะเล	ปรับปรุง	ไม่มี	ทางเรือ	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุน	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
34.	บางวัน	อุทยานแห่งชาติศรีพังงา น้ำตกตำหนัก	ทำบุญเดือนสิบ สงกรานต์	ดอกไม้ใบยาง เครื่องจักสาน จากไม้ไผ่	อบต.	ควบคุม	อบต./นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	ท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	มาก
35.	เกาะทอง	ทุ่งหญ้าสีทอง (สะวันนา) สัตว์ป่า ปะการังน้ำตื้น หมู่เกาะสิมิลัน หมู่เกาะสุรินทร์	ประเพณีลอยเรือ ของชาวไทยใหม่ วันสาร์ทเดือนสิบ ลอยกระทง	การทำกะปิ การทำ ประมง	ผู้ใหญ่บ้าน/อบต.	ควบคุม	ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	ต่อเติม ถนนหนทาง/ซ่อมแซมทำ เทียบเรือ	ปานกลาง	ไม่มี	ทางเรือ	ปานกลาง
36.	แม่นางขาว	สัตว์ป่า (หมูป่า, ไก่ป่า)	วันสาร์ทไทย แห่เทียนพรรษา ลอยกระทง	ทำไม้กวาด ปลูกแตงโม สานตะกร้า การทำหมี่เหลือง	อบต.	ควบคุม	อบต./นักการเมืองท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กร	การจัด	ผู้ชุมชน	รายได้	โครงการ	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทาง	ความ
					ดูแล	การ	ชน	อุป	สับสนุน	งาน	โจ	ไป	สะดวก
					อุป	การ		(บาท)	การทอ	อบ	ร้าย	ตาม	ก
37.	ทับปุด	ภูเขา ถ้ำ ป่าชายเลน	วันสารทเดือนสิบ	ขมิ้นผง ขิงผง	อบต/เทศบาล	-	ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
38.	มะรุ่ย	ป่าชายเลน ทะเล	ประเพณีทางศาสนา	การต่อเรือ เพลงทางศาสนา หอยตอง	อบต	ปานกลาง	ผู้ใหญ่บ้าน	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	ทางบก/ทางเรือ	ปานกลาง
39.	บ่อแสน	ภูเขา หน้าตก/ถ้ำ	สงกรานต์	ยาสมุนไพร	อบต	ควรปรับปรุง	อบต/ผู้ใหญ่บ้าน/ครู/กำนัน	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
40.	ถ้ำทองกลาง	ถ้ำใต้ภูเขา ป่าไม้	วันสารทเดือนสิบ	ขนมทองม้วน ไม้กวาดดอก อ้อ ขมิ้นผง	อบต.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถ้ำลอด	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัด	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไป	ความสะดวก
41.	โคกเจริญ	ป่าไม้ภูเขา	วันสารทเดือนสิบ	ไม้กวาดดอก อ้อ หมวกไม้ไผ่ ข้าวหลาม	อบต.	ปานกลาง	ผู้นำท้องถิ่น/ข้าราชการ	1-10 ล้าน บาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
42.	บางหรียง	ป่าไม้ลำธาร	วันสารทเดือนสิบ	เครื่องจักสานด้วยไม้ไผ่	อบต.	ปานกลาง	พระภิกษุ/นักการเมืองท้องถิ่น/ครู	1-10 ล้าน บาท	-	ควรปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	มาก
43.	ท้ายเหมือง	อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง	การอนุรักษ์ทะเล	ลิเกป่า เครื่องจักสาน	อุทยานแห่งชาติ	ควรปรับปรุง	ผู้ใหญ่บ้าน/ข้าราชการ	1-10 ล้าน บาท	งานประเพณีอนุรักษ์ทะเล	ควรปรับปรุง	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกา	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการสนับสนุน	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไป	ความสะดวก
44.	นาเตย	บ่อน้ำร้อน ชายทะเลบ้าน บ่อตาน น้ำตกภูผา สวรรค์ น้ำตกบ้านนา แฝก	ประเพณี สงกรานต์ ประเพณีลอยแพ ประเพณีสูดหมู	เครื่องจักสาน ที่ไม่	อบต. ปานกลาง	นักการ เมืองท่องเที่ยว ถิ่นผู้ บริหาร ท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	สนับสนุน การท่องเที่ยว อนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรม	ดี	น้อย	ทาง บก/ ทางเรือ	มาก	
45.	บางทอง	น้ำตกทรายขาว ภูเขา	ลอยกระทง กินเจ	การทำหมวก จีน จักสานตะกร้า ที่ไม่	อบต/ กำนัน/ผู้ ใหญ่ บ้าน	ปานกลาง	นักการ เมือง/ผู้ ปกครอง นักเรียน/ พระ	1-10 ล้าน บาท	ปรับปรุง ถนนสู่ฟ้า ตก ทรายขาว	ควรปรับปรุง	ปาน กลาง	ทางบก	มาก
46.	ทุ่ง มะพร้าว	น้ำตกขนิม	สงกรานต์	ปลาเค็ม หมึกแห้ง	อบต.	ปานกลาง	นักการ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กร	การจัด	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการ	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทาง	ความ
47.	ลำภี	-	วันสารทเดือนสิบ	ไม้กวาดดอก อ้อ เสียดสัตว์	อบต.	ปานกลาง	นักร้อง เมือง ท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้าน บาท	-	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก	ปาน กลาง
48.	ลำแก่น	น้ำตาลวังเคียงคู่ น้ำตาลวังกล้วย เดือน คลองลำงู	สงกรานต์ วันสารทเดือนสิบ	ไม้กวาดดอก หญ้า เครื่องจักสาน จากไม้ไผ่	อบต.	ปานกลาง	นักร้อง เมือง ท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้าน บาท	-	ควรปรับปรุง	ปาน กลาง	ทางบก	ปาน กลาง

ข้อมูลศักยภาพชุมชนจังหวัดกระบี่

ผลการจัดประชุมที่จังหวัดกระบี่ วันที่ 8 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ได้ข้อมูล จำนวน ตำบล และผู้ศึกษาได้ ออกเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละตำบล ได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัด	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุน	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทางไป	ความ
1.	ปากน้ำ	ป่าชายเลน แม่ห้า เขานาบหน้า	กินเจ ลอยกระทง	ผ้าบาติก เรือหัวโทง	ททท	ปานกลาง	นักการเมือง ท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้าน บาท	-	-	น้อย	ทางบก	มาก
2.	กระบี่ ใหญ่	ภูเขา ป่าชายเลน คลองกระบี่ใหญ่	กินเจ วันสาร์ทเดือนสิบ	ทำการเกษตร	อบต / สมาคม ท่องเที่ยว จังหวัด	ปานกลาง	นักการเมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ควร ปรับปรุง	น้อย	ทางบก	มาก
3.	กระบี่ น้อย	น้ำตกโตน ถ้ำลอด ป่าวัดถ้ำเสือ สัตว์ป่า	กินเจ วันสาร์ทเดือนสิบ ชักพระ	กะทะทอด ขนมลา	อบต.	ดี	นักการเมือง ท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้าน บาท	-	ควร ปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัด	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการ	การ	เชื่อมโยง	การเดินทางไป	ความ
4.	เขาคราม	ทำปอ คลองสองน้ำ ทะเล พรุขาค้อม	แห่กระเจาเดือน สิบ กิงเจ ฮารีรายอ	การสานของ ใช้จากไม้ไผ่	อบต	ปานกลาง	นักการ เมือง ท้องถิ่น/ ผู้นำท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	ท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ทางบก	มาก
5.	เขาทอง	ภูเขา	ฮารีรายอ ถือศีลอด	อุปการะทาง การประมง	อบต/ อุทยาน แห่งชาติ	ปานกลาง	ข้าราชการ การ/นัก การ เมือง	1-10 ล้าน บาท	-	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก	มาก
6.	ทับปริก	น้ำตกห้วยโต สถานปฏิบัติ ธรรมถ้ำแสง เพชร	วันสารทเดือนสิบ	ลายไทย (ทำกระดาษ) สวนหน้าวัด	กรมป่า ไม้/ อุทยาน แห่งชาติ	ดี	นักการ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ควร ปรับ ปรุง	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนการเที่ยว	การดำเนินงาน	เชื่อมโยงผู้ราย	การเดินทางไป	ความสะดวก
7.	สี่ไทย	อุทยานแห่งชาติ สุสานหอย 75 ล้านปี อ่าวมณูช ถ้ำเสด็จ	วันสารทเดือนสิบ กินเจ ถือศีลอด	รองเง็ง	อบต/ อุทยาน แห่งชาติ	ปาน กลาง	ครูฝึก การ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ดี	น้อย	ทางบก	มาก
8.	อ่าวนาง	อุทยานแห่งชาติหาด นพรัตน์ธารา- หมู่เกาะพีพี อ่าวนาง สุสานหอย ไร่เลย์	ฮารีรายอ รอมฎอน	อุปกรณ์หาปลา ผ้าบาติก ผลิตภัณฑ์จาก กะลามะพร้าว ปิ่นผา ตกปลา เรือใบ	อุทยาน แห่งชาติ	ปาน กลาง	นักร้อง เมือง ท้องถิ่น	มากกว่า 10 ล้าน บาท	เทศกาล อ่าวนาง/ สงกรานต์/ ปิ่นผาหา รัก/วันเด็ก/ ไร่เลย์ เกมส์	ปาน กลาง	น้อย	บก	มาก
9.	หนองทะเล	ชายหาดคลองม่าง บ่อน้ำพุร้อนที่เขา หงอนนาค หาดเกาะกวาง	ถือศีลอด ฮารีรายอ	ทำกระดาด จากใบ สับปะรด	อบต	ปาน กลาง	นักร้อง เมืองท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ดี	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
10.	คลองประสังข์	ป่าชายเลนป่าจาก	การกินन्हุหรี	การตีกลองยาว	อบต.กลาง	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางเรือ/ทางบก	น้อย
11.	เขาพนม	น้ำตกควนเนียง อุทยานแห่งชาติเขาพนมเบญจา	วันสารทเดือนสิบ ศาลเจ้าแม่เขาพนม งานลอยกระทง	ผ้าบาติก การเดินป่า	อบต.กลาง	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
12.	เขาดิน	น้ำตก	เทศกาลทำบุญเดือนสิบ	ไวน์ผลไม้ ไวน์ลูกหว่า, อุ่น,เงาะ	อบต.กลาง	ปานกลาง	กำนันผู้ใหญ่	1-10 ล้าน บาท	-	ดี	น้อย	ทางเรือ/ทางบก	น้อย
13.	สิมปุ่น	สวนยางพารา สวนปาล์ม ป่าสงวน	แห่เทียนพรรษา แห่กระเจดลอยกระทง	ตีมีด ไม้กวาดดอกหญ้า	อบต.กลาง	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้าน บาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทางไป	ความสะดวก
14.	พุดเตี่ยว	เขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งชาติ	แห่กระเจาดแห่เทียนพรรษา	ทำเกษตร	อบต.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	ทางบก	มาก
15.	หน้าเขา	น้ำตกต้นหาร	งานเดือนสิบ	มโนราห์	อบต.	ควรปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
16.	โคกหาร	อ่างเก็บน้ำบางกำปรัต	แห่กระเจาด	การเล่นหนังตะลุง การตกลาน้ำจิต	อบต./คู	ควรปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น/ข้าราชการ	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
17.	เกาะลันดาใหญ่	ชายหาดทะเลภูเขา	รองเง็ง ประเพณีลอยเรือของชาวไทยใหม่	การตกลาน	อบต./กทท.	ปานกลาง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท		ปานกลาง	ไม่มี	ทางเรือ	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กร	การจัด	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการ	การ	ขโมย	การเดินทาง	ความ
18.	เกาะ ลันตา น้อย	ชายหาด ป่าโกงกาง หอยวัง	วันตรุษของ ศาสนาอิสลาม งานแมลิด	เตยปาหนัน ผ้าบาติก ข้าวต้มใบ มะพร้าว เครื่องมือ ประมง	อบต.	ปานกลาง	นักการ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	โครงการ ปรับปรุง ทำเทียบ เรือ	ปาน กลาง อบต.	น้อย	ทางบก/ ทางเรือ	ปานกลาง
19.	เกาะ กลาง	ป่าชายเลน หอยวัง	ดำข้าวเม้าขึ้น ข้าวใหม่	ลิเกป่า ผลิตภัณฑ์จาก เตยปาหนัน กาแฟโบราณ ข้าวต้มใบ มะพร้าว	อบต.	ควรปรับ ปรุง	นักการ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-ปรับปรุง ภูมิทัศน์ ชายหาด บ้านหลัง สด	ควร ปรับ ปรุง	น้อย	ทางบก	มาก
20.	คลองยาง	ทะเล	ฮารีรายอ	การสีข้าวละ การทำข้าว ข้อมมือ	อบต.	ควรปรับ ปรุง	นักการ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ควร ปรับ ปรุง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
21.	ศาลาด่าน	ป่าชายเลน ชายหาด ทะเล บ่อคูลี	ลอยเรือชาวเล ร้องเงิง	กะปิจากกุ้ง เคย ปลาเค็ม	อบต.	การปรับปรุง	อ สกิต กสิวิ วัฒน์	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก/ ทางเรือ	น้อย
22.	คลอง ท่อมใต้	ทะเล พิพิธภัณฑวัด คลองท่อม	ทำบุญเดือนสิบ วันสงกรานต์	ทำเกษตร เลี้ยงสัตว์	อบต.	ปานกลาง	นักร้อง เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ทางบก	ปานกลาง
23.	คลอง ท่อม เหนือ	น้ำตกร้อน สระมรกต	วันสารทเดือนสิบ วันสงกรานต์	มีดพร้า	ททท.	ปานกลาง	กำนัน/ผู้ ใหญ่/ นายก อบต.	1-10 ล้านบาท		ปานกลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง
24.	คลองพน	น้ำตกหินเพิง	ทำบุญเดือนสิบ	เลี้ยงสัตว์	อบต.	ปานกลาง	อบต.	1-10 ล้านบาท	กระบี่เบิก ฟ้าอันดา มัน	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัด การ	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุน	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทางไป	ความ
								(บาท)	ที่เกี่ยวข้อง	ยอด	ผู้ร้าย	ตำบล	สะดวก
25.	ทรายขาว	ป่าชายเลน ชายทะเล	ฮารีรายอ การเข้าสู่ันต์	การแปรรูป สัตว์น้ำ การจัดสถานที่	อบต. ปานกลาง	ปานกลาง	อบต./ นักการเมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ปาน กลาง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง
26.	หัวย่น ขาว	น้ำพุร้อน ป่าชายเลน สาหร่ายทะเล	การเข้าสู่ันต์ ฮารีรายอ	เสื่อจากใบเตย เครื่องมือ ประมง	อบต.	ปานกลาง	ครู/นัก การเมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	กระบี่เบิก ฟ้าอันดา มัน	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง
27.	พุดินนา	คลองวังลึก	ทำบุญเดือนสิบ	ขนมกละแม	อบต.	ควรปรับปรุง	ครู/อบต.	1-10 ล้านบาท	กระบี่เบิก ฟ้าอันดา มัน	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก	มาก
28.	เพทลา	น้ำตกเขาหน้า ผิง น้ำตกบางรัก	ทำบุญเดือนสิบ	ไม้กวาดดอก อ้อ	อบต.	ควรปรับปรุง	อบต.	1-10 ล้านบาท	-	ควร ปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
29.	อ่าวลึกใต้	ป่าโกงกาง ถ้ำ	แข่งเรือยาว ลอยกระทง	ดนตรีไทย การจัดสถานที่จากกันจาก	อบต. ปานกลาง	ปานกลาง	ครู/นัก การเมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	กิจกรรม วันลอย กระทง	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก/ ทางเรือ	มาก
30.	แหลมสัก	ป่าชายเลนถ้ำ ชายเล ถ้ำผีหัวโต/ถ้ำ ลอด	กินเจ ถือศีลตลอด	กะปิ การแปรรูป สัตว์น้ำ	เทศ บาล ตำบล	ปานกลาง	นายก เทศ มนตรี มนตรี	1-10 ล้านบาท	-	ปาน กลาง	ไม่มี	ทางบก/ ทางเรือ	มาก
31.	นาเหนือ	ภูเขา	การบวชขาด การทำบุญวัน สำคัญทาง ศาสนา	การจัดสถานที่	อบต. ปานกลาง	ครบ ปรุง	ข้าราชการ การ/นัก การเมือง	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	ชมวัดใหม่ บางโพง	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง
32.	คลองหิน	ป่าสงวนเขา แก้ว/เขาวง/เขา ผึ้ง ถ้ำโต๊ะหลวง	วันรอมมาฎอน วันฮารีรายอ	เลี้ยงสัตว์	อบต. ปานกลาง	ปานกลาง	อบต.	1-10 ล้านบาท	-	ปาน กลาง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไป	ความสะดวก
33.	อ่าวลึกน้อย	ทะเล	สงกรานต์ที่ตำบลตรังเดือนสิบ	เลี้ยงสัตว์	อบต.	ควรปรับปรุง	อบต./นักท่องเที่ยวท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง
34.	อ่าวลึกเหนือ	ถ้ำค้างถ้ำสระยวนทอง	จักสาน(ฝาและ)	จักสานดนตรีไทย(ขลุ่ย)	อบต.	ปานกลาง	อบต./ครู	1-10 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	น้อย	ทางบก	มาก
35.	เขาใหญ่	ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง	การลงโรงครู	หมอชาวบ้านการนวดแผนโบราณ	อบต.	ปานกลาง	ผู้ใหญ่บ้าน	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	มาก
36.	คลองยา	ป่าไม้ภูเขา	ถือศีลอด	มโนราห์	อบต.	ควรปรับปรุง	นักร้องท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	มาก
37.	บ้านกลาง	ป่าไม้	วันฮารีรายอ	การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	อบต.	ปานกลาง	ผู้ใหญ่บ้าน	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ อบต (บาท)	โครงการ สนับสนุน การท่องเที่ยว	การ ดำเนิน งาน อบต	ขโมย โจร ผู้ร้าย	การเดินทางไป ตำบล	ความ สะดวก
38.	ปลาย พระยา	ถ้าปราสาทนา พาคีรี	ลอยกระทง วันสารทเดือนสิบ	การทำขนม ไทย น้ำผลไม้	เทศบาล	ปานกลาง	นักการ เมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก	มาก
39.	เขาเขน	สำนักบุญ ดารามวัดถ้ำ ทะเลหอย	วันสารทไทย	เลี้ยงสัตว์	อบต.	ปานกลาง	นักการ เมือง ท้องถิ่น/ ข้าราชการ การ/ผู้ นำองค์ กรชุมชน ชน	1-10 ล้านบาท	-	ปาน กลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง
40.	เขาต่อ	น้ำตกบางเท่า แม่	วันสารทไทย	การจัดงาน มโนราห์ ยาสมุนไพร	อบต.	ควรปรับปรุง	นาย สามารถ พลาย ชนะ	ไม่ถึง1 ล้านบาท	-	ควร ปรับปรุง	ปาน กลาง	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทางไป	ความสะดวก
41.	คีรีวง	ถ้ำวัดบางเหลียว	บวชนาค ลอยกระทง วันสาร์ทเดือนสิบ	การทำขนมไทย การทำแชมพูจากผักบั้ง การทำแชมพูจากเปลือกมังคุด	อบต.	ปานกลาง	นักการเมือง ท้องถิ่น/ ข้าราชการ การท่องเที่ยว ถิ่น	1-10 ล้านบาท	ถ้ำวัดบางเหลียว	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง
42.	ลำทับ	สระน้ำ	แห่กระเจาด	ไม้กวาดดอกหญ้า	อบต.	ปานกลาง	นักการเมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง
43.	ดินอุดม	ถ้ำเขาตินสวนยางสวนปาล์ม	ทำบุญเดือนสิบ วันผู้สูงอายุ	การทำข้าวเกรียบ	อบต.	ควรปรับปรุง	นักการเมือง ท้องถิ่น/ ครู/ข้าราชการ	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กร	การจัด	ผู้เข้าชม	รายได้	โครงการ	การดำเนินงาน	ขโมย	การเดินทางไป	ความ
					ดูแล	การ	ชน	(บาท)	การท่องเที่ยว	อบต.	โจร	ตำบล	สะดวก
44.	ทุ่งไทรทอง	น้ำตกทุ่งไทรทอง น้ำตกโตน	แห่งกระเจาต	การจักสานจากหวายและไม้ไผ่	อบต.	การปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	น้อย	ทางบก	มาก
45.	ดินแดง	ถ้ำสรวงทอง	แห่งกระเจาต สงกรานต์	การทำไม้กวาดดอกหญ้า การจักสาน	อบต.	การปรับปรุง	ประชาชน อบต. / กำนัน/ผู้ใหญ่ บ้าน	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
46.	เหนือคลอง	เทวดาบ่อน้ำร้อน	กินเจ ซั๊กพระ	กลองยาว จักสาน นวัตกรรมไทย ข้าวหลาม	อบต.	ปานกลาง	อบต.	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
47.	เกาะศรีบอยา	ป่าชายเลนทะเล	ถือศีลอด ฮารีรายอ	การทำน้ำปลา จักสานจากเตย	อบต.	ปานกลาง	นักการเมือง ท้องถิ่น	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้นำชุมชน	รายได้ อบต (บาท)	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
48.	คลองขนาน	ทะเลหาดทราย	ฮารีรายอถือศีลอด	อุปการะทาง การประมงเลี้ยงสัตว์	อบต. ปานกลาง	การ	อบต./ ชาวบ้าน	1-10 ล้านบาท	-	ควรปรับปรุง	ไม่มี	ทางบก	ปานกลาง
49.	คลองเขม่า	ทะเล	ฮารีรายอถือศีลอด	ปลาเค็มกะปิ	อบต.	ควรปรับปรุง	น้กการ เมืองท้องถิ่น/ ครู	1-10 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก
50.	โคกยาง	ลำคลอง	งานเดือนสิบ	ลิเกป่า	อบต.	ควรปรับปรุง	ข้าราชการ	1-10 ล้านบาท	ประเพณีงานเดือนสิบ	ปานกลาง	ไม่มี	ทางบก	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงข้อมูลศักยภาพชุมชนของจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น	ประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่น	ภูมิปัญญาที่โดดเด่น	องค์กรดูแล	การจัดกิจกรรม	ผู้เข้าชม	รายได้ (บาท)	โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว	การดำเนินงาน	ขโมยโจรผู้ร้าย	การเดินทางไปตำบล	ความสะดวก
51.	ดิ่งชัน	ชายทะเล	ถือศีลอดฮารีรายอ	การต่อเรือหัวโพง การทำเสื่อจากเตย สานตะกร้าจากมะพร้าว	อบต.	ควรปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น/กำนัน	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก/ทางเรือ	ปานกลาง
52.	ปากสีย	ป่าชายเลน หาดหอยหวาน ถ้ำหินเหล็กไนต์	สงกรานต์	การรำมโนราห์	ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ปานกลาง	นายก อบต./ผู้ใหญ่	1-10 ล้านบาท	ปรับปรุงและสร้างที่พักหาดหอยหวาน	ดี	ปานกลาง	ทางบก	ปานกลาง
53.	ห้วยชุม	-	การแห่พระวันสารทเดือนสิบ	จักสาน ผ้าบาติก นวดแผนไทย	อบต.	ควรปรับปรุง	นักการเมืองท้องถิ่น	ไม่ถึง 1 ล้านบาท	-	ปานกลาง	น้อย	ทางบก	มาก

ผลการประเมินศักยภาพชุมชน

การประเมินให้แต่ละกลุ่มที่เข้าร่วมประชุมประเมินศักยภาพของชุมชน โดยแยกเป็นรายตำบล ใช้เกณฑ์การประเมินในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 เกณฑ์การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

ตัวแปร (Variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
1.ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติ	W1 = 5	พิจารณาจาก -ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ เช่น ความสวยงามปะการัง ปลาทะเล เป็นต้น -ความอุดมสมบูรณ์ของป่าบกและสังคมพืช ความเป็นแหล่งรวมพืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ หรือพืชที่ค้นพบชนิดใหม่ของโลก -โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า สัตว์ป่าหายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ เช่นนกแต้วแร้วท้องดำ ที่กระบี่ -สภาพภูมิทัศน์ ลักษณะเด่นแปลกตาด้านกายภาพที่หาพบได้ยากในประเทศไทย เช่น น้ำตกร้อน น้ำพุร้อน ภูมิลักษณะ ถ้ำ และเกาะแก่ง ต่าง ๆ เป็นต้น
2.ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชน	W2 =5	เน้นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่โดดเด่น เช่น ประเพณีปล่อยเต่าที่หาดไม้ขาวของจังหวัดภูเก็ต หรือความเป็นอยู่ที่ดึงดูดใจ เป็นชุมชนที่รักษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม เป็นต้น
3.ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพของความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน	W3 =5	ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบ การณ์ ในด้านต่างๆของชุมชน ที่มีผลงานโดดเด่นสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสในชุมชนได้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) เกณฑ์การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

ตัวแปร (Variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
4.ตัวแปรเกี่ยวกับศักยภาพองค์กรชุมชน	W4 = 5	ศักยภาพชุมชนพิจารณาจากความเข้มแข็ง ขององค์กรชุมชน เมืองค์กรที่ดูแลการท่องเที่ยวโดยเฉพาะหรือไม่ มีการจัดการเป็นอย่างไร
5.ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน	W5= 5	ศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจะสูง ถ้ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวได้หลายประเภท เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้น <ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพต่ำ กิจกรรมท่องเที่ยว 1 ประเภท - ศักยภาพปานกลาง กิจกรรมท่องเที่ยว 2-3 ประเภท - ศักยภาพสูง กิจกรรมท่องเที่ยว >3 ประเภท
6. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ของชุมชน	W6 = 1	พิจารณาจาก <p>ฤดูกาล/ช่วงเวลาที่สามารถเข้าชุมชนได้</p> <p>ความถี่ของยานพาหนะประจำทาง/รับจ้างในการนำนักท่องเที่ยวเข้าถึงชุมชน</p> <p>สภาพของเส้นทาง (ด้านความลำบากในการเดินทาง)</p> <p>ประเภทของยานพาหนะ (เช่น เดินทางโดยรถอย่างเดียว หรือ เดินทางด้วยรถและเรือ ประกอบกัน ฯลฯ)</p>
7. ความปลอดภัย	W7 = 4	จำแนกเป็นความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินระหว่างการเดินทาง และความปลอดภัยในชุมชนพิจารณาว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น ความปลอดภัยจากกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน โจร ผู้ร้ายท้องถิ่น โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทางโดยรถ/เรือ

การคำนวณหาศักยภาพของชุมชน โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก

$$EP = W1R1+W2R2+W3R3+...+WNRN / W1+W2+W3+...+WN$$

ทั้งนี้ EP = ระดับศักยภาพของชุมชน
 R1...n = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวแปรที่ 1 ถึง n
 W1...n = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่ 1 ถึง n

ค่าที่ได้จากการคำนวณโดยสมการดังกล่าวจะเป็นค่าคะแนนดิบซึ่งมีความเป็นไปได้ตั้งแต่ 0 (ไม่มีศักยภาพ) ถึง 3 (มีศักยภาพสูงมาก) นำค่าคะแนนดิบที่ได้จากการคำนวณดังกล่าวสำหรับพื้นที่ธรรมชาติแต่ละแห่งมาจัดระดับศักยภาพดังนี้

- 3-2+ = H: ชุมชนมีศักยภาพสูงในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
- 2-1+ = M: ชุมชนมีศักยภาพปานกลางในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
- 0-1 = L: ชุมชนมีศักยภาพต่ำในฐานะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

ผลการประเมินศักยภาพของชุมชนจังหวัดภูเก็ต

การประเมินให้แต่ละกลุ่มที่เข้าร่วมประชุมที่จังหวัดภูเก็ต ได้ร่วมกันประเมินศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของแต่ละตำบล โดยดูจากเกณฑ์การประเมินในตารางที่ 4.4 ที่ประกอบด้วย แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ความรู้และภูมิปัญญาของท้องถิ่น องค์กรภายในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน การเข้าถึงชุมชน และความปลอดภัย และจากการที่ผู้ศึกษาได้ออกเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากชุมชนโดยใช้แบบสอบถาม ได้ผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 4.5 การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	ค่าศักยภาพชุมชน
		W1/5	W2/5	W3/5	W4/5	W5/5	W6/1	W7/4	
1.	กมลา	3	2	2	2	3	3	2	71/30 =2.36 H
2.	กะทู้	2	2	2	3	3	3	2	71/30 =2.36 H
3.	ป่าตอง	2	2	2	3	3	3	2	71/30 =2.36 H
4.	เกาะแก้ว	2	2	2	2	2	3	2	61/30 =2.03 H
5.	ฉลอง	2	3	2	2	2	3	2	66/30 =2.20 H
6.	รัษฎา	2	3	2	1	3	2	2	65/30 =2.16 H
7.	ตลาดเหนือ	2	2	3	2	1	3	2	61/30 =2.03 H
8.	ตลาดใหญ่	2	1	2	3	1	3	2	56/30 =1.86 M
9.	ราไวย์	3	3	2	2	2	3	2	71/30 =2.36 H
10.	กะรน	3	1	1	3	3	3	2	66/30 =2.20 H
11.	วิชิต	2	2	1	2	2	2	2	55/30 =1.83 M
12.	เทพกษัตรีย์	3	2	3	2	3	3	2	76/30 =2.53 H
13.	ป่าคลอก	3	2	2	3	3	3	2	76/30 =2.53 H
14.	ไม้ขาว	3	2	3	3	3	3	2	81/30 =2.70 H
15.	เชิงทะเล	3	2	2	1	3	3	2	66/30 =2.20 H
16.	ศรีสุนทร	2	2	3	2	3	3	2	71/30 =2.36 H
17.	สาคร	3	2	2	3	1	2	2	65/30 =2.16 H

จากตารางที่ 4.5 การประเมินพบว่า ในจังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว มีศักยภาพสูง 14 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 3 ตำบล ศักยภาพของชุมชนสูงในสามลำดับแรกคือ ตำบลไม้ขาว ตำบลป่าคลอก และ ตำบลเทพกษัตรีย์

ผลการประเมินศักยภาพของชุมชนจังหวัดพังงา

การประเมินให้แต่ละกลุ่มที่เข้าร่วมประชุมที่จังหวัดพังงา ได้ร่วมกันประเมินศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของแต่ละตำบล โดยดูจากเกณฑ์การประเมินในตารางที่ 4.4 ที่ประกอบด้วย แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ความรู้และภูมิปัญญาของท้องถิ่น องค์กรภายในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน การเข้าถึงชุมชน และความปลอดภัย และจากการที่ผู้ศึกษาได้ออกเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากชุมชนโดยใช้แบบสอบถาม ได้ผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 4.6 การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	ค่าศักยภาพชุมชน
		W1/5	W2/5	W3/5	W4/5	W5/5	W6/1	W7/4	
1.	ท้ายช้าง	3	2	2	2	2	3	3	70/30=2.33 H
2.	หนบปริง	3	2	2	2	2	3	3	70/30=2.33 H
3.	ถ้ำน้ำผุด	2	2	2	2	1	3	2	56/30=1.86 M
4.	บางเตย	2	2	2	2	2	3	2	61/30=2.03 H
5.	ตากแดด	3	2	2	2	2	3	2	66/30=2.20 H
6.	สองแพรก	3	2	1	3	3	2	3	74/30=2.46 H
7.	ทุ่งคาโงก	2	2	2	1	1	3	3	55/30=1.83 M
8.	เกาะปันหยี่	3	3	2	2	3	2	2	75/30=2.50 H
9.	ปากอ	2	2	1	1	1	2	3	49/30=1.63 M
10.	เกาะยาวน้อย	3	3	2	3	3	2	2	80/30=2.66 H
11.	เกาะยาวใหญ่	3	3	2	2	3	2	3	79/30=2.63 H
12.	พรุไน	3	2	2	1	1	2	2	55/30=1.83 M
13.	กะปง	3	2	2	2	1	2	3	64/30=2.13 H
14.	ท่านา	2	2	2	2	1	2	3	59/30=1.96 M
15.	เหมาะ	2	2	2	1	1	1	2	49/30=1.63 M
16.	เหล	3	2	1	1	1	3	2	51/30=1.70 M
17..	รมณีย์	2	2	1	2	1	2	2	50/30=1.66 M
18.	ถ้ำ	1	2	2	1	2	2	2	50/30=1.66 M
19.	กระโสม	3	2	1	2	3	2	3	69/30=2.30 H
20.	กะไหล	3	2	2	2	2	2	3	69/30=2.30 H
21.	ท่าอยู่	3	2	1	2	2	2	3	64/30=2.13 H
22.	หล่อยุง	3	2	2	2	2	2	3	69/30=2.30 H
23.	โคกกลอย	2	2	2	3	2	3	2	66/30=2.20 H

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	ค่าศักยภาพชุมชน
		W1/5	W2/5	W3/5	W4/5	W5/5	W6/1	W7/4	
24.	คลองเคียน	3	2	2	2	2	2	2	65/30=2.16 H
25.	ตะกั่วป่า	2	2	1	2	2	3	2	56/30=1.86 M
26.	บางนายสี	3	2	1	2	2	3	3	65/30=2.16 H
27.	บางม่วง	3	2	2	2	2	3	3	70/30=2.33 H
28.	บางไทร	3	2	1	2	2	3	2	61/30=2.03 H
29.	ตำตั่ว	2	2	1	2	2	2	2	55/30=1.83 M
30.	โคกเคียน	2	2	1	3	3	3	2	66/30=2.20 H
31.	คึกคัก	3	3	1	3	3	3	2	76/30=2.53 H
32.	เกาะคอเขา	3	3	2	2	3	2	3	79/30=2.63 H
33.	คุระ	2	2	2	2	2	3	2	61/30=2.03 H
34.	บางวัน	3	2	2	2	2	3	3	70/30=2.33 H
35.	เกาะพระทอง	3	3	2	3	3	2	3	84/30=2.80 H
36.	แม่นางขาว	2	2	3	2	2	2	2	65/30=2.16 H
37.	ทับปุด	3	2	2	2	2	3	2	66/30=2.20 H
38.	มะรุ่ย	3	2	2	2	2	3	2	66/30=2.20 H
39.	บ่อแสน	3	2	2	3	3	3	2	76/30=2.53 H
40.	ถ้ำทองหลาง	2	2	2	2	2	2	2	60/30=2.00 H
41.	โคกเจริญ	2	2	2	1	1	3	2	51/30=1.70 M
42.	บางเหรียง	2	2	2	2	2	3	3	65/30=2.16 H
43.	ท้ายเหมือง	3	2	2	3	3	3	2	76/30=2.53 H
44.	นาเตย	3	2	2	2	2	3	2	66/30=2.20 H
45.	บางทอง	3	2	2	2	2	3	2	66/30=2.20 H
46.	ทุ่งมะพร้าว	2	2	1	2	2	3	2	56/30=1.86 M
47.	ลำเกี	0	2	1	1	1	3	2	36/30=1.20 M
48.	ลำแก่น	3	2	2	2	2	3	2	66/30=2.20 H

จากตารางที่ 4.6 การประเมินพบว่าในจังหวัดพังงามีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูง จำนวน 34 ตำบล และชุมชนที่มีศักยภาพปานกลาง 14 ตำบล ตำบลที่มีศักยภาพสูงแปดลำดับแรกคือ ตำบลเกาะพระทอง ตำบลเกาะยาวน้อย ตำบลคึกคัก ตำบลบ่อแสน ตำบลท้ายเหมือง ตำบลเกาะยาวใหญ่ ตำบลเกาะปันหยี และตำบลสองแพรก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	ค่าศักยภาพ ชุมชน
		W1/5	W2/5	W3/5	W4/5	W5/5	W6/1	W7/4	
23.	คลองท่อมเหนือ	3	2	2	3	3	2	2	75/30=2.50 H
24.	คลองพน	2	2	1	2	2	2	2	55/30=1.83 M
25.	ทรายขาว	2	2	2	1	2	2	2	55/30=1.83 M
26.	ห้วยน้ำขาว	2	2	2	1	2	2	2	55/30=1.83 M
27.	พุดดินนา	2	2	1	1	1	3	2	46/30=1.53 M
28.	เพขลา	2	2	2	1	1	2	2	50/30=1.66 M
29.	อ่าวลึกใต้	3	2	1	2	3	3	2	66/30=2.20 H
30.	แหลมสัก	3	2	2	3	3	3	2	76/30=2.53 H
31.	นาเหนือ	1	2	1	1	2	2	2	45/30=1.50 M
32.	คลองหิน	3	2	1	1	3	3	2	61/30=2.03 H
33.	อ่าวลึกน้อย	3	2	1	2	3	3	2	66/30=2.20 H
34.	อ่าวลึกเหนือ	3	2	1	2	3	3	2	66/30=2.20 H
35.	เขาใหญ่	1	2	2	2	3	3	2	61/30=2.03 H
36.	คลองยา	1	2	2	1	3	3	2	56/30=1.86 M
37.	บ้านกลาง	1	2	1	1	3	3	2	51/30=1.70 M
38.	ปลายพระยา	2	2	2	1	3	3	2	61/30=2.03 H
39.	เขาเขน	2	2	1	1	2	2	2	50/30=1.66 M
40.	เขาต่อ	1	2	2	1	3	3	2	56/30=1.86 M
41.	คีรีวง	1	2	2	1	2	2	2	50/30=1.66 M
42.	ลำทับ	1	2	1	1	2	2	2	45/30=1.50 M
43.	ดินอุดม	2	2	1	1	2	2	2	50/30=1.66 M
44.	ทุ่งไทรทอง	3	2	1	1	3	3	2	61/30=2.03 H
45.	ดินแดง	1	2	1	1	3	3	2	51/30=1.70 M
46.	เหนือคลอง	1	2	2	1	3	3	2	56/30=1.86 M
47.	เกาะศรีบอยา	2	2	2	1	2	2	2	55/30=1.83 M
48.	คลองขนาน	1	2	1	1	2	2	2	45/30=1.50 M
49.	คลองเขม่า	1	2	1	1	3	3	2	51/30=1.70 M
50.	โคกยาง	1	2	2	2	3	3	2	61/30=2.03 H
51.	ตลิ่งชัน	3	2	2	3	3	3	2	76/30=2.53 H
52.	ปกาสัย	2	2	2	1	2	2	2	55/30=1.83 M
53.	ห้วยยูง	0	2	2	1	1	3	2	41/30=1.36 M

จากตารางที่ 4.7 การประเมินพบว่า ในจังหวัดกระบี่มีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูงจำนวน 30 ตำบล และศักยภาพปานกลางจำนวน 23 ตำบล ศักยภาพชุมชนสูงในแปดลำดับแรกคือ ตำบลเกาะลันตาใหญ่ ตำบลคลองประสงค์ ตำบลปากน้ำ ตำบลไสไทย ตำบลอ่าวนาง ตำบลแหลมสัก ตำบลลี้ชัง และตำบลคลองท่อมเหนือ จากการลงพื้นที่ตำบลที่มีศักยภาพรองลงมาแต่น่าสนใจศึกษาคือ ตำบลเขาครามและตำบลเขาทอง เพราะมีศักยภาพทางทรัพยากรธรรมชาติสูง ซึ่งถ้าพัฒนาในการจัดการท่องเที่ยว จะสามารถพัฒนาได้

4.2 ผลการศึกษาความต้องการของชุมชน

การศึกษาคำคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่มีพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ใช้แบบสอบถาม ศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชน จำนวน 1,000 ชุด ได้ผลออกมาดังตารางที่ 4.8 ตารางที่ 4.9 และตารางที่ 4.10 ซึ่งผลปรากฏว่า ทุกตำบลในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน ด้วยเหตุผลที่ใกล้เคียงกันมาก คือเพื่อเพิ่มรายได้และทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
1.	กมลา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
2.	กะทู้	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
3.	ป่าตอง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
4.	เกาะแก้ว	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
5.	ฉลอง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
6.	รัษฎา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
7.	ตลาดเหนือ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
8.	ตลาดใหญ่	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
9.	ราไวย์	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
10.	กะรน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
11.	วิชิต	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
12.	เทพกษัตรี	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
13.	ป่าคลอก	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
14.	ไม้ขาว	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
15.	เชิงทะเล	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
16.	ศรีสุนทร	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
17.	สาคร	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลและความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
1.	ตำบลท้ายช้าง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
2.	ตำบลนบปริง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
3.	ถ้ำน้ำผุด	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
4.	บางเตย	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
5.	ตากแดด	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
6.	สองแพรก	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
7.	ทุ่งคาโงก	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
8.	เกาะปันหยี	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
9.	ปากอ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
10.	เกาะยวน้อย	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	ฟื้นฟูประเพณีเศรษฐกิจดีขึ้น
11.	เกาะยาวใหญ่	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
12.	พรุไฉ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
13.	กะปง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
14.	ท่านา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
15.	เหมาะ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
16.	แหล	ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
17.	รมณีย์	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
18.	ถ้ำ	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
19.	กระโสม	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
20.	กะไหล	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
21.	ท่าอยู่	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
22.	หล่อยุง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
23.	โคกกลอย	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
24.	คลองเคียน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
25.	ตะกั่วป่า	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
26.	บางนายสี	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
27.	บางม่วง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
28.	บางไทร	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
29.	ตำตัว	ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
30.	โคกเคียน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
31.	คึกคัก	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) แสดงข้อมูลความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
32.	เกาะคอเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
33.	คุระ	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
34.	บางวัน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
35.	เกาะพระทอง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
36.	แม่นางขาว	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
37.	ทับปุด	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
38.	มะรุ่ย	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
39.	บ่อแสน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
40.	ถ้ำทองหลาง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
41.	โคกเจริญ	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
42.	บางเหรียง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
43.	ท้ายเหมือง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
44.	นาเตย	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
45.	บางทอง	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
46.	ทุ่งมะพร้าว	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
47.	ลำภี	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
48.	ลำแก่น	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
1.	ปากน้ำ	ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
2.	กระบี่ใหญ่	ไทย /ต่างชาติ	ต้องการ	นำการพัฒนาเข้ามา ชุมชนเจริญ
3.	กระบี่น้อย	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
4.	เขาคราม	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
5.	เขาทอง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
6.	ทับปริก	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
7.	ไสไทย	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
8.	อ่าวนาง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงข้อมูลความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
9.	หนองทะเล	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
10.	คลองประสงค์	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	ฟื้นฟูประเพณี รายได้เพิ่ม
11.	เขาพนม	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
12.	เขาดิน	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
13.	สินปุน	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
14.	พรุเตียว	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
15.	หน้าเขา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
16.	โคกหาร	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
17.	เกาะลันตาใหญ่	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
18.	เกาะลันตาน้อย	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	ฟื้นฟูประเพณี รายได้เพิ่ม
19.	เกาะกลาง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
20.	คลองยาง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
21.	ศาลาด่าน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
22.	คลองท่อมใต้	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
23.	คลองท่อมเหนือ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
24.	คลองพน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
25.	ทรายขาว	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
26.	ห้วยน้ำขาว	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
27.	พุดินนา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
28.	เพหลา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
29.	อ่าวลึกใต้	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
30.	แหลมสัก	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
31.	นาเหนือ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	ฟื้นฟูประเพณี รายได้เพิ่ม
32.	คลองหิน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
33.	อ่าวลึกน้อย	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
34.	อ่าวลึกเหนือ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
35.	เขาใหญ่	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
36.	คลองยา	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
37.	บ้านกลาง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
38.	ปลายพระยา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
39.	เขาเขน	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงข้อมูลความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนจังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
40.	เขาต่อ	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
41.	คีรีวง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
42.	ลำทับ	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
43.	ดินอุดม	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
44.	ทุ่งไทรทอง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
45.	ดินแดง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
46.	เหนือคลอง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
47.	เกาะศรีบอยา	ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
48.	คลองขนาน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
49.	คลองเขม่า	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
50.	โคกยาง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
51.	ตลิ่งชัน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
52.	ปกาสัย	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
53.	ห้วยยูง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

จากตารางสรุปได้ว่า ทุกชุมชนที่ไปเก็บข้อมูล ต้องการให้มีการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อต้องการให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น มีข้อสังเกตว่า เรื่องของเศรษฐกิจเป็นเรื่องสำคัญ การที่ได้สัมผัสกับชุมชนต่าง ๆ ในแง่มุมของการท่องเที่ยว คนส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้คนเข้ามาท่องเที่ยวโดยคิดเพียงรายได้ คิดแต่สิ่งที่จะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อรายได้จากการท่องเที่ยว โดยไม่ได้คำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา ยังไม่มีการวางแผนในการจัดการให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวคงอยู่อย่างยั่งยืน มีเพียงส่วนน้อยและน้อยมากที่ตื่นตัวแม้ว่าต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ แต่มีความคิดในแง่มุมของการจัดการและการอนุรักษ์ ยกตัวอย่าง เช่น ที่ตำบลเกาะพระทอง จังหวัดพังงา มีบางหมู่บ้านถึงแม้ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามา เขายังต้องการชลอการเข้ามาของนักท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับคนในหมู่บ้าน ต้องการการวางแผนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวได้ชั่วลูกชั่วหลาน ที่ตำบลคลองประสงค์ ตำบลลันตาน้อย และตำบลนาเหนือ ในจังหวัดกระบี่ ต้องการฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรม เพื่อใช้ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะทำให้เพิ่มรายได้ ในตำบลกระบี่ใหญ่ จังหวัดกระบี่ ต้องการให้นักท่องเที่ยวเพื่อนำการพัฒนาเข้ามา จะทำให้ชุมชนเจริญ และที่ตำบลเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา มีองค์กรชุมชนดูแลและการจัดการควบคุมและจำกัดนักท่องเที่ยวในแต่ละวัน และกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นับเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ชุมชนส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการและดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และชุมชนเองต้องการในสิ่งเหล่านี้ในการพัฒนาตัวเอง ยกตัวอย่างตำบลคลองประสงค์ จังหวัดกระบี่ ได้เริ่มการท่องเที่ยวชุมชน แต่ขาดความรู้เกี่ยวกับป้าขายเลนที่มีอยู่มากมายในตำบล เป็นแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติเป็นแรมซาร์ไซด์ ชุมชนต้องการจะให้เยาวชนได้เรียนรู้ในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อการดูแลการจัดการที่ถูกต้องสามารถใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน คณะผู้วิจัยจึงจัดการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและตั้งกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนบ้านเกาะกลาง ที่ตำบลคลองประสงค์ขึ้น ชุมชนตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต กำลังพยายามให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนขึ้น ชุมชนมีทั้ง ทะเล เต่าทะเล จักจั่นทะเล ป่าพรุ และวิถีชีวิตที่น่าสนใจ ชุมชนต้องการความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่าชุมชนต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวชุมชน แต่ชุมชนบางชุมชนยังขาดความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยว

4.3 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2529. **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2535. **นโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.มปป.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. **การดำเนินงานเรื่อง Ecotourism ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539. **นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์(Ecotourism) ปี พ.ศ.2538-2539**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543. **สถิตินักท่องเที่ยว**. ภูเก็ต: สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคใต้เขต 4 (ภูเก็ต พังงา กระบี่).
- การฝึกหัดครู , กรม. 2527 **ผู้นำพัฒนา**. บุรีรัมย์. โรงพิมพ์วินัย
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. 2534. **แนวปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศรีเมืองการพิมพ์จำกัด
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2543 **คู่มือนำเที่ยว:ภูเก็ต** กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์กรุงเทพ สำนักพิมพ์สารคดี กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้ นักเดินทาง : กระบี่** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 3 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้ นักเดินทาง : พังงา** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 4 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้ นักเดินทาง : ภูเก็ต** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 3 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2532. **ภูมิปัญญาชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- จารุบุญฉวี ปานานนท์. 2532. **รายงานการวิจัยเรื่อง โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531. **รายงานการวิจัยเรื่อง ทรัพยากรชายฝั่งทะเลและการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต**. กรุงเทพฯ:
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2530. **การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว.เชียงใหม่** : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ชูชัย ศุภวงศ์. 2540. รายงานการศึกษาศักยภาพชุมชนกับการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรณีศึกษาในตำบลห้วยปลิง อำเภอมะนัง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. แม่ฮ่องสอน : โครงการพัฒนาที่สูงไทย – เยอรมัน.
- ธรรมบุญ ประจวบเหมาะ .2533. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ. 2539. พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- นุชนารถ เอี้ยวสกุลและคณะ. 2537 .การศึกษาปัญหาการนำนโยบายและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไปปฏิบัติในจังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 . ทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเวศ วะสี , นายแพทย์. ประชาคมตำบลยุทธศาสตร์ เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรม และสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2541.
- ปฐพี อาคมานนท์ มอนซอน และคณะ. 2535. โครงการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเดินป่าต่อสภาวะแวดล้อมและประชาชนในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์.2530.ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเทพ พรหมมินทร์ 2529. บทบาทของเอกชนต่อการพัฒนานักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ภราเดช พยัฒวิเชียร. 2537. การท่องเที่ยวไทยแบบนิเวศสัญจร. กรุงเทพฯ : กองแผนงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2529. รายงานการศึกษาผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตประเทศภาคใต้ ปี 2538. สงขลา : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2540. การวางแผนการจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยึดพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัฐจวน ทองรอด. 2537. รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวยุคปี 2010. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

- รณกร ตีรگانนท์. 2541. รายงานการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาป่าชุมชน.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกอบรมววนศาสตร์ชุมชนภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์. 2531. “การท่องเที่ยว : การพัฒนาที่มีขีดจำกัด”. กรุงเทพฯ : จุลสารการ
ท่องเที่ยว.7,4 (ตุลาคม 2531) , 28-32.
- คันสนีย์ ดันตวิท. 2538. รายงานการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีการศึกษาการมี
ส่วนร่วมของชุมชนเกาะล้านต่อท้องถิ่น. ปทุมธานี : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิริรัตน์ ธนพันธ์พาณิชย์. 2539. รายงานการวิจัยเรื่อง ทักษะคติข้าราชการในจังหวัดภูเก็ตที่มี
ต่อวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวภูเก็ต. __ภูเก็ต : สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
จังหวัดภูเก็ต.
- ศูนย์วิจัยและอบรมด้านศาสนาและวัฒนธรรมชุมชน : ประสพการณ์การพัฒนาแนวทางศาสนา
และวัฒนธรรมงานวิจัยประเมินผล. เชียงใหม่ :ศูนย์สังคมพัฒนาสังคมชนบท
เชียงใหม่, 2540.
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม 2542 พื้นที่ชุ่มน้ำภาคใต้ กรุงเทพฯ: บริษัทอินทิเกรตเต็ด
โปรโมชัน เทคโนโลยี จำกัด
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2539. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้การส่งเสริมให้จังหวัด
ภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสน
ศาสตร์.
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดกระบี่ ภูเก็ต:
สถาบัน ราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดพังงา ภูเก็ต:
สถาบัน ราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดภูเก็ต ภูเก็ต:
สถาบัน ราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดกระบี่ .
ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดพังงา .
ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดภูเก็ต .
ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันวิจัยทางสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เทคนิควิทยาพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่สถาบัน
วิจัยสังคม, 2534.

- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. 2540. **โครงการศึกษาเพื่อการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ.** กรุงเทพฯ : เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สมาคมนักวิชาชีพไทยในญี่ปุ่น. 2540 **นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นกับโอกาสในการยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวไทย.** รายงานการวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สมคิด ทองสง. 2544 **ฐานอำนาจและการใช้อำนาจชุมชน : ชุมชนบ้านปากแพรกหา อำเภอดอนขง จังหวัดพัทลุง.** รายงานการวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สมชาย สนั่นเมือง. 2541 **ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ : กองวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สมพร เทพสิทธิ์า. **วิกฤตความจนในสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : หจก. จีรัชการพิมพ์, 2541.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน.** กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2540.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **ชุมชนเข้มแข็ง : บทเรียนภาคปฏิบัติ.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์, 2541.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2537.
- สยามเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ **131 ปี เมืองกระบี่ ศักยภาพทางการค้าอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว** หอการค้าจังหวัดกระบี่ 2544 **รายงานประจำปี 2544**
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2523. **สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทัศน์ เวชกุล. 2541. **ผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ภูเก็ต : ศึกษากรณีธุรกิจโรงแรม.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาสและคณะ. 2538. **โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กรณีภาคใต้.** กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์, รศ.ดร. **ทฤษฎีสังคมวิทยา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ รศ.ดร. **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อเนก นาคะบุตร. **หนังสือตัวชีวิตสำหรับงานพัฒนาชนบทจากประสบการณ์**
จากนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร, 2538.

- อานันท์ กาญจนพันธ์, ดร. “เอกสารการศึกษา กระบวนการพัฒนาของศูนย์สังคัมพัฒนา
สังฆมณฑลเชียงใหม่ ในประเด็นการจัดการทางสังคัมขององค์กรชาวบ้าน.
(อัดโรเนียว)
- อัจฉรา โพธิยานนท์. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
9119 เทคนิคพริ้นติ้ง, 2539.
- เอกสาร “คู่มือสมาชิกสหกรณ์ เครดิตยูเนียนวัดยางเขาย้อย จำกัด” เศรษฐกิจพอเพียง .
เพชรบุรี, 2541.
- เอกสารประกอบ “การบรรยายรายงานกิจการสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด” เชียงใหม่,
2540.
- เอกสารโรเนียวสรุปการประชุมและสังเกตการณ์ “เวทีระดมความคิดเห็น เรื่องตัวชี้วัดชุมชน
เข้มแข็ง” ณ โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก, 2541.
- Blamey,R.K 1995. The Nature of Ecotourism. **Bureau of Tourism Research**_Occasional
Paper No.21 Commonwealth of Australia
- Boo, E. 1990. Ecotourism :**The Potentials and Pitfalls (Vol.1)**. Washington D.C. World
Wildlife Fund.
- Braddon, C.J.H. 1982. **British Issues,Paper:Approaches to Tourism Planning Abroad**.
London : british Authority.
- Buckley, A.S. 1993. **International Centre of Ecotourism Research**. (Research Report
1993). Gold Coast:ICER
- Butler, R.W. 1974 Social Implications of Tourist Development. **Annals of Tourism
Resaerch**.2, 100 – 101
- Dowling, R. C. 1995 **Ecotourism Development : Regional planning and. Strategies**.
Paper Presented for the International Conference on Ecotourism : concept design
and Strategy, Bangkok, thailand.
- Japan International Cooperation Agency. 1985. **The Sub Regional Department. Study
of the Upper Southern Part of Thailand**. For the National Economic and Social
Development Board. BKK.
- McIntosh, Robert W. and Goeldner, Charless R.1986. **Tourism- Principles, Practices,
Philosphies**._Fitfth edition. New York : John Wiley & Sons,Inc,p..377.
- The Commonwealth Department Tourism. 1993. Tourism Australia 's Passport to Growth, **A
National Tourism Strategy**.(Implementation Progress Report No. 1, Canberra
Australia : Commonwealth Austatlia. 47 p.)

The ecotourism Society. 1991. **A Collection of ecotourism Guidelined.** Vermont : The Ecotourism society, Ca29.

<http://www.krabi.go.th>

<http://www.phangnga.go.th>

<http://www.phuket.go.th>

<http://www.phukettourism.org>

http://www.thaitourinfo.com/phangnga_intro.htm

<http://www.thaitambol.com/Provinces/PhangNga.htm>

<http://www.thaitambol.com/Provinces/Krabi.htm>

4.3 ผลการศึกษาความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

4.3.1 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 300 ชุด พังงาจำนวน 100 ชุด และ กระบี่จำนวน 100 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนกันยายน 2547 ได้ผลจากการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

นักท่องเที่ยวเป็นเพศชายจำนวนร้อยละ 48.33 เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.67 แสดงว่าเป็นช่วงที่เพศหญิงเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย

นักท่องเที่ยวที่สำรวจมีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีจำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 32.33 รองลงมาคืออายุ 15-24 ปี จำนวนร้อยละ 32.00 และอายุ 35-44 ปี จำนวนร้อยละ 20.00 อายุ 45-54 ปี จำนวนร้อยละ 10.50 อายุ 55-64 ปี จำนวนร้อยละ 4.17 อายุ 65-74 ปี จำนวนร้อยละ 0.67 อายุมากกว่า 74 จำนวนร้อยละ 0.33 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดภูเก็ต พังงาและกระบี่ มีอายุอยู่ระหว่าง 15-34 ปี เป็นจำนวนมาก

นักท่องเที่ยวมีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคใต้มากที่สุดจำนวนร้อยละ 47.50 รองลงมาเป็นภาคกลางจำนวนร้อยละ 15.33 กรุงเทพมหานครจำนวนร้อยละ 14.00 ภาคเหนือจำนวนร้อยละ 13.17 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวนร้อยละ 8.50 และภาคอื่น ๆ จำนวนร้อยละ 1.50 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยว มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 32.00 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาจำนวนร้อยละ 29.67 อนุปริญญาจำนวนร้อยละ 20.33 ประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 10.83 ปริญญาโทจำนวนร้อยละ 6.33 สูงกว่าปริญญาโท 0.87

นักท่องเที่ยวมีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดจำนวนร้อยละ 27.83 รองลงมาเป็นนักเรียน/นักศึกษาจำนวนร้อยละ 22.50 รับจ้าง/เอกชนจำนวนร้อยละ 17.67 ค้าขายจำนวนร้อยละ 16.00 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวนร้อยละ 4.67 และอาชีพอื่นๆ จำนวนร้อยละ 11.33

รายได้ของนักท่องเที่ยว (ต่อเดือน) จำนวน 10,001 - 20,000 บาท เป็นกลุ่มที่เดินทางมามากที่สุดร้อยละ 48.33 รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวนร้อยละ 22.00 รายได้ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท จำนวนร้อยละ 14.17 รายได้ 30,001 - 40,000 บาทจำนวนร้อยละ 6.17 รายได้ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวนร้อยละ 2.50 รายได้ 40,001 - 50,000 บาทจำนวนร้อยละ 2.16 และมีนักท่องเที่ยวที่ไม่อยากจะระบุรายได้จำนวนร้อยละ 1.67

นักท่องเที่ยวนับถือศาสนาพุทธ จำนวนร้อยละ 80.83 นับถือศาสนาอิสลามจำนวนร้อยละ 15.33 ศาสนาคริสต์จำนวนร้อยละ 3.50 นับถือศาสนาอื่นๆ จำนวนร้อยละ 0.33

การเดินทางท่องเที่ยวนิยมเดินทางเป็นกลุ่มจำนวนร้อยละ 78.33 มากกว่าเดินทางคนเดียวจำนวนร้อยละ 21.67

นักท่องเที่ยวเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงาและกระบี่ มาก่อนจำนวนร้อยละ 50.00 ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยวก่อนจำนวนร้อยละ 50.00 แสดงว่ามีนักท่องเที่ยวที่เดินทางกลับมาใหม่

นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ฟังงา และกระบี่ จาก สื่อมากที่สุด ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ได้รับข่าวสารจากหน่วยงานของราชการ และเอกชน รวมทั้งการบอกเล่าของพ่อแม่ พี่น้อง ญาติ และเพื่อน

ความต้องการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวไม่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน จำนวนร้อยละ 19.67 ทั้งนี้เหตุผลที่ไม่ต้องการ เพราะปกติอยู่ในชนบทจนเบื่อแล้ว ไม่ชอบความลำบาก ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ กลัวอาจจะไม่ปลอดภัย สถานที่ไม่เป็นที่รู้จักดีพอ

นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวนร้อยละ 82.67 เป็นเพศชายจำนวนร้อยละ 232 คน คิดเป็นร้อยละ 48.13 และเพศหญิงจำนวนร้อยละ 250 คน คิดเป็นร้อยละ 51.87 รายละเอียดเรียงตามลำดับดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

เพศของนักท่องเที่ยว	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.หญิง	250	51.87	X ² = 0.767 Sig = 0.381
2.ชาย	232	48.13	
รวม	482	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยว ชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.381 แสดงว่า เพศของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน มีอายุระหว่าง 15-34 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 62.86 รองลงมา มีอายุระหว่าง 25-34 ปี จะเห็นว่าช่วงอายุที่มากขึ้นจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงดังรายละเอียดเรียงตามลำดับดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

อายุของนักท่องเที่ยว	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ระหว่าง 15-24 ปี	152	31.54	$X^2 = 15.225$ Sig. = .009
2. ระหว่าง 25-34 ปี	151	31.32	
3. ระหว่าง 35-44 ปี	102	21.16	
4. ระหว่าง 45-54 ปี	52	10.76	
5. ระหว่าง 55-64 ปี	22	4.56	
6. ระหว่าง 65-74 ปี	3	0.62	
7.มากกว่า 74 ปี	0	0.00	
รวม	482	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.009 แสดงว่า อายุของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์กับความต้องการการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยที่อายุระหว่าง 15-21 ปี เป็นกลุ่มที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชนมากที่สุด

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน มีภูมิลำเนาทางภาคใต้มากที่สุด เป็นจำนวนร้อยละ 47.72 รองลงมาเป็นภาคกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ภาคใต้	230	47.72	$X^2 = 4.427$ Sig. = .0490
2.ภาคกลาง	75	15.56	
3.กรุงเทพมหานคร	69	14.32	
4.ภาคเหนือ	64	13.28	
5.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	35	7.26	
6.ภาคอื่น ๆ	9	1.96	
รวม	482	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.490 แสดงว่าภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 32.57 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา และปริมาณนักท่องเที่ยวชาวไทยที่การศึกษาสูงขึ้นต้องการท่องเที่ยวชุมชนน้อยลงตามลำดับ ดังรายละเอียดเรียงตามลำดับดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว
กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

ระดับการศึกษาสูงสุด ของนักท่องเที่ยว	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ปริญญาตรี	157	32.57	X ² = 3.584 Sig. = 0.465
2.มัธยมศึกษา	139	28.84	
3.อนุปริญญา	96	19.92	
4.ประถมศึกษา	55	11.41	
5.ปริญญาโท	30	6.22	
6.สูงกว่าปริญญาโท	5	0.94	
รวม	482	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.465 แสดงว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน มีอาชีพเกษตรกรกรรมมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 26.83 รองลงมาเป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 24.07 รายละเอียดเรียงตามลำดับดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

อาชีพของนักท่องเที่ยว	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.เกษตรกรรม	138	28.63	$X^2 = 5.032$ Sig. = 0.412.
2.นักเรียน/ นักศึกษา	116	24.07	
3.ค้าขาย	81	16.81	
4.รับจ้าง/เอกชน	78	16.18	
5.รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	18	3.73	
6. อื่นๆ	51	10.58	
รวม	482	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.412 แสดงว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 เป็นจำนวนมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 50.83 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาทร้อยละ 19.29 รายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ (ต่อเดือน) ของนักท่องเที่ยว กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

รายได้ (ต่อเดือน) ของนักท่องเที่ยว	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.จำนวน 10,001 - 20,000 บาท	245	50.83	$X^2 = 9.166$ sig. = 0.103
2. จำนวนต่ำกว่า 10,000 บาท	93	19.29	
3. จำนวน 20,001 - 30,000 บาท	71	14.73	
4. จำนวน 30,001 - 40,000 บาท	28	5.81	
5. จำนวน 50,001 ขึ้นไป	12	2.49	
6. จำนวน 40,001 - 50,000 บาท	10	2.07	
ไม่ระบุ	23	4.77	
รวม	482	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.412 แสดงว่า รายได้ของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน นับถือศาสนาพุทธจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.50 รองลงมาเป็นศาสนาอิสลามร้อยละ 15.35 รายละเอียด ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยว กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

การนับถือศาสนาของ นักท่องเที่ยว	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.พุทธ	388	80.50	X ² = 0.562 Sig. = 0.756
2.อิสลาม	74	15.35	
3.คริสต์	19	3.94	
ไม่ระบุ	1	0.21	
รวม	482	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.756 แสดงว่า การนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชน

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชน เพราะในชุมชนมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เป็นเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอปอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ การได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น การได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริง มีความปลอดภัย และการเดินทางสะดวก ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงเหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชนเรียงตามลำดับ

เหตุผลที่ต้องการ	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ระดับค่า เฉลี่ย (X)
1. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย	123 (25.52)	191 (39.63)	128 (26.56)	32 (6.64)	8 (1.65)	3.80
2. ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมี น้ำใจและโอปอ้อมอารีของคนใน ท้องถิ่น	108 (22.41)	203 (42.12)	136 (28.21)	27 (5.60)	8 (1.66)	3.78
3. ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น	129 (26.76)	168 (34.85)	134 (27.80)	48 (9.96)	3 (0.62)	3.77
4. ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	125 (25.93)	166 (34.44)	152 (31.54)	32 (6.64)	7 (1.45)	3.76
5. ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการ ประกอบอาชีพ	104 (21.58)	196 (40.66)	142 (29.46)	31 (6.43)	9 (1.87)	3.74
6. การได้ชมขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	106 (21.99)	187 (38.80)	146 (30.29)	31 (6.43)	12 (2.49)	3.72
7. การได้มีโอกาสพบกับประชาชน ในท้องถิ่นที่แท้จริง	109 (22.61)	181 (37.55)	141 (29.25)	45 (9.34)	6 (1.25)	3.71
8. ความปลอดภัย	107 (22.20)	160 (33.20)	176 (36.51)	29 (6.02)	10 (2.07)	3.67
9. การเดินทางสะดวก	95 (19.71)	177 (36.72)	174 (36.10)	29 (6.02)	7 (1.45)	3.67

ระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดภูเก็ต แสดงไว้ในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดภูเก็ต

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดภูเก็ต	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ระดับค่าเฉลี่ย (X)
1.ต. เทพกระษัตริ อ.ถลาง จ.ภูเก็ต	88 (18.26)	120 (24.90)	165 (34.23)	71 (14.73)	38 (7.88)	3.30
2.ต. บ้านไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต	58 (12.03)	154 (31.95)	177 (36.72)	51 (10.58)	42 (8.71)	3.28
3.ต. ป่าคอก อ.ถลาง จ.ภูเก็ต	70 (14.52)	130 (26.97)	176 (36.51)	68 (14.11)	38 (7.88)	3.26

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดภูเก็ต อยู่ในระดับปานกลาง ระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.26-3.30 แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุดคือตำบลเทพกระษัตริ ซึ่งจะมีจุดที่น่าสนใจหลายอย่าง ได้แก่ วิถีชีวิตชุมชนชาวถลางที่จัดแสดงที่บ้านวัฒนธรรมบ้านเขนง ทรัพยากรธรรมชาติเขาพระแทว บริเวณน้ำตกโดนไทรสามารถเดินป่าไปยังน้ำตกบางแป้ได้ รองลงมาที่นักท่องเที่ยวสนใจเป็นตำบลไม้ขาวซึ่งมีทั้ง ป่าพรุบ้านไม้ขาวเป็นพรุแหล่งสุดท้ายที่เหลืออยู่ในจังหวัดภูเก็ต มีการอนุรักษ์เต่าทะเล มีวิถีชีวิตในการทำนา ทำสวนยาง การประมง การจับจักจั่นทะเลซึ่งมีแห่งเดียวที่หาดไม้ขาว และมีวิถีชีวิตชาวเลหรือชาวไทยใหม่ที่แหลมหงา นับว่าเป็นแหล่งที่มีศักยภาพน่าจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้ดีแห่งหนึ่ง ตำบลป่าคอกเป็นแหล่งที่มีป่าชายเลนที่ความอุดมสมบูรณ์ที่สุดในภูเก็ต มีพืชพรรณไม้ชายเลนหลากหลาย มีสัตว์รวมทั้งนกในป่าชายเลน มีวิถีชีวิตชาวประมงสามารถเดินทางไปดูปะการังน้ำตื้นได้ และยังมีน้ำตกบางแป้ที่จะเดินป่าไปยังน้ำตกโดนไทร ที่จังหวัดภูเก็ตมีความปลอดภัยค่อนข้างสูง และการเข้าถึงสะดวกทุกแห่ง นอกจากสามตำบลดังกล่าว นักท่องเที่ยวบางคนได้แสดงความสนใจที่จะเดินทางไปดูวิถีชีวิตชาวเลที่เกาะสิเหร่ด้วย

ระดับความสนใจนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา แสดงไว้ในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ระดับค่าเฉลี่ย (X)
1.ต.เกาะพระทอง อ.คุระบุรี จ.พังงา	237 (49.17)	99 (20.54)	105 (21.78)	35 (7.26)	6 (1.25)	4.09
2.ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว จ.พังงา	180 (37.34)	186 (38.6)	93 (19.29)	17 (3.52)	6 (1.25)	4.07
3.ต.คึกคัก อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา	158 (32.78)	183 (37.96)	123 (25.652)	12 (2.49)	6 (1.25)	3.99
4.ต.เกาะปันหยี อ.เมือง จ.พังงา	139 (28.84)	215 (44.61)	105 (21.78)	23 (4.77)	0 (0.0)	3.98
5.ต.เกาะยาวใหญ่ อ.เกาะยาว จ.พังงา	120 (24.90)	189 (39.21)	161 (33.40)	12 (2.49)	0 (0.0)	3.87
6.ต.ท้ายเหมือง อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา	93 (19.30)	232 (48.13)	134 (27.80)	23 (4.77)	0 (0.0)	3.82
7.ต.บ่อแสน อ.ทับปุด จ.พังงา	88 (18.25)	211 (43.78)	159 (32.99)	24 (4.98)	0 (0.0)	3.76
8.ต.สองแพรก อ.เมือง จ.พังงา	116 (24.07)	175 (36.31)	145 (30.08)	46 (9.54)	0 (0.0)	3.75

จากตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.75-4.10 แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุดได้แก่ตำบลเกาะพระทอง ซึ่งเป็น Unseen Thailand จะมีธรรมชาติที่เป็นทุ่งหญ้า มีทิวทัศน์ให้ดูมีพีชพรรณที่แปลกแตกต่างออกไป มีชายหาดและทะเลที่สวยงาม สามารถไปพักผ่อน มีกิจกรรม หารปลากับชาวบ้าน และสามารถตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด

ระดับความสนใจนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดกระบี่แสดงไว้ในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดกระบี่

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดกระบี่	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ระดับค่าเฉลี่ย (X)
1.ต.อ่าวนาง อ.เมือง จ.กระบี่	170 (35.3)	199 (41.2)	79 (16.3)	28 (5.9)	6 (1.25)	4.03
2.ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่	165 (34.23)	174 (36.10)	121 (25.10)	19 (3.94)	3 (0.63)	3.99
3.ต.เขาคราม อ.เมือง จ.กระบี่	71 (14.73)	146 (30.29)	184 (38.18)	62 (12.86)	19 (3.94)	3.39
4.ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก จ.กระบี่	44 (9.13)	184 (38.17)	181 (37.55)	57 (11.83)	16 (3.32)	3.37
5.ต.คลองท่อมเหนือ อ.คลองท่อม จ.กระบี่	45 (9.34)	159 (32.99)	208 (43.15)	51 (10.58)	19 (43.94)	3.33
6.ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.กระบี่	48 (9.96)	143 (29.67)	221 (45.85)	60 (12.45)	10 (2.07)	3.32
7.ต.เขาพนม อ.เขาพนม จ.กระบี่	60 (12.45)	124 (25.73)	209 (43.36)	79 (16.39)	10 (2.07)	3.30
8.ต.ไสไทย อ.เมือง จ.กระบี่	44 (9.12)	150 (31.12)	203 (42.12)	72 (14.94)	13 (2.70)	3.29
9.ต.เขาทอง อ.เมือง จ.กระบี่	45 (9.34)	135 (28.00)	203 (42.12)	80 (16.60)	19 (3.94)	3.22
10.ต.ตลิ่งชัน อ.เหนือ คลอง จ.กระบี่	35 (7.26)	118 (24.48)	256 (51.04)	61 (12.66)	22 (4.56)	3.17
11.ต.คลองประสงค์ อ.เมือง จ.กระบี่	10 (2.07)	159 (32.99)	214 (44.40)	77 (15.98)	22 (4.56)	3.12

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างสูง มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.12-4.03 แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุดได้แก่ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง มีสภาพธรรมชาติอยู่ริมฝั่งทะเล มีเกาะแก่งหลายเกาะ มีแนวปะการังน้ำตื้น มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีวิถีชีวิตแบบชาวประมง ที่นักท่องเที่ยวสนใจรองลงมาเป็นตำบลเกาะลันตาใหญ่ จะมีทะเล เกาะแก่ง หาดทรายชายทะเล น้ำทะเลใส มีวิถีชีวิตชาวประมง และมีชุมชนชาวเล

สิ่งที่ค้นพบ เกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวของชุมชนจังหวัดภูเก็ตพังงาและกระบี่ นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลที่มีวิถีชีวิตของชุมชน และให้ความสนใจเกี่ยวกับทะเลที่สะอาด น้ำทะเลใส ท้องทะเลที่ยังเป็นธรรมชาติ มีสิ่งก่อสร้างน้อย เป็นทะเลและธรรมชาติที่ยังบริสุทธิ์ ถึงแม้ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายอยู่แบบธรรมชาติ ยังเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่จะท่องเที่ยวชุมชน ลำดับที่นักท่องเที่ยวสนใจท่องเที่ยวชุมชนมากที่สุดคือจังหวัดพังงา รองลงคือจังหวัดกระบี่ และในจังหวัดภูเก็ต

เห็นได้จากความประทับใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตพังงา และกระบี่ ที่ได้ตอบแบบสอบถาม ประมวลออกมาได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ในธรรมชาติทางทะเลมากที่สุด รองลงมาเป็นแหลมพรหมเทพ หาดป่าตอง หาดทรายที่สวยงาม เกาะต่างๆ วิถีภูมิทัศน์ วัฒนธรรม สะพานสารสิน อ่าวฉลอง เขารัง ผู้คนในพื้นที่ การต้อนรับ อาหาร ผ้าบาติก ที่ปัก ทุกอย่างของจังหวัดภูเก็ต ประเพณีวัฒนธรรม ป่าไม้ แหล่งท่องเที่ยว สะพานหิน น้ำตก เมืองสะอาด ภูเก็ตแฟนตาซี มีห้างใหญ่ การรักษาสิ่งแวดล้อมดีกว่าภาคอื่นๆ สัตว์น้ำ การประชาสัมพันธ์ที่ดี ข่าวสารทันสมัย มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความเจริญของภูเก็ต

นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดพังงา สรุปได้ว่า มีสถานที่ต่างๆ ที่ประทับใจ ได้แก่ ทะเลสวย ป่าชายเลนสมบูรณ์ มีเกาะแก่งสวยงาม เกาะปันหยี เขาพิงกัน อ่าวพังงา เกาะต่างๆ ความสวยงามของน้ำทะเลสภาพธรรมชาติของหมู่เกาะสุรินทร์ และหมู่เกาะสิมิลัน น้ำตกลำปี ถ้ำลอด น้ำตกสองแพรก สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นั่งเรือชมธรรมชาติ วิวสวย ผู้คนชาวพังงา สวนสัตว์ เส้นทางเดินป่า ความรู้ลึกปลอดภัย ปีนเขา วัฒนธรรม ความสะอาดสวยงาม คนน่ารัก บรรยากาศสบาย และขนมจีน

นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ในหลากหลายความคิด สรุปได้ดังนี้ สถานที่ท่องเที่ยวที่ภูมิประเทศสวย ทะเลกระบี่สวย เกาะลันตา เกาะพีพี อ่าวมาหยา อ่าวพระนาง ไร่เลย์ สุสานหอย เกาะสวยงาม ชายทะเล ปะการังสวย การดำน้ำ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกมีความสมบูรณ์ สถานที่สวยงาม น้ำตกร้อน สระมรกต คลองสองน้ำ บุคคลอัธยาศัยดี อาหารสดและอร่อย อากาศดี อากาศบริสุทธิ์ ธรรมชาติแปลกตา สบายตา สบายใจ ภูเขาสวย วัดถ้ำเสือ เขาชนาน้ำ และวัฒนธรรมพื้นบ้าน

และยังมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาจากนักท่องเที่ยวชาวไทย เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ดังนี้

จังหวัดภูเก็ต ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การคมนาคม การจราจร รถ Taxi ถูกกว่านี้ ค่าโดยสารแพง มอเตอร์ไซด์รับจ้างปากเสีย พัฒนาด้านการขนส่ง ให้มีรถไฟฟ้า อยากรให้มีโมโตไซด์ทะเล อยากรให้มีสะพานลอยฟ้าเหมือนกรุงเทพฯ

2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักษาธรรมชาติให้คงอยู่ตามธรรมชาติ รักษาท้องถิ่นภูเก็ตไว้ดูแลขยะ พัฒนাপ่าชายเลน ควรจัดการเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รักษาทุกอย่างให้เหมือนเดิม ไม่ให้มีการตัดต้นไม้ทำลายป่า ดูแลสิ่งแวดล้อม ให้มีเจ้าหน้าที่ที่ดูแลสถานที่

3.พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้ดีขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค สุขา ความสะอาด จัดระเบียบร้านค้า พัฒนาจุดชมวิว แหลมพรหมเทพ ควรเก็บค่าเข้าชมแหลมพรหมเทพ ไม่ควรสร้างบ้านมากเกินไป พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของคนภูเก็ต

4.ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ให้มีความปลอดภัย ไม่ให้มีขโมย บางคนมีนิสัยไม่ค่อยเป็นมิตร นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่มีความเคารพสถานที่

5.การประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกสถานที่ ความชัดเจนของแผนที่

6.ควรจัดระเบียบการท่องเที่ยว จัดการไกด์ผี จัดเทศกาลแจกโปสการ์ด ทำให้บ้านเมืองให้น่าอยู่ มีการต้อนรับที่ดี ค่าใช้จ่ายถูกกว่านี้ ให้ราคาการท่องเที่ยวถูกกว่านี้ การขายสินค้านักท่องเที่ยวที่แพงเกิน ให้มีการบริการที่ดี กิจกรรมชายหาดมากกว่านี้ ควรมีสถานที่ให้คนไทยบ้าง

จังหวัดพังงา ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1.พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ให้สถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม ปรับปรุงภูมิทัศน์ ควรมีการสร้างศาลาที่พัก ควรมีสวนสนุก จำหน่ายของที่ระลึกพื้นบ้านราคาถูก

2.การคมนาคมขนส่ง การบริการ ความสะดวก สถานที่จอดรถ

3.การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ชยะ น้ำเสีย การจัดระเบียบร้านค้า

4. การประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ ควรมีเอกสาร/วารสารการนำเที่ยว ภาษาที่ใช้ ใช้ภาษาถิ่น การจัดอบรมผู้นำเที่ยว

5. การรักษาความปลอดภัย มีบุคคลทำตัวไม่เหมาะสม

6. ด้านที่พัก จังหวัดพังงาหาที่พักลำบาก

จังหวัดกระบี่ ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1.การอนุรักษ์ธรรมชาติ รักษาความสะอาด การจัดเก็บขยะริมทะเล ความสะอาดของสถานที่ ส่งเสริมให้บุคคลช่วยกันอนุรักษ์ ปลูกจิตสำนึกให้รักธรรมชาติ ห้างน้ำไม่สะอาด ทั้งขยะไม่เป็นที่

2.การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชายหาด ทำให้ประชาชนเข้าใจในภาษาต่างชาติ ควรฝึกภาษาให้มากขึ้น

3.การคมนาคม ถนนเส้นทางการเดินทาง ควรมีป้ายบอกทาง อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ ควรมีรถให้เช่า อำนวยความสะดวก ดูแลการจราจร

4.ปรับปรุงสาธารณูปโภค ติดตั้งไฟฟ้าตามเส้นทางเดินรถ

5. การประชาสัมพันธ์ แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว เอกสารวารสารการนำเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่นำเที่ยว

6. มาตรฐานความปลอดภัย

7. มาตรฐานอาหาร อาหารมีราคาแพง ราคาของระลึกแพง ของมีราคาแพง

8. มาตรฐานด้านที่พัก และอัตราค่าบริการ

ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 ชุด พังงาจำนวน100 ชุด และ กระบี่จำนวน 100 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนสิงหาคม 2547 ได้ผลจากการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นเพศชายจำนวนร้อยละ 57.96 เป็นเพศหญิง จำนวนร้อยละ 42.04 แสดงว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศเพศชายเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศหญิง

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สำรวจมีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวนร้อยละ 32.50 รองลงมาคืออายุ 15-24 ปี จำนวนร้อยละ 28.25 และอายุ 35-44 ปี จำนวนร้อยละ 17.50 อายุ 45-54 ปี จำนวนร้อยละ 11.25 อายุ 55-64 ปี จำนวนร้อยละ 6.50 อายุ 65-74 ปี จำนวนร้อยละ 2.75 อายุมากกว่า 74 จำนวนร้อยละ 1.25 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัด ภูเก็ต พังงาและกระบี่ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2547 จะเป็นกลุ่มที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-34 ปี

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาจะเป็นชาวอังกฤษมากที่สุด จำนวนร้อยละ 18.25 รองลงมาเป็นกลุ่มยุโรปจำนวนร้อยละ 17.50 ชาวออสเตรเลียจำนวนร้อยละ 9.50 ชาวจีนจำนวนร้อยละ 7.25 เป็นกลุ่มเอเชียจำนวนร้อยละ 7.25 ชาวญี่ปุ่นจำนวนร้อยละ 5.00 ชาวอเมริกันจำนวนร้อยละ 4.25 ชาวสแกนดิเนเวียจำนวนร้อยละ 4.00 และชาติอื่น ๆ จำนวนร้อยละ 22.75 ได้แก่ อิสราเอล ตะวันออกกลาง ซิมบับเวย์ อัฟริกา เป็นต้น แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 29.50 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาจำนวนร้อยละ 26.75 อนุปริญญาจำนวนร้อยละ 20.00 ปริญญาโทจำนวนร้อยละ 16.50 สูงกว่าปริญญาโทร้อยละ 3.75 ประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 3.50 แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวมีระดับการศึกษาค่อนข้างสูง

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอาชีพหลากหลายมาก มีทั้งนักเรียน/ นักศึกษา ร้อยละ 9.56 รับจ้าง/เอกชนจำนวนร้อยละ 2.01 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ครู พยาบาล จำนวนร้อยละ 2.96 และอาชีพอื่นๆ จำนวนร้อยละ 85.47 ได้แก่ กัปตัน บรรณารักษารวบรวม นักถ่ายรูป นักแต่งเพลง ผู้กำกับการแสดง นักเดิน สถาปนิก มัณฑนากร ออกแบบคอมพิวเตอร์ นักจิตวิทยา แม่บ้าน เป็นต้น

รายได้ของนักท่องเที่ยว (ต่อเดือน) มีนักท่องเที่ยวที่ไม่อยากจะระบุรายได้จำนวนร้อยละ 81.50 มีเพียงร้อยละ 18.50 ที่ระบุรายได้อยู่ระหว่าง 500-60,000 ดอลลาร์ และเงินปอนด์ อยู่ระหว่าง 400-6,000 ปอนด์ ที่ระบุเป็นเงินบาทอยู่ระหว่าง 30,000-400,000 บาท

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุดจำนวนร้อยละ 49.50 นับถือศาสนาอิสลามจำนวนร้อยละ 14.25 ศาสนาพุทธ จำนวนร้อยละ 14.26 นับถือศาสนาอื่น ๆ จำนวนร้อยละ 22.25

การเดินทางท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเป็นกลุ่มจำนวนร้อยละ 75.00 มากกว่าเดินทางคนเดียวซึ่งมีร้อยละ 25.00

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อน จำนวนร้อยละ 49.75 ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยว 50.25

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จะพักอยู่ตั้งแต่ 1-7 วัน ร้อยละ 58.89 จำนวน 8-14 วัน ร้อยละ 20.94 จำนวน 15-21 วัน ร้อยละ 5.93 จำนวน 22-30 วัน ร้อยละ 1.58 มากกว่า 30 วัน ร้อยละ 12.64 จะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะพักประมาณ 1-7 วันมากที่สุด ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวชุมชนควรจะคำนึงถึงระยะเวลาของนักท่องเที่ยวด้วย

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีไกด์นำเที่ยวจำนวนร้อยละ 25.25 ไม่ได้ใช้ไกด์นำเที่ยว จำนวนร้อยละ 74.75

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ประมวลได้ดังนี้ จังหวัดภูเก็ตมีเครื่องอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีทันสมัยดีมาก ทะเลสวย มีความสนุกสนานมากที่ภูเก็ต ชอบสปา ป่าตอง หาดทราย วัต ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดพังงา สวยงามมากเจียบสงบผู้คนเป็นมิตรและสุภาพ จีนไม่เคยชอบที่ไหนเท่าที่นี้มาก่อน ครั้งแรกที่มารู้สึกประทับใจและมหัศจรรย์ ประทับใจธรรมชาติและการขี่ช้าง ทะเลสวย หาดทราย ป่าชายเลน สปาดีมาก ผู้คนใจดี รอยยิ้มของผู้คนทุกอย่างที่แปลกใหม่ วัฒนธรรมประเพณี ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ กิจกรรมปีนเขา เกาะพีพี การจัดท่องเที่ยวทางเรือ 3 วัน 2 คืน ทางตะวันตกและตะวันออกของกระบี่ ร้านอาหาร ทะเลสวย หาดทราย ป่าชายเลนแม่น้ำกระบี่ อากาศดี รีสอร์ทที่ริมทะเลอ่าวนางดีมาก น้ำตกร้อน สปาสบายมาก อาหารอร่อยมาก รอยยิ้ม วัฒนธรรม สิ่งที่แตกต่างกันไป เป็นที่ที่สวยงามมาก ธรรมชาติที่สวยงาม

จะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีความประทับใจพอใจในสิ่งที่ใกล้เคียงกัน คือ ทะเล หาดทราย อากาศ ธรรมชาติที่สวยงาม วัฒนธรรม รอยยิ้ม ความเป็นมิตรของผู้คน รวมทั้งอาหารและสปา

ความต้องการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ไม่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน จำนวนร้อยละ 39.75 นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวนร้อยละ 60.25

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นเพศชายร้อยละ 56.85 และเพศหญิงร้อยละ 43.15

ตารางที่ 4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

เพศของนักท่องเที่ยวต่าง ประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
ชาย	137	56.85	$X^2 = 0.009$ Sig. = 0.923
หญิง	104	43.15	
รวม	241	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.923 แสดงว่า เพศของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน มากที่สุดมีอายุระหว่าง 25-34 ปี จำนวนร้อยละ 34.43 รายละเอียดดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

อายุของนักท่องเที่ยวต่าง ประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
15-24 ปี	74	30.71	$X^2 = 6.845$ Sig. = 0.335
25-34 ปี	83	34.43	
35-44 ปี	38	15.77	
45-54 ปี	25	10.37	
55-64 ปี	15	6.22	
65-74 ปี	4	1.66	
มากกว่า 74 ปี	2	0.83	
รวม	241	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.335 แสดงว่า อายุของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน เป็นชาวยุโรปมากที่สุด จำนวนร้อยละ 20.33 รองลงมาเป็นชาวอังกฤษจำนวนร้อยละ 17.84 รายละเอียดเรียงตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 4.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว ต่างประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.กลุ่มยุโรป	49	20.33	$X^2 = 24.934$ sig. = 0.002
2.อังกฤษ	43	17.84	
3.ออสเตรเลีย	20	8.30	
4.จีน	15	6.22	
5.กลุ่มเอเชีย	15	6.22	
6.อเมริกัน	14	5.81	
7.สแกนดิเนเวีย	8	3.32	
8.นิวซีแลนด์	6	2.49	
9.ญี่ปุ่น	6	2.49	
10.และชาติอื่น ๆ	65	26.97	
รวม	241	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.002 แสดงว่า เชื้อชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุดจำนวนร้อยละ 35.26 ดังรายละเอียดเรียงตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวต่างประเศ	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ปริญญาตรี	85	35.26	$X^2 = 10.288$ sig. = 0.067
2.มัธยมศึกษา	52	21.58	
3.อนุปริญญา	50	20.75	
4.ปริญญาโท	39	16.18	
5.สูงกว่าปริญญาโท	8	3.32	
6.ประถมศึกษา	7	2.90	
รวม	241	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.067 แสดงว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน นับถือศาสนาคริสต์ เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.50 ดังรายละเอียดเรียงตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 4.26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

การนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวต่างประเศ	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.คริสต์	124	51.45	$X^2 = 22.474$ sig. = 0.000
2.อื่นๆ	75	31.12	
3.พุทธ	22	9.13	
4.อิสลาม	20	8.30	
รวม	241	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนา ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.000 แสดงว่า การนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับความต้องการการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน จะเดินทางเป็นกลุ่มร้อยละ 84.65 มากกว่าเดินทางคนเดียวร้อยละ 15.35 ดังรายละเอียดเรียงตามลำดับดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน

ลักษณะการเดินทางของ นักท่องเที่ยวต่างประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.เป็นกลุ่ม	204	84.65	X ² = 12.398 sig. = 0.000
2.คนเดียว	37	15.35	
รวม	241	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.000 แสดงว่า ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับความต้องการการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยว

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวชุมชน

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวชุมชน ด้วยเหตุผลเพราะในชุมชนมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เป็นเหตุผลที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเลือกเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอปอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น การได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ การเดินทางสะดวก มีความปลอดภัย และการได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริงตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงเหตุผลที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวชุมชนเรียงตามลำดับ

เหตุผลที่ต้องการ	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ระดับค่า เฉลี่ย (X)
1. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย	83 (34.44)	114 (47.30)	38 (15.77)	4 (1.66)	2 (0.83)	4.13
2. ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอปอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น	68 (28.22)	118 (48.96)	49 (20.33)	6 (2.49)	0 (0.00)	4.03
3. ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น	68 (28.21)	81 (33.61)	72 (29.88)	17 (7.05)	3 (1.25)	3.80
4. การได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	51 (21.16)	105 (43.57)	68 (28.22)	16 (6.64)	1 (0.41)	3.78
4. ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	54 (22.41)	86 (35.68)	73 (30.29)	23 (9.54)	5 (2.08)	3.67
6. ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ	42 (17.43)	95 (39.42)	80 (33.20)	18 (7.47)	6 (2.48)	3.64
7. การเดินทางสะดวก	(23.98)	(30.77)	(32.58)	(9.95)	(2.72)	3.62
8. ความปลอดภัย	50 (20.75)	58 (24.07)	77 (31.95)	48 (19.91)	8 (3.32)	3.39
9. การได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริง	45 (18.67)	62 (25.73)	75 (31.12)	47 (19.50)	12 (4.98)	3.34

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสนใจต้องการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดภูเก็ตจำนวนร้อยละ 55.19 จังหวัดพังงาจำนวนร้อยละ 23.24 และจังหวัดกระบี่จำนวนร้อยละ 21.58

ตารางที่ 4.29 แสดงจังหวัดที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวชุมชน

จังหวัดที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศต้องการ ท่องเที่ยวชุมชน	ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ภูเก็ต	133	55.19	X ² = 5.781 sig. = 0.056
2.พังงา	56	23.24	
3.กระบี่	52	21.58	
รวม	241	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างจังหวัดที่นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชน โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.056 แสดงว่า จังหวัดที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศยังให้ความสนใจจังหวัดภูเก็ตมากกว่าจังหวัดพังงาและกระบี่ ทั้งนี้เนื่องจาก การที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ รู้จักจังหวัดภูเก็ตมากกว่าจังหวัดพังงาและจังหวัดกระบี่ ต้องมีการประชาสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น

ในการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ดังนี้

จังหวัดภูเก็ต ควรพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การคมนาคม การจราจรติดขัด ค่าโดยสารรถแท็กซี่แพง รถตุ๊กตุ๊กมีน้อย พัฒนาเส้นทางบนไหล่เขา อยากให้คนขับรถพูดภาษาอังกฤษได้

2. พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว พยายามไม่เพิ่มสิ่งก่อสร้าง จัดระเบียบชุมชน ควบคุมการขายของตามแผงลอย สถานที่พักผ่อนแห่งไม่ปลอดภัย มีความเสี่ยงสูง

2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักษาธรรมชาติให้คงอยู่ตามธรรมชาติไม่ควรพัฒนา รักษาชายหาด ดูแลไม่ให้เกิดมลพิษในทะเล ดูแลขยะ ควรจัดการเที่ยวเพื่อศึกษาชุมชน รักษาทุกอย่างให้เหมือนเดิม รักษาความเป็นภูเก็ตไว้ ดูแลสิ่งแวดล้อม ป่าตองควรลดบาร์ลิ่ง การจัดระเบียบร้านค้า หยุดสถานเริงรมย์หลังสี่ทุ่ม และควรยกเลิกกีฬาตกปลา หาดกะรนมีปัญหาสิ่งแวดล้อมมากชายหาดและทะเลสกปรก ควรหยุดการขับเรือบริเวณชายหาดเพราะเป็นการทำลายชายหาด

4. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ให้มีความปลอดภัย ไม่ให้มีขโมย

5. การประชาสัมพันธ์ ให้มีป้ายบอกสถานที่ ประชาชนควรรู้ภาษาอังกฤษ
6. ให้พัฒนาเทคนิคการจัดการท่องเที่ยว ราคาสวนสัตว์ และพิพิธภัณฑ์แพงไป

จังหวัดพังงา ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ชยะ น้ำเสีย ดูแลขยะที่เขาหลัก เกาะปันหยี

2. การรักษาความปลอดภัย ดูแลความปลอดภัย

3. ให้ประชาชนสามารถพูดภาษาอังกฤษได้

จังหวัดกระบี่ ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การคมนาคม ให้มีเส้นทางจักรยานมากขึ้น สภาพของรถบัสที่ให้บริการควรปรับปรุงแก้่มาก ปรับปรุงสถานีขนส่งกระบี่

2. มาตรฐานความปลอดภัย ให้ระวังขโมย

3. การอนุรักษ์ธรรมชาติ ลดการก่อสร้างริมชายหาด รักษาความสะอาด การจัดเก็บขยะริมทะเล ความสะอาดของสถานที่ ปลูกจิตสำนึกให้รักธรรมชาติ ห้องน้ำไม่สะอาด

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาการท่องเที่ยวในตัวเมืองกระบี่ ชายหาด ทำให้ประชาชนเข้าใจในภาษาต่างชาติ ควรฝึกภาษาให้มากขึ้น

5. มาตรฐานอาหาร อาหารอร่อย แต่ร้านอาหารมีขยะ

จะเห็นว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความสนใจจะท่องเที่ยวชุมชน ประทับใจในความงดงามของธรรมชาติในชุมชน ชื่นชอบผู้คนรอยยิ้ม วิถีชีวิต ชอบสิ่งแปลกใหม่ แต่อยากจะให้ดูแลรักษาความเป็นภูเก็ต พังงา และกระบี่ไว้ อย่าจะให้ทรัพยากรถูกทำลาย อยากให้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ความสะอาด จัดการเรื่องขยะ แล้วจะมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่ขายได้นานและยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ใช้ข้อมูล ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่จะให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว และศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะผู้ศึกษา ได้ดำเนินการวิจัย จากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จาก การสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถามของประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการวิจัยเอกสาร การศึกษาวิจัยได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ การประเมินศักยภาพชุมชนโดยวิธีกำหนดค่าตัวแปร ให้ค่าน้ำหนักแต่ละตัวแปร (Weighting Score Method) การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศใช้โปรแกรม SPSS⁺ วิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไควร์ สแคว(Chi-square) และความสอดคล้องของค่าตัวแปรโดยใช้ความสัมพันธ์ Likelihood Ratio

5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัย

มีผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 สรุปผลการศึกษาศักยภาพชุมชน

ในจังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูงเกือบทุกตำบล มีศักยภาพสูง 14 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 3 ตำบล ศักยภาพของชุมชนสูงในสามลำดับแรกคือ ตำบลไม้ขาว ตำบลป่าคลอก และ ตำบลเทพกษัตรี

ในจังหวัดพังงามีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูง จำนวน 34 ตำบล และชุมชนที่มีศักยภาพปานกลาง 14 ตำบล ตำบลที่มีศักยภาพสูงแปดลำดับแรกคือ ตำบลเกาะพระทอง ตำบลเกาะยาวน้อย ตำบลคึกคัก ตำบลบ่อแสน ตำบลท้ายเหมือง ตำบลเกาะยาวใหญ่ ตำบลเกาะปันหยี และตำบลสองแพรก

ในจังหวัดกระบี่ มีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูงจำนวน 30 ตำบล และศักยภาพปานกลางจำนวน 23 ตำบล ศักยภาพชุมชนสูงในแปดลำดับแรกคือ ตำบลเกาะลันตาใหญ่ ตำบลคลองประสงค์ ตำบลปากน้ำ ตำบลไสไทย ตำบลอ่าวนาง ตำบลแหลมสัก ตำบลตลิ่งชัน และตำบลคลองท่อมเหนือ ตำบลที่มีศักยภาพรองลงมาและน่าสนใจศึกษาคือ ตำบลเขาครามและตำบลเขาทอง

5.1.2 สรุปผลการศึกษาความต้องการของชุมชน

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชน ที่จะพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสอบถาม ศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชน จำนวน 1,000 ชุด ตำบลละ 9-10 คน ได้ผลปรากฏว่า ทุกตำบลในจังหวัด ภูเก็ต พังงา และ กระบี่ มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน ด้วยเหตุผลที่ใกล้เคียงกันมาก คือเพื่อเพิ่มรายได้และทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า ชุมชนต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวชุมชน

5.1.3 สรุปผลการศึกษาความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

สรุปผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 300 ชุด พังงาจำนวน 100 ชุด และ กระบี่จำนวน 100 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนกันยายน 2547 ได้ผลจากการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไป นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นเพศชายร้อยละ 48.33 เพศหญิงมีจำนวนร้อยละ 51.67 แสดงว่าเป็นช่วงที่เพศหญิงเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย นักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 25-34 ปี เป็นจำนวนมากที่สุดร้อยละ 32.33 รองลงมาคืออายุ 15-24 ปี ร้อยละ 32.00 ภูมิลำเนาอยู่ทางภาคใต้มากที่สุดร้อยละ 47.50 รองลงมาเป็นภาคกลางร้อยละ 15.33 รวมกับกรุงเทพมหานครร้อยละ 14.00 เป็นร้อยละ 29.33 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาเป็นปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 32.00 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาร้อยละ 29.67 นักท่องเที่ยวมีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดร้อยละ 27.83 รองลงมาคือนักเรียน / นักศึกษาร้อยละ 22.50 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้(ต่อเดือน) จำนวน 10,001 - 20,000 บาท เป็นกลุ่มที่เดินทางมามากที่สุด ร้อยละ 48.33 รองลงมาคือมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 22.00 นักท่องเที่ยวนับถือศาสนาพุทธมากที่สุดร้อยละ 80.83 รองลงมานับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 15.33 นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเป็นกลุ่มมากที่สุดร้อยละ 78.33 เดินทางคนเดียวร้อยละ 21.67 นักท่องเที่ยวเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และ กระบี่ มาก่อนจำนวนร้อยละ 50.00 ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยว ก่อนจำนวนร้อยละ 50.00

นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และ กระบี่ จาก สื่อมากที่สุด ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ได้รับข่าวสารจากหน่วยงานของราชการ และเอกชน รวมทั้งการบอกเล่าของพ่อแม่ พี่น้อง ญาติ และเพื่อน

ความต้องการท่องเที่ยวชุมชน นักท่องเที่ยวไม่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน จำนวนร้อยละ 19.67 ทั้งนี้มีเหตุผลที่ไม่ต้องการ เพราะ ปกติอยู่ในชนบทจนเบื่อแล้ว ไม่ชอบความลำบาก ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ กลัวอาจจะไม่ปลอดภัย สถานที่ไม่เป็นที่รู้จักดีพอ

นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวนร้อยละ 82.67 เหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชน เพราะในชุมชนมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เป็นเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอปออารมณ์

ของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ การได้ชมชนบทรรมนิยมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น การได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริง มีความปลอดภัย และการเดินทางสะดวก ตามลำดับ

จังหวัดภูเก็ต ระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดภูเก็ต มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.27-3.39 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับปานกลาง แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจในลำดับแรก คือ ตำบล เทพกระษัตริ์ รองลงมาเป็นตำบลบ้านไม้ขาว และตำบลป่าครอก ซึ่งอยู่ในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ตทั้งสามตำบล

ตำบลเทพกระษัตริ์ มีจุดที่น่าสนใจหลายอย่าง ได้แก่ วิถีชีวิตชุมชนชาวถลางที่จัดแสดงที่บ้านวัฒนธรรมบ้านเขนง ทรัพยากรธรรมชาติเขาพระแทว บริเวณน้ำตกโดนไพรสามารถเดินป่าไปยังน้ำตกบางแป้ได้

จังหวัดพังงา ระดับความสนใจนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา เรียงตามลำดับคือ ต.เกาะพระทอง อ.คุระบุรี ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว ต.คึกคัก อ.ท้ายเหมือง ต.เกาะปันหยี อ.เมือง ต.เกาะยาวใหญ่ อ.เกาะยาว ต.ท้ายเหมือง อ.ท้ายเหมือง ต.บ่อแสน อ.ทับปุด สองแพรก อ.เมือง

นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.75-4.10 ตามเกณฑ์ที่วางไว้จัดอยู่ในระดับสูง แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุด ได้แก่ ตำบลเกาะพระทอง ซึ่งเป็นอันซีนไทยแลนด์ (Unseen Thailand) จะมีธรรมชาติที่เป็นทุ่งหญ้า มีกวาง และพืชพรรณที่แปลกแตกต่างออกไป มีชายหาดและทะเลที่สวยงาม สามารถไปพักผ่อน มีกิจกรรม หาปลากับชาวบ้าน และสามารถตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด

จังหวัดกระบี่ ระดับความสนใจนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดกระบี่ เรียงตามลำดับ คือ ต.ตลิ่งชัน อ.เหนือคลอง ต.เกาะลันตาใหญ่ อ.เกาะลันตา ต.ไสไทย อ.เมือง ต.อ่าวนาง อ.เมือง ต.คลองประสงค์ อ.เมือง ต.แหลมสัก อ.อ่าวลึก ต.ปากน้ำ อ.เมือง ต.เขาคราม อ.เมือง ต.คลองท่อมเหนือ อ.คลองท่อม ต.เขาทอง อ.เมือง และ ต.เขาพนม อ.เขาพนม จ.กระบี่

นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดกระบี่ มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.20-3.85 ตามเกณฑ์ที่วางไว้จัดอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างสูง แหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุดได้แก่ตำบลตลิ่งชัน อำเภอเหนือคลอง มีสภาพธรรมชาติอยู่ริมฝั่งทะเล มีเกาะแก่งหลายเกาะ มีแนวปะการังน้ำตื้น อยู่กึ่งกลางระหว่างเกาะพีพีและเกาะลันตา เป็นชุมชนกลุ่มที่นับถืออิสลาม มีวิถีชีวิตแบบชาวประมง ที่นักท่องเที่ยวสนใจรองลงมาเป็นตำบลเกาะลันตาใหญ่ จะมีทะเล เกาะแก่ง หาดทรายชายทะเล น้ำทะเลใส มีวิถีชีวิตชาวประมง และมีชุมชนชาวเล

สิ่งที่ค้นพบ เกี่ยวกับความต้องการการท่องเที่ยวของชุมชนจังหวัดภูเก็ตพังงาและกระบี่ นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลที่มีวิถีชีวิตของชุมชน และให้ความสนใจเกี่ยวกับทะเลที่สะอาด น้ำทะเลใส ท้องทะเลที่ยังเป็นธรรมชาติ มีสิ่งก่อสร้างน้อย เป็นทะเลและธรรมชาติที่ยังบริสุทธิ์ ถึงแม้ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายอยู่แบบธรรมชาติ ยังเป็นที่ชื่นชอบ

ของนักท่องเที่ยวที่จะท่องเที่ยวชุมชน ลำดับที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจท่องเที่ยวชุมชนมากที่สุดคือจังหวัดพังงา รองลงคือจังหวัดกระบี่ และในจังหวัดภูเก็ต

ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 ชุด พังงาจำนวน 100 ชุด และ กระบี่จำนวน 100 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนสิงหาคม 2547 ได้ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นเพศชายร้อยละ 57.96 เป็นเพศหญิงร้อยละ 42.04 แสดงว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศเพศชายเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศหญิง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัด ภูเก็ต พังงาและกระบี่จะเป็นกลุ่มที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-34 ปี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 32.50 รองลงมาคืออายุ 15-24 ปี ร้อยละ 28.25 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจะเป็นชาวอังกฤษมากที่สุด จำนวนร้อยละ 18.25 รองลงมาเป็นกลุ่มยุโรปจำนวนร้อยละ 17.50 ชาวออสเตรเลียจำนวนร้อยละ 9.50 ชาวจีนจำนวนร้อยละ 7.25 เป็นกลุ่มเอเชียจำนวนร้อยละ 7.25 ชาวญี่ปุ่นจำนวนร้อยละ 5.00 ชาวอเมริกันจำนวนร้อยละ 4.25 ชาวสแกนดิเนเวียจำนวนร้อยละ 4.00 และชาติอื่น ๆ จำนวนร้อยละ 22.75 ได้แก่ อิสราเอล ตะวันออกกลาง ซิมบับเวย์ อัฟริกา เป็นต้น

ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 29.50 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาจำนวนร้อยละ 26.75 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอาชีพหลากหลายมาก มีทั้งนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 9.56 รับจ้าง/เอกชนจำนวนร้อยละ 2.01 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ครู พยาบาล จำนวนร้อยละ 2.96 และอาชีพอื่นๆ จำนวนร้อยละ 85.47 ได้แก่ กัปตัน บรรณารักษ์วารสาร นักถ่ายรูป นักแต่งเพลง ผู้กำกับการแสดง นักเต้น สถาปนิก มัคคนาคร ออกแบบคอมพิวเตอร์ นักจิตวิทยา แม่บ้าน เป็นต้น รายได้ของนักท่องเที่ยว (ต่อเดือน) มีนักท่องเที่ยวที่ไม่อยากจะระบุรายได้จำนวนร้อยละ 81.50 มีเพียงร้อยละ 18.50 ที่ระบุรายได้อยู่ระหว่าง 500-60,000 ดอลลาร์ และเงินปอนด์อยู่ระหว่าง 400-6,000 ปอนด์ ที่ระบุเป็นเงินบาทอยู่ระหว่าง 30,000-400,000 บาท นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุดจำนวนร้อยละ 49.50 นับถือศาสนาอิสลามจำนวนร้อยละ 14.25 ศาสนาพุทธ จำนวนร้อยละ 14.26 นับถือศาสนาอื่นๆ จำนวนร้อยละ 22.25 การเดินทางท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเป็น กลุ่มจำนวนร้อยละ 75.00 มากกว่าเดินทางคนเดียวซึ่งมีร้อยละ 25.00 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อนร้อยละ 49.75 ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยว 50.25

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จะพักอยู่ตั้งแต่ 1-7 วัน ร้อยละ 58.89 จำนวน 8-14 วัน ร้อยละ 20.94 จำนวน 15-21 วัน ร้อยละ 5.93 จำนวน 22-30 วัน ร้อยละ 1.58 มากกว่า 30 วัน ร้อยละ 12.64 จะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะพักประมาณ 1-7 วันมากที่สุด ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวชุมชนควรจะคำนึงถึงระยะเวลาของนักท่องเที่ยวด้วย

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีไกด์นำเที่ยวจำนวนร้อยละ 25.25 ไม่ได้ใช้ไกด์นำเที่ยวจำนวนร้อยละ 74.75

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ประมวลไว้ดังนี้ จังหวัดภูเก็ตมีเครื่องอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีทันสมัยดีมาก ทะเลสวย มีความสนุกสนานมากที่ภูเก็ต ชอบสปา ป่าตอง หาดทราย วัต ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดพังงา สวยงามมากเจียบสงบผู้คนเป็นมิตรและสุภาพ ฉันทไม่เคยชอบที่ไหนเท่าที่นี้มาก่อน ครั้งแรกที่มารู้สึกประทับใจและมหัศจรรย์ประทับใจธรรมชาติและการขี่ช้าง ทะเลสวย หาดทราย ป่าชายเลน สปาดีมาก ผู้คนใจดี รอยยิ้มของผู้คนทุกอย่างที่แปลกใหม่ วัฒนธรรมประเพณี ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ กิจกรรมปีนเขา เกาะพีพี การจัดท่องเที่ยวทางเรือ 3 วัน 2 คืน ทางตะวันตกและตะวันออกของกระบี่ ร้านอาหาร ทะเลสวย หาดทราย ป่าชายเลนแม่น้ำกระบี่ อากาศดี รีสอร์ทที่ริมทะเลอ่าวนางดีมาก น้ำตกร้อน สปาสบายมาก อาหารอร่อยมาก รอยยิ้ม วัฒนธรรม สิ่งที่แตกต่างกันไป เป็นที่ที่สวยงามมาก ธรรมชาติที่สวยงาม

จะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีความประทับใจพอใจในสิ่งที่ใกล้เคียงกัน คือ ทะเล หาดทราย อากาศ ธรรมชาติที่สวยงาม วัฒนธรรม รอยยิ้ม ความเป็นมิตรของผู้คน รวมทั้งอาหารและสปา

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ไม่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน จำนวนร้อยละ 39.75 นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวนร้อยละ 60.25

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวชุมชน ด้วยเหตุผลเรียงตามลำดับ คือ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอปอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น การได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ การเดินทางสะดวก มีความปลอดภัย และการได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริง

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสนใจต้องการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดภูเก็ตร้อยละ 55.19 จังหวัดพังงาร้อยละ 23.24 และจังหวัดกระบี่ร้อยละ 21.58 แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศยังให้ความสนใจจังหวัดภูเก็ตมากกว่าจังหวัดพังงาและกระบี่ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ รู้จักจังหวัดภูเก็ตมากกว่าจังหวัดพังงาและจังหวัดกระบี่ เพื่อให้รู้จักทั้งสองจังหวัดต้องมีการประชาสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น

5.2 การอภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 ศักยภาพของชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ชุมชนของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ เกือบทุกชุมชนจะมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนแตกต่างกันออกไป และยังมีความแตกต่างในแต่ละจังหวัด จังหวัดภูเก็ตมีทั้งหมด 17 ตำบล จังหวัดพังงา มีทั้งหมด 48 ตำบล และ จังหวัดกระบี่มีทั้งหมด 53 ตำบล ใน

แต่ละตำบลจะวิถีชีวิตของชุมชนแตกต่างกันไปตามบริบท มีอาชีพที่ขึ้นอยู่กับสภาพธรรมชาติที่เอื้ออำนวย มีขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นไปตามคติความเชื่อของแต่ละกลุ่ม บางชุมชนมีประวัติอันยาวนาน การดำรงชีวิต การดำรงอยู่ของชุมชน

จากการศึกษาศักยภาพชุมชน สิ่งที่พบน่าสนใจหลายอย่าง เช่น ในตำบลต่าง ๆ จะมีศักยภาพในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่น่าสนใจในเกือบทุกตำบล ซึ่งตำบลที่อยู่ใกล้เคียงกันจะมีวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมที่เหมือนกัน สิ่งที่นำเสนออีกอย่างหนึ่ง คือภูมิปัญญาท้องถิ่น จะมีภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับ ปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต ทั้งการทำอาหารที่หลากหลาย ขนมไทย อาหารพื้นบ้าน ขนมท้องถิ่น เป็นต้น สมุนไพรที่นำมาทำยาพื้นบ้านเพื่อรักษาโรค หรือแม้แต่การต่อกระดูก ซึ่งกำลังจะสูญหายไป การทำอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ เช่น อวนปู ไซปลา หรือเครื่องจักสานที่นำมาเป็นอุปกรณ์ใช้สอย ได้แก่ หมวกจีน กระจาด กระดัง เข่ง ข้องใส่ปลา รวมทั้งสานไม้ไผ่ทำฝายบ้าน ยังมีภูมิปัญญาในการประกอบอาชีพ ทำการเกษตร การปลูกข้าว การเก็บข้าวที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น การสีข้าวแบบโบราณ โยงไปถึงประเพณี การดำข้าวเม่าขึ้นข้าวใหม่ การปลูกยาง ทำไร่ ทำสวน ล้วนแต่น่าสนใจ ศึกษาเป็นอย่างยิ่ง การที่จะนำศักยภาพชุมชนเหล่านั้นมาทำเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จะต้องมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวแก่ชุมชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาองค์กรที่จะดูแลการท่องเที่ยวในชุมชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว จึงจำเป็นจะต้องให้ความรู้และพัฒนาองค์กรชุมชนที่จะดูแลการท่องเที่ยวในชุมชน จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืน

จังหวัดภูเก็ต มีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูง 14 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 3 ตำบล ศักยภาพของชุมชนสูงในสามลำดับแรกคือ ตำบลไม้ขาว ตำบลป่าคลอก และ ตำบลเทพกษัตรี ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต ไม่ได้ดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถูกทำลายอย่างรวดเร็ว ภูเก็ตเคยมีปะการังที่สวยงามงามใกล้ชายฝั่งทะเล ไม่ว่าจะเป็นหาดในยาง เขาขาด หาดราไวย์ เพียงช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมาถูกทำลายจนไม่เหลือ จังหวัดภูเก็ตเป็นชุมชนที่ค่อนข้างเป็นชุมชนเมืองมากกว่าเป็นชุมชนชนบท จะมีองค์กรที่ดูแลการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพหลายองค์กร แต่ทำในระบบเศรษฐกิจ ไม่เป็นระบบของชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นของคนอื่นที่ไม่ใช่คนในชุมชน ชุมชนยังไม่ได้เป็นเจ้าของ ยังไม่เกิดผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ท้องถิ่น ไม่ได้ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตัวเอง

การจัดการท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกมาก เจริญเท่าเทียมกันทั้งเกาะ แต่ขาดเสน่ห์ของชุมชน

จังหวัดพังงา มีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูง จำนวน 34 ตำบล และชุมชนที่มีศักยภาพปานกลาง 14 ตำบล ตำบลที่มีศักยภาพสูงแปดลำดับแรกคือ ตำบลเกาะพระทอง ตำบลเกาะยาวน้อย ตำบลคึกคัก ตำบลบ่อแสน ตำบลท้ายเหมือง ตำบลเกาะยาวใหญ่ ตำบลเกาะปันหยี และตำบลสองแพรก ชุมชนในจังหวัดพังงามีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

เรื่องขององค์กรชุมชน จังหวัดพังงาเป็นชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ ที่หลากหลาย ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

ในด้านการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนในจังหวัดพังงามีหลายชุมชนที่สร้างกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกองทุนของชุมชนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ชุมชนจังหวัดพังงามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไปศึกษาดูงาน ซึ่งมีชุมชนเกาะยาวน้อยเป็นต้นแบบ ทำให้ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบการจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน และสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

จังหวัดกระบี่ มีศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสูง จำนวน 30 ตำบล และศักยภาพปานกลางจำนวน 23 ตำบล ศักยภาพชุมชนสูงในแปดลำดับแรกคือ ตำบลเกาะลันตาใหญ่ ตำบลคลองประสงค์ ตำบลปากน้ำ ตำบลไสไทย ตำบลอ่าวนาง ตำบลแหลมสัก ตำบลตลิ่งชัน และตำบลคลองท่อมเหนือ ตำบลที่มีศักยภาพรองลงมาและน่าสนใจศึกษาคือ ตำบลเขาครามและตำบลเขาทอง ชุมชนในจังหวัดกระบี่ มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์เป็นจำนวนมาก ทั้งทางบกและทางทะเล และมีประเพณีวัฒนธรรม ความรู้ภูมิปัญญา แต่ขาดองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งในการดูแลให้เกิดผลประโยชน์กับชุมชน ชุมชนยังไม่ได้เป็นเจ้าของ ยังไม่เกิดผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ท้องถิ่น

การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ยังเป็นของคนอื่นที่ไม่ใช่คนในชุมชน ไม่ได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางในการท่องเที่ยวเพียงน้อย

จากหลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โครงการการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ ได้กำหนดหลักการเพื่อให้เห็นจุดยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน ได้แก่

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทาง
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกระดับคุณภาพชีวิต
5. มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
6. คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างความต่างวัฒนธรรม

8. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
10. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

จากหลักการดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า **จังหวัดพังงา** เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพของชุมชน ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมากที่สุดใน 3 จังหวัด

ประเด็นที่ 2 เรื่องความต้องการของชุมชนที่จะให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทุกชุมชนต้องการเพื่อเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จากการลงไปชุมชน มีข้อสังเกตว่า เรื่องของเศรษฐกิจเป็นเรื่องสำคัญ การที่ได้สัมผัสกับชุมชนต่าง ๆ ในแง่มุมของการท่องเที่ยว คนส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้คนเข้ามาท่องเที่ยวโดยคิดเพียงรายได้ คิดแต่สิ่งที่จะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อรายได้จากการท่องเที่ยว โดยไม่ได้คำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา ยังไม่มีการวางแผนในการจัดการให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวคงอยู่อย่างยั่งยืน มีเพียงส่วนน้อยและน้อยมากที่ตื่นตัวแม้ว่าต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ แต่มีความคิดในแง่มุมของการจัดการและการอนุรักษ์ ยกตัวอย่าง เช่น ที่ตำบลเกาะพระทอง จังหวัดพังงา มีบางหมู่บ้านถึงแม้ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามา เขายังต้องการชะลอการเข้ามาของนักท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับคนในหมู่บ้าน ต้องการการวางแผนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวได้ชั่วลูกชั่วหลาน และที่ตำบลเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา มีองค์กรชุมชนดูแลและการจัดการควบคุมและจำกัดนักท่องเที่ยวในแต่ละวัน และกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นับเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ชุมชนส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการ และดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และชุมชนเองต้องการในสิ่งเหล่านี้ในการพัฒนาตัวเอง ยกตัวอย่างตำบลคลองประสงค์ จังหวัดกระบี่ ได้เริ่มการท่องเที่ยวชุมชน แต่ขาดความรู้เกี่ยวกับป้าชายเลนที่มีอยู่มากมายในตำบล เป็นแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติเป็นแรมซาร์ไซด์ ชุมชนต้องการจะให้เยาวชนได้เรียนรู้ในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อการดูแลการจัดการที่ถูกต้องสามารถใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน คณะผู้วิจัยจึงจัดการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและตั้งกลุ่ม ท่องเที่ยวชุมชนบ้านเกาะกลาง ที่ตำบลคลองประสงค์ขึ้น ชุมชนตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต กำลังพยายามให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนขึ้น ชุมชนมีทั้ง ทะเล เต่าทะเล จักจั่นทะเล ป่าพรุ และวิถีชีวิตที่น่าสนใจ ชุมชนต้องการความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยว

เพื่อให้มีการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ชุมชนต้องบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว

2. การลดการบริโภคที่มากเกินไปและการลดของเสีย (Reducing Overconsumption and Waste) จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลาย

ในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว

3.การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining Diversity) มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

4.การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Integrating Tourism into Planning) จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

5.การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Supporting Local Economics) โดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย

6.การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว (Involving Local Communities) ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากร และสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย

7.การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

8.การฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

9.การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมมูล (Marketing Tourism Responsibly) จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

10.การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ (Undertaking Research) จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวและนักลงทุน

ดังนั้นสิ่งที่ควรพัฒนาให้กับชุมชน คือความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการตามหลักการที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ประเด็นที่ 3 เรื่องความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน นักท่องเที่ยวไม่ต้องการท่องเที่ยวชุมชนจำนวนร้อยละ 19.67 ทั้งนี้มีเหตุผลที่ไม่ต้องการ เพราะ ปกติอยู่ในชนบทจนเบื่อแล้ว ไม่ชอบความลำบาก ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ กลัวอาจจะไม่ปลอดภัย สถานที่ไม่เป็นที่รู้จักดีพอ นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวนร้อยละ 82.67 เหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวชุมชน ด้วยเหตุผลที่ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอปออัอมอารีของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น ได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ ได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริง การเดินทางสะดวก ความปลอดภัย

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ไม่ต้องการท่องเที่ยวชุมชน จำนวนร้อยละ 39.75 นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวนร้อยละ 60.25 ด้วยเหตุผลที่ว่า คือ ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอปอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น การได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ การเดินทางสะดวก มีความปลอดภัย และการได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริง

จะพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความต้องการท่องเที่ยวในชุมชน โดยเหตุผลที่เหมือนกัน ต้องการชุมชนที่มีกิจกรรมอันหลากหลาย ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอปอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น การได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ ถ้ามีการจัดการที่ดี ชุมชนในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ได้มีสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว เพียงแต่ส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้จะสามารถทำให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสนใจต้องการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดภูเก็ตจำนวนร้อยละ 55.19 จังหวัดพังงาจำนวนร้อยละ 23.24 และจังหวัดกระบี่จำนวนร้อยละ 21.58 แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศยังให้ความสนใจจังหวัดภูเก็ตมากกว่าจังหวัดพังงาและกระบี่ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ รู้จักเฉพาะจังหวัดภูเก็ตเป็นส่วนใหญ่ มีหลายคนไม่เคยได้ยินชื่อพังงาและกระบี่มาก่อนเลย แต่นักท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัสชุมชนในจังหวัดพังงาและกระบี่ นักท่องเที่ยวเหล่านั้นจะมีความประทับใจในจังหวัดพังงาและจังหวัดกระบี่มากกว่า จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ทั้งสองจังหวัดให้มากยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชน
2. ควรดูมีมาตรการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
3. ควรพัฒนาความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2529. **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2535. **นโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.มปป.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. **การดำเนินงานเรื่อง Ecotourism ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539. **นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์(Ecotourism) ปี พ.ศ.2538-2539**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543. **สถิตินักท่องเที่ยว**. ภูเก็ต: สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคใต้เขต 4 (ภูเก็ต พังงา กระบี่).
- การฝึกหัดครู , กรม. 2527 **ผู้นำพัฒนา**. บุรีรัมย์. โรงพิมพ์วินัย
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. 2534. **แนวปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศรีเมืองการพิมพ์จำกัด
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2543 **คู่มือนำเที่ยว:ภูเก็ต** กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์กรุงเทพ สำนักพิมพ์สารคดี กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้หนักเดินทาง : กระบี่** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 3 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้หนักเดินทาง : พังงา** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 4 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้หนักเดินทาง : ภูเก็ต** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 3 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2532. **ภูมิปัญญาชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- จารุบุณดี ปานานนท์. 2532. **รายงานการวิจัยเรื่อง โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่ง ทะเลอันดามัน**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531. **รายงานการวิจัยเรื่อง ทรัพยากรชายฝั่งทะเลและการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต**. กรุงเทพฯ:
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2530. **การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว.เชียงใหม่** : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูชัย ศุภวงศ์. 2540. **รายงานการศึกษาศักยภาพชุมชนกับการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรณีศึกษาในตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. แม่ฮ่องสอน : โครงการพัฒนาที่สูงไทย – เยอรมัน.**

- ธรรมนูญ ประจวบเหมาะ .2533. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ. 2539. พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- นุชนารถ เอี้ยวสกุลและคณะ. 2537 .การศึกษาปัญหาการนำนโยบายและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไปปฏิบัติในจังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 . ทศนคติ การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเวศ วะสี , นายแพทย์. ประชาคมตำบลยุทธศาสตร์ เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรม และสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2541.
- ปฐพี อาคานนท์ มอนซอน และคณะ. 2535. โครงการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเดินป่าต่อสภาวะแวดล้อมและประชาชนในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์.2530.ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเทพ พรหมมินทร์ 2529. บทบาทของเอกชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ภราเดช พยัทธิเชียร. 2537. การท่องเที่ยวไทยแบบนิเวศสัญจร. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2529. รายงานการศึกษารายการผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตประเทศภาคใต้ ปี 2538. สงขลา : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2540. การวางแผนการจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยึดพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัฐจวน ทองรอด. 2537. รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวยุคปี 2010. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ธรรณกร ตีรگانนท์. 2541. รายงานการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาป่าชุมชน. กรุงเทพฯ:ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์. 2531. “การท่องเที่ยว : การพัฒนาที่มีขีดจำกัด”. กรุงเทพฯ : จุลสารการท่องเที่ยว.7,4 (ตุลาคม 2531) , 28-32.

- คันสนีย์ ดันตวิท. 2538. รายงานการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีการศึกษา
การมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะล้านต่อท้องถิ่น. ปทุมธานี : คณะวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิรัตน์ ธนพันธ์พาณิชย์. 2539. รายงานการวิจัยเรื่อง ทศนคติข้าราชการในจังหวัดภูเก็ตที่
มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวภูเก็ต. ภูเก็ต : สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
จังหวัดภูเก็ต.
- ศูนย์วิจัยและอบรมด้านศาสนาและวัฒนธรรมชุมชน : **ประสบการณ์การพัฒนาแนวทาง
ศาสนาและวัฒนธรรมงานวิจัยประเมินผล.** เชียงใหม่ : ศูนย์สังคมพัฒนาสังคมมณฑล
เชียงใหม่, 2540.
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม 2542 **พื้นที่ชุ่มน้ำภาคใต้** กรุงเทพฯ : บริษัทอินทิ
เกรเต็ด โปรโมชัน เทคโนโลยี จำกัด
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2539. **การวิเคราะห์ความเป็นไปได้การส่งเสริมให้
จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกอย่างยั่งยืน.** กรุงเทพฯ : คณะรัฐ
ประศาสนศาสตร์.
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 **โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดกระบี่** ภูเก็ต:
สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 **โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดพังงา** ภูเก็ต:
สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 **โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดภูเก็ต** ภูเก็ต:
สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 **สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดกระบี่ .**
ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 **สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดพังงา .**
ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 **สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดภูเก็ต .**
ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันวิจัยทางสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. **เทคนิควิทยาพื้นบ้านล้านนา.** เชียงใหม่
สถาบันวิจัยสังคม, 2534.
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. 2540. **โครงการศึกษาเพื่อการจัดทำแผนแม่บทการ
พัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ.** กรุงเทพฯ : เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ไทย.
- สมาคมนักวิชาชีพไทยในญี่ปุ่น. 2540 **นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นกับโอกาสในการยกระดับคุณ
ภาพการท่องเที่ยวไทย.** รายงานการวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

- สมคิด ทองสง. 2544 **ฐานอำนาจและการใช้อำนาจชุมชน : ชุมชนบ้านปากแพรกหาอำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง.** รายงานการวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สมชาย สนั่นเมือง. 2541**ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ : กองวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สมพร เทพสิทธิธา. **วิกฤตความจนในสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : หจก. จีรัชการพิมพ์, 2541.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน.** กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2540.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **ชุมชนเข้มแข็ง : บทเรียนภาคปฏิบัติ.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์, 2541.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์ , 2537.
- สยามเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ **131 ปี เมืองกระบี่ ศักยภาพทางการค้าอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวหอการค้าจังหวัดกระบี่ 2544 รายงานประจำปี 2544**
- สุชาติ ประสิทธิรัฐสินธุ์. 2523. **สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทัศน์ เวชกุล. 2541. **ผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ภูเก็ต : ศึกษากรณีธุรกิจโรงแรม.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาสและคณะ. 2538. **โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศกรณีภาคใต้.** กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์, รศ.ดร. **ทฤษฎีสังคมวิทยา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ รศ.ดร. **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อเนก นาคะบุตร.**หนังสือตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนาชนบทจากประสบการณ์จากนักพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร, 2538.
- อานันท์ กาญจนพันธ์, ดร. **“เอกสารการศึกษา กระบวนการพัฒนาของศูนย์สังคมพัฒนาสังคมมณฑลเชียงใหม่ ในประเด็นการจัดการทางสังคมขององค์กรชาวบ้าน.**
(อัดโรเนียว)
- อัจฉรา โพธิยานนท์. **การศึกษากับการพัฒนาชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง, 2539.
- เอกสาร **“คู่มือสมาชิกสหกรณ์ เครดิตยูเนียนวัดยางเขาย้อย จำกัด”** เศรษฐกิจพอเพียง . เพชรบุรี, 2541.

เอกสารประกอบ “การบรรยายรายงานกิจการสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด” เชียงใหม่, 2540.

เอกสารโรเนียวสรุปการประชุมและสังเกตการณ์ “เวทีระดมความคิดเห็น เรื่องตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง” ณ โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก, 2541.

Blamey,R.K 1995. The Nature of Ecotourism. **Bureau of Tourism Research** Occasional Paper No.21 Commonwealth of Australia

Boo, E. 1990. Ecotourism :**The Potentials and Pitfalls (Vol.1)**. Washington D.C. World Wildlife Fund.

Braddon, C.J.H. 1982. **British Issues,Paper:Approaches to Tourism Planning Abroad**. London : british Authority.

Buckley, A.S. 1993. **International Centre of Ecotourism Research**. (Research Report 1993). Gold Coast:ICER

Butler, R.W. 1974 Social Implications of Tourist Development. **Annals of Tourism Resaerch**.2, 100 – 101

Dowling, R. C. 1995 **Ecotourism Development : Regional planning and. Strategies**. Paper Presented for the International Conference on Ecotourism : concept design and Strategy, Bangkok, thailand.

Japan International Cooperation Agency. 1985. **The Sub Regional Department. Study of the Upper Southern Part of Thailand**. For the National Economic and Social Development Board. BKK.

McIntosh, Robert W. and Goeldner, Charless R.1986. **Tourism- Principles, Practices, Philosophies**._Fifth edition. New York : John Wiley & Sons,Inc,p..377.

The Commonwealth Department Tourism. 1993. Tourism Australia 's Passport to Growth, **A National Tourism Strategy**.(Implementation Progress Report No. 1, Canberra Australia : Commonwealth Austatlia. 47 p.)

The ecotourism Society. 1991. **A Collection of ecotourism Guidelined**. Vermont : The Ecotourism society, Ca29.

<http://www.krabi.go.th>

<http://www.phangnga.go.th>

<http://www.phuket.go.th>

<http://www.phukettourism.org>

http://www.thaitourinfo.com/phangnga_intro.htm

<http://www.thaitambol.com/Provinces/PhangNga.htm>

<http://www.thaitambol.com/Provinces/Krabi.htm>

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2529. **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2535. **นโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.มปป.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. **การดำเนินงานเรื่อง Ecotourism ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539. **นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์(Ecotourism) ปี พ.ศ.2538-2539**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543. **สถิตินักท่องเที่ยว**. ภูเก็ต: สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคใต้เขต 4 (ภูเก็ต พังงา กระบี่).
- การฝึกหัดครู , กรม. 2527 **ผู้นำพัฒนา**. บุรีรัมย์. โรงพิมพ์วินัย
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. 2534. **แนวปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศรีเมืองการพิมพ์จำกัด
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2543 **คู่มือนำเที่ยว:ภูเก็ต** กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์กรุงเทพ สำนักพิมพ์สารคดี กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้ นักเดินทาง : กระบี่** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 3 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้ นักเดินทาง : พังงา** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 4 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- กุศล เอี่ยมอรุณ 2545 **นายรอบรู้ นักเดินทาง : ภูเก็ต** กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 3 : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สารคดี
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2532. **ภูมิปัญญาชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- จารุบุณณ์ ปานานนท์. 2532. **รายงานการวิจัยเรื่อง โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่ง ทะเลอันดามัน**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531. **รายงานการวิจัยเรื่อง ทรัพยากรชายฝั่งทะเลและการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต**. กรุงเทพฯ:
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2530. **การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว.เชียงใหม่** : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ชูชัย ศุภวงศ์. 2540. รายงานการศึกษาศักยภาพชุมชนกับการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์. กรณีศึกษาในตำบลห้วยปลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.
แม่ฮ่องสอน : โครงการพัฒนาที่สูงไทย – เยอรมัน.
- ธรรมบุญ ประจวบเหมาะ .2533. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ. 2539. พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- นุชนารถ เอี้ยวสกุลและคณะ. 2537 .การศึกษาปัญหาการนำนโยบายและการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทยไปปฏิบัติในจังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 . ทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเวศ วัชชี , นายแพทย์. ประชาคมตำบลยุทธศาสตร์ เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรม
และสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2541.
- ปฐพี อาคมาพันธ์ มอนซอน และคณะ. 2535. โครงการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยว
เดินป่าต่อสภาวะแวดล้อมและประชาชนในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์.2530.ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเทพ พรหมมินทร์ 2529. บทบาทของเอกชนต่อการพัฒนานักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :
กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ภราเดช พยัฒวิเชียร. 2537. การท่องเที่ยวไทยแบบนิเวศสัญจร. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2529. รายงานการศึกษาผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยว
ในเขตประเทศภาคใต้ ปี 2538. สงขลา : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2540. การวางแผนการจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
แบบยึดพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ
สงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัฐจวน ทองรุต. 2537. รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวยุคปี 2010. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย.

- รณกร ตีรگانนท์. 2541. รายงานการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาป่าชุมชน. กรุงเทพฯ:ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิวัฒน์ชัย บุญภักดิ์. 2531. “การท่องเที่ยว : การพัฒนาที่มีขีดจำกัด”. กรุงเทพฯ : จุลสารการท่องเที่ยว.7,4 (ตุลาคม 2531) , 28-32.
- ศันสนีย์ ตันตวิท. 2538. รายงานการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะล้านต่อท้องถิ่น. ปทุมธานี : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิรัตน์ ธนพันธ์พานิช. 2539. รายงานการวิจัยเรื่อง ทศนคติข้าราชการในจังหวัดภูเก็ตที่มีต่อวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวภูเก็ต. ภูเก็ต : สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต.
- ศูนย์วิจัยและอบรมด้านศาสนาและวัฒนธรรมชุมชน : ประสพการณ์การพัฒนาแนวทางศาสนาและวัฒนธรรมงานวิจัยประเมินผล. เชียงใหม่ :ศูนย์สังคมพัฒนาสังคมมณฑลเชียงใหม่, 2540.
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม 2542 พื้นที่ชุ่มน้ำภาคใต้ กรุงเทพฯ: บริบทอินทิกเรเต็ด โปรโมชัน เทคโนโลยี จำกัด
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2539. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้การส่งเสริมให้จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์.
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดกระบี่ ภูเก็ต: สถาบัน ราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดพังงา ภูเก็ต: สถาบัน ราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต 2546 โครงการพัฒนาความต้องการของชุมชนจังหวัดภูเก็ต ภูเก็ต: สถาบัน ราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดกระบี่ . ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดพังงา . ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 2546 สรุปผลการสังเคราะห์สารนิพนธ์ระดับจังหวัด จังหวัดภูเก็ต . ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- สถาบันวิจัยทางสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เทคนิควิทยาพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่ สถาบันวิจัยสังคม, 2534.

- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. 2540. **โครงการศึกษาเพื่อการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ.** กรุงเทพฯ : เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สมาคมนักวิชาชีพไทยในญี่ปุ่น. 2540 **นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นกับโอกาสในการยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวไทย.** รายงานการวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สมคิด ทองสง. 2544 **ฐานอำนาจและการใช้อำนาจชุมชน : ชุมชนบ้านปากแพรกหาอำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง.** รายงานการวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สมชาย สนั่นเมือง. 2541**ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ : กองวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สมพร เทพสิทธิธา. **วิกฤตความจนในสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : หจก. จีรัชการพิมพ์, 2541.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน.** กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2540.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **ชุมชนเข้มแข็ง : บทเรียนภาคปฏิบัติ.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์, 2541.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. **ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์ , 2537.
- สยามเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ **131 ปี เมืองกระบี่ ศักยภาพทางการค้าอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว** หอการค้าจังหวัดกระบี่ 2544 **รายงานประจำปี 2544**
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2523. **สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทัศน์ เวชกุล. 2541. **ผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ภูเก็ต : ศึกษากรณีธุรกิจโรงแรม.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาสและคณะ. 2538. **โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศกรณีภาคใต้.** กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์, รศ.ดร. **ทฤษฎีสังคมวิทยา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ รศ.ดร. **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- อเนก นาคะบุตร. หนังสือตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนาชนบทจากประสบการณ์
จากนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร, 2538.
- อานันท์ กาญจนพันธ์, ดร. “เอกสารการศึกษา กระบวนการพัฒนาของศูนย์สังคมพัฒนา
สังฆมณฑลเชียงใหม่ ในประเด็นการจัดการทางสังคมขององค์กรชาวบ้าน.
(อัตโรเนียว)
- อัจฉรา โพธิยานนท์. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง, 2539.
- เอกสาร “คู่มือสมาชิกสหกรณ์ เครดิตยูเนียนวัดยางเขาย้อย จำกัด” เศรษฐกิจพอเพียง
. เพชรบุรี, 2541.
- เอกสารประกอบ “การบรรยายรายงานกิจการสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด” เชียงใหม่,
2540.
- เอกสารโรเนียวสรุปการประชุมและสังเกตการณ์ “เวทีระดมความคิดเห็น เรื่องตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง” ณ โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก, 2541.
- Blamey,R.K 1995. The Nature of Ecotourism. **Bureau of Tourism Research**
Occasional Paper No.21 Commonwealth of Australia
- Boo, E. 1990. Ecotourism :**The Potentials and Pitfalls (Vol.1)**. Washington D.C. World
Wildlife Fund.
- Braddon, C.J.H. 1982. **British Issues,Paper:Approaches to Tourism Planning**
Abroad. London : british Authority.
- Buckley, A.S. 1993. **International Centre of Ecotourism Research.** (Research Report
1993). Gold Coast:ICER
- Butler, R.W. 1974 Social Implications of Tourist Development. **Annals of Tourism**
Resaerch.2, 100 – 101
- Dowling, R. C. 1995 **Ecotourism Development : Regional planning and. Strategies.**
Paper Presented for the International Conference on Ecotourism : concept
design and Strategy, Bangkok, thailand.
- Japan International Cooperation Agency. 1985. **The Sub Regional Department. Study**
of the Upper Southern Part of Thailand. For the National Economic and
Social Development Board. BKK.
- McIntosh, Robert W. and Goeldner, Charless R.1986. **Tourism- Principles, Practices,**
Philosophies. Fitfth edition. New York : John Wiley & Sons,Inc,p..377.

The Commonwealth Department Tourism. 1993. Tourism Australia 's Passport to Growth, **A National Tourism Strategy**.(Implementation Progress Report No. 1, Canberra Australia : Commonwealth Australia. 47 p.)

The ecotourism Society. 1991. **A Collection of ecotourism Guidelined**. Vermont : The Ecotourism society, Ca29.

<http://www.krabi.go.th>

<http://www.phangnga.go.th>

<http://www.phuket.go.th>

<http://www.phukettourism.org>

http://www.thaitourinfo.com/phangnga_intro.htm

<http://www.thaitambol.com/Provinces/PhangNga.htm>

<http://www.thaitambol.com/Provinces/Krabi.htm>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามข้อมูลศักยภาพชุมชนและความต้องการของชุมชน

ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

อาชีพ   รับราชการ   องค์การบริหารส่วนตำบล   ผู้ประกอบการ   อื่น ๆ
สถานที่ทำงาน .....

รายได้ต่อเดือน   ต่ำกว่า 5,000 บาท   5,000-10,000 บาท   10,000 -15,000 บาท
   15,000-20,000 บาท   มากกว่า 20,000 บาท

เพศ   ชาย   หญิง

อายุ   ต่ำกว่า 20 ปี   20-30 ปี   30-40 ปี
   40-50 ปี   50-60 ปี   มากกว่า 60 ปี

1. ในตำบลของท่านมีทรัพยากรธรรมชาติอะไรที่โดดเด่น มีลักษณะเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2. ในตำบลของท่านมีประเพณีวัฒนธรรมอะไรที่โดดเด่น มีลักษณะเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3. ในตำบลของท่านมีภูมิปัญญาท้องถิ่นอะไรที่โดดเด่น มีลักษณะเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

4. ในตำบลของท่านมีองค์กรหรือหน่วยงานที่จัดการหรือดูแลการท่องเที่ยว ได้แก่

.....
ถ้ามีการจัดการเป็นอย่างไร   ดี   ปานกลาง   ควรปรับปรุง

5. ในตำบลของท่านโจรผู้ร้ายหรือขโมย   มาก   ปานกลาง   น้อย   ไม่มี

- 6. ในตำบลของท่านมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวหรือไม่   ไม่มี
มี เป็น   ชาวไทย   ชาวต่างประเทศ

- 7. ผู้ที่มีบทบาทมากในการเป็นผู้นำชุมชนของท่าน คือใคร.....
(เป็นครู ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น คหบดี หรือคนอื่น ๆ)

- 8. รายได้ของ อบต.   ไม่ถึง 1 ล้านบาท   1-10 ล้านบาท   มากกว่า 10 ล้านบาท
ในอบต.ของท่านมีโครงการที่สนับสนุนการท่องเที่ยว อะไรบ้าง
.....
.....
.....

- 9..ท่านคิดว่าการดำเนินงานของอบต.เป็นอย่างไร   ดี   ปานกลาง   ควรปรับปรุง

- 10.การเดินทางไปตำบลของท่านไปได้   ทางบก   ทางเรือ   อื่น ๆ .....
มีความสะดวกเพียงใด   มาก   ปานกลาง   น้อย   ไม่มี

- 11.ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในชุมชนของท่านไหม   ต้องการ   ไม่ต้องการ
เพราะ .....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางด้านวิชาการของประเทศไทย
 ผศ.มัณฑนา นวลเจริญ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ภาคผนวก ข
ภาพแสดงการประชุมที่กระบี่

ภาพที่ 1 หัวหน้าโครงการ

ภาพที่ 2 ผู้เข้าร่วมประชุม

ภาพที่ 3 วิทยากรบรรยาย

ภาพที่ 4 ผู้เข้าร่วมประชุมรับฟัง

ภาพที่ 5 วิทยากรแนะนำแลกเปลี่ยน

ภาพที่ 6 ระดมความคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน

ภาพที่ 7 แต่ละกลุ่มสรุปศักยภาพชุมชน

ภาพที่ 8 ร่วมกันประเมินศักยภาพชุมชน

ภาคผนวก ค
ภาพแสดงการประชุมที่พังงา

ภาพที่ 9 ประธานในพิธีเปิด

ภาพที่ 10 ผู้เข้าร่วมประชุม

ภาพที่ 11 วิทยากรบรรยาย

ภาพที่ 12 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภาพที่ 13 ระดมความคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน

ภาพที่ 14 สรุปศักยภาพชุมชนแต่ละกลุ่ม

ภาพที่ 15 ร่วมกันประเมินศักยภาพชุมชน

ภาพที่ 16 แต่ละกลุ่มนำเสนอ

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวงเล็บ ( ) และกรอกข้อความแสดงความคิดเห็นลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ( ) 15-24 ปี ( ) 25-34 ปี ( ) 35-44 ปี ( ) 45-54 ปี
( ) 55-64 ปี ( ) 65-74 ปี ( ) มากกว่า 74 ปี
3. ภูมิลำเนา
( ) ภาคเหนือ ( ) ภาคกลาง ( ) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
( ) ภาคใต้ ( ) กรุงเทพมหานคร ( ) อื่น ๆ .....
4. ระดับการศึกษาสูงสุด
( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา ( ) อนุปริญญา
( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท ( ) สูงกว่าปริญญาโท
5. ท่านประกอบอาชีพ
( ) นักเรียน/ นักศึกษา ( ) เกษตรกรรม
( ) รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ( ) รับจ้าง
( ) ค้าขาย ( ) อื่นๆ (ระบุ).....
6. รายได้ (ต่อเดือน)
( ) ต่ำกว่า 10,000 บาท ( ) 10,001 - 20,000 บาท
( ) 20,001 - 30,000 บาท ( ) 30,001 - 40,000 บาท
( ) 40,001 - 50,000 บาท ( ) 50,001 ขึ้นไป
7. นับถือศาสนา
( ) พุทธ ( ) อิสลาม ( ) คริสต์ ( ) อื่น ๆ.....
8. การท่องเที่ยวครั้งนี้ ท่านเดินทางมากี่คน
( ) เดินทางมาคนเดียว ( ) เดินทางมาเป็นกลุ่ม จำนวน .....คน
9. ท่านเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา หรือกระบี่มาก่อนหรือไม่
( ) เคย ( ) ไม่เคย
10. ท่านได้รับข่าวสารในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จากแหล่งใด.....
11. มีอะไรที่ท่านประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ .....
12. ท่านมีความต้องการจะเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนหรือไม่
( ) ไม่ต้องการ เพราะ .....

( ) ต้องการ

เหตุผลที่ต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น					
2. การได้ชมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
3. การได้มีโอกาสพบกับประชาชนในท้องถิ่นที่แท้จริง					
4. ได้มีโอกาสได้สัมผัสกับความมีน้ำใจและโอบอ้อมอารีของคนในท้องถิ่น					
5. ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
6. ได้เรียนรู้วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพ					
7. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย					
8. การเดินทางสะดวก					
9. ความปลอดภัย					

13. โปรด ทำเครื่องหมาย ✓ ในระดับความสนใจของท่านในการท่องเที่ยวชุมชน

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดภูเก็ต	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต. บ้านไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต					
2. ต. ป่าคลอก อ.ถลาง จ.ภูเก็ต					
3. ต. เทพกระษัตริย์ อ.ถลาง จ.ภูเก็ต					

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดพังงา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต. เกาะพระทอง อ.คุระบุรี จ.พังงา					
2. ต. เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว จ.พังงา					
3. ต. คึกคัก อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา					
4. ต. บ่อแสน อ.ทับปุด จ.พังงา					
5. ต. ท้ายเหมือง อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา					
6. ต. เกาะยาวใหญ่ อ.เกาะยาว จ.พังงา					
7. ต. เกาะปันหยี่ อ.เมือง จ.พังงา					
8. ต. สองแพรก อ.เมือง จ.พังงา					

13. Would you like to travel in the rural community of Phuket, Phangnga and Krabi?

No, because

.....

Yes,

Reason	Higest (81-100)	High (61-80)	Medium (41-60)	Low (21-40)	Lowest (0-20)
1. To observe and get experience in nature , which most people have never seen.					
2. To see the native traditions , customs and culture.					
3. To meet genuine natives.					
4. To meet and get experience in the hospitality from the natives.					
5. To meet and get experience in the local wisdom.					
6. To meet and get experience in the natives' way of life and their occupations.					
7. There are a lot of activities for tourism in the rural area.					
8. It's easy to travel in the rural area.					
9. It's safe for tourists.					

14. Please make the mark (✓) in the blank that you would like to travel in the rural community .

Phuket

Phangnga

Krabi

**15. Please give your recommendations to develop the tourism in Phuket ,
Phangnga and Krabi .**

Phuket .....
.....
.....
.....
.....

Phangnga .....
.....
.....
.....
.....

Krabi .....
.....
.....
.....
.....

Thank you for your information.

ภาคผนวก จ
 บางส่วนของภาพจากจังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 17-18 ป่าพรุที่ตำบลไม้ขาวจังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 19-20 ดอกแพงพวยบานที่บ้านไม้ขาว และวิถีชีวิตการทำนา ตำบลไม้ขาวจังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 21-22 การจับจึกจั่นทะเล และการประชุมกลุ่ม ที่ตำบลไม้ขาวจังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 23-24 จักสาน และยาดอง บ้านวัฒนธรรม ตำบลเทพกระษัตรี จังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 25-26 โนราบิด และการทำขนมครก บ้านวัฒนธรรม ตำบลเทพกระษัตรี จังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 27-28 การทำส้มตำกลาง และเจ้าของบ้านวัฒนธรรม ตำบลเทพกระษัตรี จังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 29-30 ตำบลปาดลอก จังหวัดภูเก็ต

ภาพบางส่วนจากจังหวัดกระบี่

ภาพที่ 57-58 ตำบลคลองประสังค์ จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 59-60 ตำบลคลองประสังค์ จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 61-62 ตำบลปากน้ำ จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 63-64 พรุทำปอม คลองสองน้ำ ตำบลเขาคราม จังหวัดกระบี่

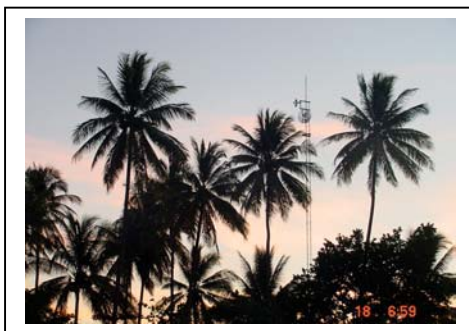

ภาพที่ 65-66 ป่าพรุสะเตียว จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 67-68 ตำบลลี้ชัน จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 69-70 ตำบลลี้ชัน จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 71-72 เกาะห้องและปะการังตีนผีที่หายาก ของตำบลเขาทอง จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 73-74 การบวชช้างที่ตำบลเขาพนม จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 75-76 น้ำตกกร้อน และสระมรกต ตำบลคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 77-78 ภูเขา และ สุสานหอย ตำบลไสไทย จังหวัดกระบี่